

**ЕКОНОМІКА,
ФІНАНСИ,
ПРАВО**

**П.Д. БІЛЕНЧУК
А.В. КОФАНОВ
О.Л. КОБИЛЯНСЬКИЙ
В.Є. ЦАПКО**

- ➔ *П. Біленчук, А. Кофанов, О. Кобилянський, В. Цапко*
**ПРАВОВИЙ СТАТУС І ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКІ
ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО КАЗНАЧЕЙСТВА
УКРАЇНИ**
- П. Біленчук, А. Кофанов, О. Кобилянський, В. Поливанюк
ОСНОВИ МЕТОДИКИ РОЗСЛІДУВАННЯ ФІНАНСОВИХ
ЗЛОЧИНІВ, ВЧИНЕНИХ З ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
 - П. Біленчук, А. Кофанов, О. Кобилянський, В. Поливанюк
КОНСОЛІДОВАНИЙ КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЗЛОЧИНІВ,
ВЧИНЕНИХ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ З ВИКОРИСТАННЯМ
СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
 - П. Біленчук, А. Кофанов, О. Кобилянський
КОМП'ЮТЕРНА ЗЛОЧИННІСТЬ У КРЕДИТНО-ФІНАНСОВІЙ
ІНДУСТРІЇ: КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ
 - П. Біленчук, А. Кофанов, О. Кобилянський
КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА КОМП'ЮТЕРНИХ
ЗЛОЧИНІВ, ВЧИНЕНИХ У КРЕДИТНО-ФІНАНСОВІЙ ІНДУСТРІЇ
 - П. Біленчук, А. Кофанов, О. Кобилянський, В. Поливанюк
ЗЛОЧИНИ В БАНКІВСЬКІЙ ІНДУСТРІЇ:
КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ

ПРАВОВИЙ СТАТУС І ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО КАЗНАЧЕЙСТВА УКРАЇНИ

**«НАУКОВА БІБЛІОТЕКА КРИМІНАЛІСТА»
презентує підручники, монографії, навчальні
посібники у таких галузях знань:**

- Серія «Людина, право, суспільство»
- Серія «Економіка, фінанси, право»
- Серія «Безпека людини, суспільства, держави»
- Серія «Національна і міжнародна безпека»
- Серія «Міжнародне співробітництво»
- Серія «Мас-медіа»
- Серія «Криміналістична освіта ХХІ століття»
- Серія «Криміналістична наука в цивільному, арбітражному та кримінальному процесі»
- Серія «Міжнародна і вітчизняна злочинність»
- Серія «Запобігання, протидія, розслідування злочинів»
- Серія «Автоматизація, комп'ютеризація, інформатизація»
- Серія «Зброезнавство і мисливствознавство»
- Серія «Інформація+Інтелект+Інновація»
- Серія «Електронна фотографія»
- Серія «Криміналістичне забезпечення»
- Серія «Культура, мистецтво, право»
- Серія «Власність, земля, право»
- Серія «Безпекознавство»

**Відгуки, рекомендації та пропозиції
просимо надсилати за адресою:
03150, Україна, м. Київ,
вул. П.Любченка, 15, оф. 219
або електронною поштою:
E-mail: peregin@mail.ru
Тел. (067) 573-83-07
Тел./факс: (044) 468-31-21**

Навчальне видання

**Петро Дмитрович БІЛЕНЧУК
Андрій Віталійович КОФАНОВ
Олег Леонідович КОБИЛЯНСЬКИЙ
Владислав Євгенович ЦАПКО**

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ
СЛІДЧИХ І КРИМІНАЛІСТІВ
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ, БЕЗПЕКИ ТА
ІНФОРМАЦІЙНО-ПРАВОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**П.Д. БІЛЕНЧУК
А.В. КОФАНОВ
О.Л. КОБИЛЯНСЬКИЙ
В.Є. ЦАПКО**

**ПРАВОВИЙ СТАТУС І ОРГАНІЗАЦІЙНО-
УПРАВЛІНСЬКІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ
ДЕРЖАВНОГО КАЗНАЧЕЙСТВА УКРАЇНИ**

**ПРАВОВИЙ СТАТУС І ОРГАНІЗАЦІЙНО-
УПРАВЛІНСЬКІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ
ДЕРЖАВНОГО КАЗНАЧЕЙСТВА УКРАЇНИ**

Навчальний посібник

Навчальний посібник

В авторській редакції

Підписано до друку 27.12.2010.
Формат 60×84. Папір офсетний.
Тираж 300 прим.

Видавництво „КИЙ”
Адреса: 0436, Київ-136,
вул. Гречка, 13, кім. 216.

Свідectво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовників
і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 1168 від 24.12.2002 р.

Київ 2011

Схвалено і затверджено кафедрою криміналістичної техніки ННІПСК НАВС та рекомендовано до друку вченою радою Європейського університету управління, безпеки та інформаційно-правових технологій (протокол № 12 від 20.12.2010 року).

Рецензенти:

М.Т. Задояний – перший проректор Східноєвропейського університету економіки і менеджменту, професор.

Г.С. Семаков – завідувач кафедри правоохоронної діяльності Міжнародної академії управління персоналом, академік МКА, доктор юридичних наук, професор

Біленчук П.Д., Кофанов А.В., Кобилянський О.Л., Цапко В.Є.

Б 61 Правовий статус і організаційно-управлінські засади діяльності Державного казначейства України. – Навчальний посібник / За ред. П.Д. Біленчука. – Київ: КИЙ, 2011. – 96 с. – (Серія „Економіка, фінанси, право”).

У навчальному посібнику висвітлено правове регулювання і організаційні основи діяльності державного казначейства України.

Для студентів і викладачів юридичних навчальних закладів.

заступником голови Державного казначейства України 20.02.2008.

246.Зміни до Інструкції про порядок складання місячної та квартальної звітності про виконання державного бюджету органами Державного казначейства України, затверджені заступником голови Державного казначейства України 20.02.2008.

247.Наказ Державного казначейства України від 13.02.2008 №57 «Про внесення змін до форм місячної та квартальної звітності про виконання державного бюджету».

248.Наказ Державного казначейства України від 05.02.2008 №40 «Про затвердження Порядку формування Єдиного реєстру розпорядників та одержувачів бюджетних коштів».

249.Наказ Державного казначейства України від 01.02.2008 №37 «Про внесення змін до наказів Державного казначейства України від 15.01.2007 №5 та від 28.11.2000 №119».

250.Зміни до Інструкції про порядок заповнення форм місячної та квартальної звітності про виконання місцевих бюджетів, затверджені заступником Голови Державного казначейства України 30.01.2008.

бюджетних коштів в органах Державного казначейства України».

234. Наказ Державного казначейства України від 16.04.2008 №129, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 14.05.2008 за 407/15098 «Про внесення змін до наказу Державного казначейства України від 25.05.2004 №89».

235. Спільний наказ Державної податкової адміністрації України та Державного казначейства України від 25.04.2008 №238/145 «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Державної податкової адміністрації України, Головного управління Державного казначейства України від 23.09.1999 №507/75».

236. Наказ Державного казначейства України від 25.04.2008 №146 «Про внесення змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

237. Наказ Державного казначейства України від 21.04.2008 №134 «Про внесення змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

238. Наказ Державного казначейства України від 28.03.2008 №107 та зареєстрований в Міністерстві юстиції України 15.04.2008 за №314/15005 «Про затвердження Порядку складання місячної та квартальної фінансової звітності у 2008 році установами та організаціями, які отримують кошти державного або місцевих бюджетів».

239. Наказ Державного казначейства України від 03.03.2008 №80 та зареєстрований в Міністерстві юстиції України 14.04.2008 за №301/14992 «Про внесення змін до Порядку виконання державного бюджету за доходами».

240. Наказ Державного казначейства України від 01.04.2008 №115 «Про внесення змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

241. Зміни до Інструкції про порядок заповнення форм річної звітності про виконання місцевих бюджетів, затверджені заступником голови Державного казначейства України 01.04.2008.

242. Наказ Державного казначейства України від 26.03.2008 №99 «Про затвердження Порядку оцінки діяльності органів Державного казначейства України за результатами складання і консолідації звітності про виконання бюджетів».

243. Наказ Державного казначейства України від 26.03.2008 №98 «Про внесення змін та доповнень до деяких нормативних актів Державного казначейства України».

244. Зміни до Інструкції про порядок складання єдиних (місячних, квартальних та річних) форм звіту про виконання Зведеного бюджету України та зведених форм звіту про виконання Державного бюджету України та бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, затверджені заступником голови Державного казначейства України 20.03.2008.

245. Зміни до Інструкції про порядок заповнення форм місячної та квартальної звітності про виконання місцевих бюджетів, затверджені

ЗМІСТ

Розділ 1. Правове регулювання діяльності Державного казначейства України.....	6
1.1. Правові засади діяльності Державного казначейства України.....	6
1.2. Положення про організаційно-правові основи діяльності Державного казначейства України.....	6
1.3. Типове положення про Головне управління Державного казначейства України.....	11
Розділ 2. Системна побудова Державного казначейства України.....	17
2.1. Структура центрального апарату Державного казначейства України.....	17
2.2. Територіальні органи Державного казначейства України.....	19
Розділ 3. Консолідований аналіз результатів діяльності Державного казначейства України.....	21
3.1. Загальна характеристика системного аналізу судових справ з питань, пов'язаних із застосуванням бюджетного законодавства.....	21
3.2. Класифікація судових справ до яких залучено Державне казначейство України.....	23
3.2.1. Справи про відшкодування шкоди.....	23
3.2.2. Справи про стягнення вартості конфіскованого та безхазяйного майна з державного бюджету, що перейшло у власність держави.....	27
3.2.3. Справи по соціальних виплатах.....	28
3.2.4. Судові витрати.....	30
3.3. Консолідований аналіз прийнятих судових рішень по справах щодо однаковості застосування судами норм матеріального права по Головному управлінню Державного казначейства України у м. Києві.....	33
3.3.1. Аналіз судових рішень у справах про відшкодування податку на додану вартість.....	33
3.3.2. Аналіз судових рішень у справах про повернення податку з доходів фізичних осіб.....	34
3.3.3. Аналіз судових справ про повернення помилково та/або надмірно сплачених митних платежів.....	35
3.3.4. Аналіз судових рішень у справах про перерахунок та виплату пенсій.....	36
3.3.5. Аналіз судових рішень у справах про повернення кредитів, залучених державою або під державні гарантії, інших гарантованих державою зобов'язань.....	37

3.3.6. Аналіз судових рішень у справах про відшкодування шкоди, завданої органами дізнання, досудового слідства, прокуратури або суду.....	38
3.3.7. Аналіз судових рішень про відшкодування шкоди, завданої іншими органами державної влади.....	39
3.3.8. Аналіз судових рішень про стягнення заборгованості за договорами.....	40
3.3.9. Аналіз судових рішень про повернення надмірно та/або помилково сплачених коштів.....	41
3.4. Консолідований аналіз судових рішень по справах щодо однаковості застосування судами норм матеріального права по Головному управлінню Державного казначейства України у Закарпатській області.....	42
3.5. Консолідований аналіз судових рішень щодо однаковості застосування судами норм матеріального права за відповідними категоріями справ, відповідачем або третьою особою по яких є Головне управління Державного казначейства України в Донецькій області.....	50
3.5.1. За категорією справ щодо відшкодування податку на додану вартість з Державного бюджету України.....	50
3.5.2. За категорією справ щодо повернення помилково (надмірно) сплачених митних платежів, у т.ч. митного збору та податку на додану вартість.....	51
3.5.3. За категорією справ щодо відшкодування шкоди завданої незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду.....	53
3.5.3.1. Щодо застосування норм Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду».....	53
3.5.3.2. Щодо застосування судами ст. 4 Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду».....	53
3.5.3.3. Щодо застосування судами ч. 3 ст. 13 Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду».....	54

222. Наказ Державного казначейства України від 11.08.2008 №327 «Про затвердження Порядку відображення у бухгалтерському обліку операцій по виконанню державного бюджету».

223. Наказ Державного казначейства України від 11.08.2008 №326 «Про внесення змін та доповнень до деяких нормативних актів Державного казначейства України».

224. Наказ Державного казначейства України від 06.05.2008 №150, та зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30.07.2008 за №704/15395 «Про затвердження Змін до Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів».

225. Наказ Державного казначейства України від 01.08.08 №317 «Про внесення змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

226. Наказ Державного казначейства України від 18.07.2008 №301 «Про внесення змін до наказу Державного казначейства України від 26.03.2008 №99».

227. Наказ Державного казначейства України від 10.06.2008 №194, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 07.07.2008 за №611/15302 «Про затвердження Змін до Порядку зупинення операцій з бюджетними коштами».

228. Наказ Державного казначейства України від 03.07.2008 №278 «Про внесення змін до наказу Державного казначейства України від 20.09.2007 №182 «Про затвердження переліку функцій і процедур та їх розподілу між структурними підрозділами центрального апарату Державного казначейства України».

229. Наказ Державного казначейства України від 02.07.2008 №277 «Щодо затвердження переліків питань та визначення відповідальних за надання роз'яснень».

230. Спільний наказ Державного казначейства України та Державної митної служби України від 11.06.2008 №197/637, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 27.06.2008 за №568/15259 «Про затвердження Змін до Порядку взаємодії та обміну інформацією між органами Державного казначейства України та органами Державної митної служби України в процесі казначейського обслуговування державного бюджету за доходами, що контролюються митними органами».

231. Наказ Державного казначейства України від 29.05.2008 №181 «Про внесення змін до наказу Державного казначейства України від 10.12.2002 №226», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 12.06.2008 за №530/15221.

232. Наказ Державного казначейства України від 08.05.2008 №152, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 04.06.2008 за №504/15195 «Про внесення змін до наказу Державного казначейства України від 02.12.2002 №221».

233. Наказ Державного казначейства України від 22.04.2008 №137, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 19.05.2008 за №435/15126 «Про затвердження Змін до Порядку обліку зобов'язань розпорядників

класифікації доходів бюджету».

213. Наказ Державного казначейства України від 28.08.2008 № 358 «Про внесення змін до Порядку обслуговування державного бюджету за видатками та операціями з надання та повернення кредитів, наданих за рахунок коштів державного бюджету» зареєстрований в Міністерстві юстиції України 18.09.2008 за №870/15561.

214. Наказ Державного казначейства України від 15.09.2008 №375 «Про затвердження Змін до єдиного (місячних, квартальних та річних) форм звіту про виконання Зведеного бюджету України та зведених форм звіту про виконання Державного бюджету України та бюджетів Автономної Республіки Крим, областей; міст Києва та Севастополя».

215. Наказ Державного казначейства України від 15.09.2008 №374 «Про затвердження Змін до форми місячної та квартальної звітності про виконання місцевих бюджетів».

216. Зміни до Інструкції про порядок складання єдиних (місячних, квартальних та річних) форм звіту про виконання Зведеного бюджету України та зведених форм звіту про виконання Державного бюджету України та бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя (затвердженої заступником голови Державного казначейства України 20.02.2007).

217. Зміни до Інструкції про порядок заповнення форм місячної та квартальної звітності про виконання місцевих бюджетів (затвердженої заступником голови Державного казначейства України 23.02.2007), затверджені заступником голови Державного казначейства України 02.09.2008.

218. Зміни до Інструкції про порядок складання місячної та квартальної звітності про виконання державного бюджету органами Державного казначейства України (затвердженої заступником голови Державного казначейства України 23.02.2007), затверджені заступником голови Державного казначейства України 02.09.2008.

219. Наказ Державного казначейства України від 25.07.2008 №312, зареєстрований в Міністерстві юстиції 21.08.2008 за №778/15469 «Про внесення змін до наказу Державного казначейства України від 05.02.2008 №40 «Про затвердження Порядку формування Єдиного реєстру розпорядників та одержувачів бюджетних коштів».

220. Розпорядження державного казначейства України від 14.08.2008 №33 щодо втрати чинності Порядку відображення в бухгалтерському обліку по виконанню державного бюджету операцій з обліку зобов'язань розпорядників коштів в органах Державного казначейства, відкриття асигнувань та здійснення видатків, затвердженого першим заступником голови Державного казначейства України 14.04.2006 року.

221. Наказ Державного казначейства України від 14.08.2008 №333 «Про затвердження Змін до єдиних (місячних, квартальних та річних) форм звіту про виконання Зведеного бюджету України та зведених форм звіту про виконання Державного бюджету України та бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя».

3.5.3.4. Щодо застосування судами ст. 1174

Цивільного кодексу України.....55

3.5.4. Щодо розгляду справ про відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, дією чи бездіяльністю органів державної влади.....55

3.5.5. За категорією трудові спори, зокрема, спори щодо поновлення на роботі та стягнення матеріальної та моральної шкоди спричиненої незаконним звільненням.....57

3.6. Консолідований аналіз судових рішень щодо однаковості застосування судами норм матеріального права за відповідними категоріями справ, відповідачем або третьою особою по яких є Головне управління Державного казначейства України в Луганській області.....58

3.6.1. Аналіз судових рішень по справах за категорією «Відшкодування моральної шкоди за рахунок коштів державного бюджету».....58

3.6.2. Аналіз судових рішень по справах за категорією «Повернення податків, зборів, інших обов'язкових платежів».....59

3.6.3. Аналіз судових рішень по справах за категорією «Виплати, передбачені Законом України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи».....62

3.6.4. Аналіз судових рішень по справах за категорією «Виплати, передбачені ЗУ «Про державну допомогу сім'ям з дітьми».....65

3.6.5. Аналіз судових рішень по справах за категорією «Виплати, передбачені ЗУ «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».....68

3.6.6. Аналіз судових рішень по справах за категорією «Спори зобов'язального характеру».....70

3.6.7. Аналіз судових рішень по справах за категорією «Виплати, передбачені законодавством щодо пільг військовослужбовцям, працівникам МВС».....71

3.6.8. Аналіз судових рішень по справах за категорією «Виплати, передбачені Законом України «Про соціальний захист дітей війни».....72

Нормативні документи державного казначейства України.....75

РОЗДІЛ 1
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ
ДЕРЖАВНОГО КАЗНАЧЕЙСТВА УКРАЇНИ

1.1. Правові засади діяльності Державного казначейства України.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА
від 21 грудня 2005 р. № 1232
Київ

Питання Державного казначейства України

Із змінами і доповненнями, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2007 року № 676

Кабінет Міністрів України **постановляє**:

1. Затвердити Положення про Державне казначейство України, що додається.
2. Внести до постанов Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2005 р. № 983 «Про утворення урядового органу державного управління у складі Міністерства фінансів» (Офіційний вісник України, 2005 р., № 39, ст. 2484) та від 12 жовтня 2005 р. № 1005 «Про призначення Шлапака О.В. головою Державного казначейства» зміни, що додаються.
3. Визнати такими, що втратили чинність, постанови Кабінету Міністрів України згідно з переліком, що додається.
4. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади привести у місячний строк власні нормативно-правові акти у відповідність з цією постановою.

Прем'єр-міністр України

Ю. ЄХАНУРОВ

1.2. Положення про організаційно-правові основи діяльності Державного казначейства України.

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 21 грудня 2005 р. № 1232

ПОЛОЖЕННЯ
про Державне казначейство України

1. Державне казначейство України (далі – Казначейство) є урядовим органом державного управління, що діє у складі Мінфіну і йому підпорядковується.
Казначейство є учасником системи електронних платежів Національного банку.
2. Казначейство у своїй діяльності керується Конституцією та законами

200. Наказ Державного казначейства України від 27.11.2008 №497 «Про затвердження Змін до Порядку відображення у бухгалтерському обліку операцій по виконанню місцевих бюджетів».

201. Наказ Державного казначейства України від 21.11.2008 №494 «Про внесення змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

202. Спільний наказ Державної митної служби України та Державного казначейства України від 01.10.2008 №1083/405, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 23.10.2008 за №1020/15711 «Про внесення змін до Порядку взаємодії митних органів з органами Державного казначейства України в процесі повернення з Державного бюджету України помилково та/або надмірно зархованих до бюджету митних та інших платежів, контроль за справлянням яких покладається на митні органи».

203. Наказ Державного казначейства України від 10.11.2008 №482 «Про внесення змін до наказу Державного казначейства України від 04.11.2004 №194».

204. Наказ Державного казначейства України від 21.10.2008 №436 «Про скасування наказу від 14.08.2007 №161».

205. Наказ Державного казначейства України від 29.10.2008 №458 «Про внесення змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

206. Наказ Державного казначейства України від 24 жовтня 2008 року №453 «Про проведення інвентаризації рахунків, відкритих на балансі Державного казначейства України, Головних управлінь Державного казначейства України в АР Крим, областях, містах Києві та Севастополі станом на 1 листопада 2008 року».

207. Наказ Державного казначейства України від 21.10.2008 №435 «Про утворення Методологічної ради з розгляду проблемних питань, пов'язаних з виконанням функцій та завдань Державного казначейства України».

208. Наказ Державного казначейства України від 07.10.2008 №417 «Про затвердження Термінологічної бази системи внутрішнього контролю та аудиту Державного казначейства України».

209. Наказ Державного казначейства України від 02.10.2008 №414 «Про внесення змін до наказу Державного казначейства України від 26.03.2008 №99».

210. Зміни до Інструкції про порядок заповнення форм місячної та квартальної звітності про виконання місцевих бюджетів, затверджені заступником голови Державного казначейства України 01.10.2008.

211. Зміни до Інструкції про порядок складання єдиних (місячних, квартальних та річних) форм звіту про виконання Зведеного бюджету України та зведених форм звіту про виконання Державного бюджету України та бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, затверджені заступником голови Державного казначейства України 30.09.2008.

212. Наказ Державного казначейства України від 23.09.2008 №386 «Про внесення змін до Довідника відповідності символу звітності коду

186. Наказ Державного казначейства України від 26.12.2008 №561 «Про визнання таким, що втратив чинність, наказ Державного казначейства України від 06.12.2004 №208».

187. Наказ Державного казначейства України від 25.12.2008 №556 «Про внесення змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

188. Наказ Державного казначейства України від 23.12.2008 №546 «Щодо внесення змін до наказів Державного казначейства України від 28.11.2000 №119 та від 11.08.2008 №327».

189. Наказ Державного казначейства України від 11.12.2008 №515 «Про внесення змін до наказу Державного казначейства України від 28.08.2008 №358», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 19.12.2008 за №1213/15904.

190. Наказ Державного казначейства України «Про утворення Дорадчої ради з питань подальшого інформаційного розвитку Державного казначейства України» від 22 грудня 2008 року №543.

191. Наказ Державного казначейства України від 15.12.08 №527 «Про затвердження Змін до форм річної звітності про виконання місцевих бюджетів».

192. Наказ Державного казначейства України «Про внесення змін до Плану заходів із створення у Державному казначействі України системи внутрішнього контролю і аудиту» від 12 грудня 2008 року № 523.

193. Наказ Державного казначейства України від 11.12.2008 №516 «Про внесення змін до наказу Державного казначейства України від 21.10.2008 №435».

194. Наказ Державного казначейства України від 09.12.2008 № 509 «Про затвердження Змін до Порядку відображення у бухгалтерському обліку операцій по виконанню державного бюджету».

195. Наказ Державного казначейства України від 08.12.2008 №507 «Щодо затвердження Змін до наказу Державного казначейства України від 02.07.2008 №277».

196. Наказ Державного казначейства України від 17.11.2008 №485 «Про внесення змін до Порядку зупинення операцій з бюджетними коштами».

197. Зміни до Інструкції про порядок складання єдиних (місячних, квартальних та річних) форм звіту про виконання Зведеного бюджету України та зведених форм звіту про виконання Державного бюджету України та бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, затверджені заступником голови Державного казначейства України 26.11.2008.

198. Зміни до Інструкції про порядок складання місячної та квартальної звітності про виконання державного бюджету органами Державного казначейства України, затверджені заступником голови Державного казначейства України 26.11.2008.

199. Зміни до Інструкції про порядок заповнення форм місячної та квартальної звітності про виконання місцевих бюджетів, затверджені заступником голови Державного казначейства України 26.11.2008.

України, актами Президента України і Кабінету Міністрів України, наказами Мінфіну та цим Положенням.

3. Основними завданнями Казначейства є:

1) забезпечення казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів на основі ведення єдиного казначейського рахунка, що передбачає:

– розрахунково-касове обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів;

– контроль за здійсненням бюджетних повноважень при зарахуванні надходжень, прийнятті зобов'язань та проведенні платежів за цими зобов'язаннями;

– в межах своїх повноважень контроль за дотриманням учасниками бюджетного процесу бюджетного законодавства;

– ведення бухгалтерського обліку і складення звітності про виконання державного та місцевих бюджетів;

2) управління наявними фінансовими ресурсами, що ним обліковуються;

3) визначення механізму казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів, установлення єдиних правил бухгалтерського обліку і звітності про виконання державного та місцевих бюджетів, кошторисів розпорядників бюджетних коштів, визначення порядку і строків подання звітів про виконання кошторисів державних цільових фондів.

4. Казначейство відповідно до покладених на нього завдань:

1) здійснює розрахунково-касове обслуговування розпорядників, одержувачів бюджетних коштів та інших клієнтів, операцій з коштами бюджетів, спільних з міжнародними фінансовими організаціями проектів через систему електронних платежів Національного банку;

2) управляє наявними фінансовими ресурсами, що ним обліковуються, у тому числі в іноземній валюті, у випадках, передбачених законодавством, надає на зворотній основі позики за рахунок тимчасово вільних коштів єдиного казначейського рахунка;

3) відкриває, веде та закриває рахунки в органах Казначейства;

4) провадить безспірне списання коштів з рахунків, на яких обліковуються кошти державного та місцевих бюджетів і бюджетних установ, за рішенням, яке було прийняте державним органом, що відповідно до закону має право на його застосування;

5) повертає кошти, помилково або надмірно зараховані до бюджету, за поданням органів стягнення, яким відповідно до законодавства надано право стягнення до бюджетів податків, зборів (обов'язкових платежів) та інших надходжень;

6) нараховує штрафи за неповне або несвочасне повернення суми надмірно сплачених податків відповідно до законодавства;

7) здійснює розподіл коштів між державним бюджетом, бюджетами Автономної Республіки Крим, областей, м. Києва та Севастополя, а також між рівнями місцевих бюджетів відповідно до нормативів відрахувань, визначених бюджетним законодавством, і перерахування розподілених коштів за належністю;

8) проводить взаємні розрахунки між державним бюджетом та

бюджетами Автономної Республіки Крим, областей, м. Києва та Севастополя, а також між рівнями місцевих бюджетів у порядку, встановленому законодавством;

9) веде базу даних про зведену мережу розпорядників і одержувачів бюджетних коштів, розподіл показників зведених кошторисів та зведених планів асигнувань у розрізі розпорядників і одержувачів бюджетних коштів;

10) подає розпорядникам і одержувачам бюджетних коштів витяг з розпису державного бюджету та зміни до нього;

11) веде бухгалтерський облік операцій з виконання державного та місцевих бюджетів, складає звітність про виконання державного, місцевих і зведеного бюджетів та подає звітність органам законодавчої і виконавчої влади у обсязі та у строки, визначені бюджетним законодавством;

12) здійснює за дорученням Мінфіну погашення та обслуговування державного боргу в національній та іноземній валюті;

13) у випадках, передбачених Бюджетним кодексом України та іншими актами законодавства, видає за погодженням з Міністром фінансів нормативно-правові акти з питань, що належать до його компетенції;

14) забезпечує функціонування багаторівневої інформаційно-обчислювальної системи, внутрішньої платіжної системи, вживає заходів до захисту інформації;

15) у межах своїх повноважень виконує контрольні функції, пов'язані із:

- здійсненням бюджетних повноважень при зарахуванні надходжень;
- відповідністю кошторисів розпорядників бюджетних коштів розпису державного та місцевих бюджетів;

- відповідністю платежів узятим зобов'язанням та бюджетним асигнуванням;

- витрачанням бюджетних коштів у процесі проведення перевірки відповідності підтверджених первинних документів розпорядників бюджетних коштів бюджетним асигнуванням та вимогам бюджетного законодавства;

- дотриманням правил валютного контролю за операціями, що проводять у національній валюті через кореспондентські рахунки банків-нерезидентів бюджетні установи, які обслуговуються органами Казначейства;

- дотриманням порядку проведення державних лотерей з використанням електронних систем прийняття оплати за участь у лотереї в режимі реального часу;

- дотриманням єдиних правил ведення бухгалтерського обліку, складенням звітності про виконання бюджетів та кошторисів бюджетних установ;

- закупівлею товарів, робіт і послуг за державні кошти відповідно до Закону України "Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти";

- (підпункт 15 пункту 4 доповнено новим абзацом дев'ятим згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 26.04.2007 р. № 676, у зв'язку з цим абзац дев'ятий вважається абзацом десятим) здійсненням інших повноважень учасників бюджетного процесу відповідно до законодавства;

16) надає консультативну допомогу учасникам бюджетного процесу з питань, що належать до його компетенції;

внесення змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

175. Наказ Державного казначейства України від 26.01.2009 №28 «Про затвердження Інструкції про порядок заповнення форм річної звітності про виконання місцевих бюджетів».

176. Зміни до Інструкції про порядок складання єдиних (місячних, квартальних та річних) форм звіту про виконання Зведеного бюджету України та зведених форм звіту про виконання Державного бюджету України та бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, затверджені заступником голови Державного казначейства України 23.01.2009.

177. Спільний наказ Державного казначейства України та Державної податкової адміністрації України від 25.12.2008 №557/810 «Про внесення змін до наказу Державного казначейства України, Державної податкової адміністрації України від 25.04.2002 №74/194», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 16.01.2009 за №28/16044.

178. Наказ Державного казначейства України від 23.01.2009 №23 «Про затвердження Інструкції про порядок заповнення органами Державного казначейства єдиних форм річної звітності про виконання державного бюджету».

179. Наказ Державного казначейства України від 10.01.2009 №4 «Про порядок складання річних фінансових звітів за 2008 рік установами та організаціями, які отримують кошти державного або місцевих бюджетів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 21.01.2009 за №47/16063.

180. Наказ Державного казначейства України від 09.01.2009 №3 «Про внесення змін до деяких наказів Державного казначейства України», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 21.01.2009 за №41/16057.

181. Наказ Державного казначейства України від 30.12.2008 №568 «Про затвердження Порядку покриття у 2009 році Державним казначейством України тимчасових касових розривів місцевих бюджетів», узгоджений з Міністерством фінансів України, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 13.01.2009 №10/16026.

182. Наказ Державного казначейства України від 24.12.2008 №553 «Про залучення банків України до касового обслуговування з метою оплати готівкою чеків органів Державного казначейства України у 2009 - 2011 роках», узгоджений з Міністерством фінансів України, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 13.01.2009 №9/16025.

183. Наказ Державного казначейства України від 12.01.2009 №6 «Про затвердження Змін до єдиних форм річної звітності про виконання державного бюджету».

184. Зміни до Інструкції про порядок заповнення форм місячної та квартальної звітності про виконання місцевих бюджетів, затверджені заступником голови Державного казначейства України 09.01.2009.

185. Наказ Державного казначейства України від 29.12.2008 №564 «Про визнання таким, що втратив чинність наказ Державного казначейства України від 10.11.2008 №482».

внесення змін до наказу Державного казначейства України від 22.12.2009 №543».

162. Наказ Державного казначейства України від 12.03.2009 №90 «Про затвердження Інструкції про порядок заповнення органами Державного казначейства України форм місячної та квартальної звітності про виконання державного бюджету».

163. Наказ Державного казначейства України від 12.03.2009 №89 «Про затвердження Змін до форм місячної та квартальної звітності про виконання державного бюджету».

164. Наказ Державного казначейства України від 12.03.2009 №88 «Про внесення змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

165. Наказ Державного казначейства України від 05.03.2009 №84 «Щодо затвердження Інструкції про порядок заповнення форм місячної та квартальної звітності про виконання місцевих бюджетів».

166. Наказ Державного казначейства України від 13.02.2009 №60 «Про затвердження Змін до Порядку обслуговування державного бюджету за видатками та операціями з надання та повернення кредитів, наданих за рахунок коштів державного бюджету», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 02.03.2009 за №192/16208.

167. Наказ Державного казначейства України від 27.02.2009 №75 «Про затвердження Змін до форм місячної та квартальної звітності про виконання місцевих бюджетів».

168. Наказ Державного казначейства України від 27.02.2009 №74 «Про внесення змін до наказу Державного казначейства України від 07.10.2008 №417».

169. Наказ Державного казначейства України від 24.02.2009 №67 «Про затвердження Складу робочих груп з підготовки технологічних регламентів Державного казначейства України».

170. Наказ Державного казначейства України «Про створення робочих груп з підготовки технологічних регламентів Державного казначейства України» від 12.02.09 №59.

171. Наказ Державного казначейства України від 06.02.2009 №51 «Щодо затвердження Інструкції про порядок складання єдиних (місячних, квартальних та річних) форм звіту про виконання Зведеного бюджету України та зведених форм звіту про виконання Державного бюджету України та бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя».

172. Наказ Державного казначейства України від 25.11.2008 №495 «Про затвердження Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету».

173. Наказ Державного казначейства України від 28.01.2009 №35 «Про затвердження змін до форм річної звітності про виконання місцевих бюджетів».

174. Наказ Державного казначейства України від 27.01.2009 №34 «Про

17) розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавства і вносить їх на розгляд Мінфіну;

18) виконує відповідно до законодавства контрольно-наглядові функції, пов'язані із роботою його територіальних органів;

19) здійснює добір, розстановку та підвищення кваліфікації працівників Казначейства;

20) виконує інші функції, що випливають з покладених на нього завдань.

5. Казначейство має право:

1) відкривати поточні рахунки в іноземній валюті та рахунки для виплат готівкою в Національному банку та інших банках;

2) розміщувати в банках тимчасово вільні кошти, що ним обліковуються, в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

3) залучати працівників інших державних органів, спеціалістів і фахівців-експертів для розгляду питань, що належать до його компетенції;

4) ініціювати у межах наданих законодавством повноважень припинення асигнувань та зупиняти проведення операцій з бюджетними коштами у разі вчинення учасником бюджетного процесу бюджетного правопорушення;

5) списувати позички, надані місцевим бюджетам на покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів, відповідно до законодавства;

6) надавати послуги (у тому числі платні), пов'язані з обслуговуванням бюджетних коштів, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

7) вимагати від посадових осіб міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ і організацій дотримання встановленого порядку казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів, ведення бухгалтерського обліку, складення звітності;

8) звертатися до суду, в тому числі у разі виявлення бюджетних правопорушень;

9) проводити конференції, семінари та наради з питань, що належать до його компетенції;

10) одержувати в установленому порядку від центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, підприємств, установ, організацій і банків пояснення, довідки, інформацію, необхідні для виконання покладених на нього завдань;

11) здійснювати в межах своїх повноважень співробітництво з міжнародними фінансовими організаціями, з казначействами інших країн, вивчати досвід роботи з організацій їх діяльності та готувати пропозиції щодо його впровадження в Україні.

6. Казначейство в межах своїх повноважень видає накази організаційно-розпорядкового характеру та контролює їх виконання.

7. Казначейство очолює голова, який в установленому порядку призначається на посаду і звільняється з посади Кабінетом Міністрів України за поданням Міністра фінансів.

Голова Казначейства є членом колегії Мінфіну.

8. Голова Казначейства має чотирьох заступників, у тому числі одного першого, які призначаються на посаду та звільняються з посади Кабінетом Міністрів України за поданням Міністра фінансів, погодженим з головою Казначейства.

Розподіл обов'язків між заступниками провадить голова Казначейства.

9. Голова Казначейства:

1) здійснює керівництво діяльністю Казначейства, несе персональну відповідальність перед Кабінетом Міністрів України і Міністром фінансів за виконання покладених на Казначейство завдань;

2) призначає на посаду і звільняє з посади керівників структурних підрозділів та інших працівників Казначейства, крім заступників голови;

3) затверджує положення про структурні підрозділи Казначейства;

4) визначає ступінь відповідальності заступників голови, керівників структурних підрозділів та інших працівників Казначейства і керівників територіальних органів;

5) притягає до дисциплінарної відповідальності керівників структурних підрозділів та інших працівників Казначейства, крім заступників голови;

6) підписує видані в межах компетенції Казначейства накази та організовує перевірку їх виконання;

7) здійснює інші повноваження, передбачені законодавством та цим Положенням.

10. Казначейство для виконання покладених на нього завдань може за погодженням з Міністром фінансів утворювати територіальні органи у межах граничної чисельності працівників Казначейства.

Типове положення про територіальний орган Казначейства затверджує Міністр фінансів.

11. Для погодженого вирішення питань, що належать до компетенції Казначейства, обговорення найважливіших напрямів його діяльності у Казначействі утворюється колегія у складі голови, його заступників та керівників структурних підрозділів Казначейства.

Персональний склад колегії затверджує Міністр фінансів за поданням голови Казначейства.

Рішення колегії проводяться в життя наказами Казначейства.

12. Граничну чисельність працівників Казначейства затверджує за поданням голови Міністр фінансів у межах граничної чисельності працівників Мінфіну, затвердженої Кабінетом Міністрів України.

13. Структуру Казначейства затверджує Міністр фінансів за поданням голови Казначейства.

14. Штатний розпис та кошторис Казначейства затверджує голова за погодженням з Міністром фінансів.

15. Казначейство утримується за рахунок державного бюджету в межах коштів, передбачених на утримання Мінфіну.

16. Умови оплати праці працівників Казначейства визначаються Кабінетом Міністрів України.

17. Казначейство є юридичною особою, має самостійний баланс, печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням.

України».

149. Наказ Державного казначейства України від 09.04.2009 № 149 «Про затвердження Змін до Порядку обліку зобов'язань розпорядників бюджетних коштів в органах Державного казначейства України».

150. Наказ Державного казначейства України від 02.04.2009 № 139 «Про затвердження Змін до Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів».

151. Наказ Державного казначейства України від 25.03.2009 № 122 «Про терміни надання квартальних фінансових звітів про виконання зведених кошторисів головними розпорядниками бюджетних коштів».

152. Наказ Державного казначейства України від 02.04.2009 № 139 «Про затвердження Змін до Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів».

153. Наказ Державного казначейства України від 21.04.2009 №168 «Про внесення змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

154. Наказ Державного казначейства України від 13.04.2009 №152 «Щодо затвердження Змін до єдиних (місячних, квартальних та річних) форм звіту про виконання Зведеного бюджету України та зведених форм звіту про виконання Державного бюджету України та бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя».

155. Наказ Державного казначейства України від 25.03.2009 №123 та зареєстрований в Міністерстві юстиції України 14.04.2009 за № 338/16354 «Про затвердження Порядку складання місячної та квартальної фінансової звітності у 2009 році установами та організаціями, які отримують кошти державного або місцевих бюджетів».

156. Наказ Державного казначейства України «Про затвердження Пріоритетних завдань Державного казначейства України на 2009 рік» від 07.04.09 №145.

157. Наказ Державного казначейства України від 31.03.2009 №137 «Про затвердження Змін до Інструкції про порядок заповнення органами Державного казначейства України форм місячної та квартальної звітності про виконання державного бюджету».

158. Наказ Державного казначейства України від 30.03.2009 №136 «Про внесення змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

159. Наказ Державного казначейства України від 30.03.2009 №132 «Щодо затвердження Змін до Інструкції про порядок складання єдиних (місячних, квартальних та річних) форм звіту про виконання Зведеного бюджету України та зведених форм звіту про виконання Державного бюджету України та бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя».

160. Наказ Державного казначейства України від 24.03.2009 №116 «Щодо затвердження Змін до Інструкції про порядок заповнення форм місячної та квартальної звітності про виконання місцевих бюджетів».

161. Наказ Державного казначейства України від 13.03.2009 №99 «Про

клієнтів у разі виникнення позаштатних ситуацій».

136. Наказ Державного казначейства України від 22.07.2009 №300 «Щодо затвердження Змін до Інструкції про порядок заповнення форм місячної та квартальної звітності про виконання місцевих бюджетів».

137. Наказ Державного казначейства України від 22.07.2009 №299 «Про внесення змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

138. Наказ Державного казначейства України від 20.07.2009 №292 «Щодо затвердження Змін до Інструкції про порядок складання єдиних (місячних, квартальних та річних) форм звіту про виконання Зведеного бюджету України та зведених форм звіту про виконання Державного бюджету України та бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя».

139. Наказ Державного казначейства України від 24.07.2009 № 303 «Про затвердження Порядку складання органами Державного казначейства України протоколів про бюджетні правопорушення».

140. Наказ Державного казначейства України від 03.07.2009 №267 «Про затвердження Змін до Інструкції про порядок заповнення органами Державного казначейства України форм місячної та квартальної звітності про виконання державного бюджету».

141. Наказ Державного казначейства України від 01.07.2009 №264 «Про внесення змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

142. Наказ Державного казначейства України від 25.06.2009 №253 «Щодо затвердження Змін до Інструкції про порядок заповнення форм місячної та квартальної звітності про виконання місцевих бюджетів».

143. Наказ Державного казначейства України від 23.06.2009 №252 «Про внесення змін до деяких нормативних актів Державного казначейства України».

144. Наказ Державного казначейства України від 09.06.2009 №233 «Про внесення змін до наказу Державного казначейства України від 21.10.2008 №435».

145. Наказ Державного казначейства України «Про внесення змін до наказу Державного казначейства України від 15.12.2008 №526» від 22.05.2009 №207.

146. Наказ Державного казначейства України від 18.05.2009 р. №199 «Щодо затвердження Змін до єдиних (місячних, квартальних та річних) форм звіту про виконання Зведеного бюджету України та зведених форм звіту про виконання Державного бюджету України та бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя».

147. Спільний наказ Державної податкової адміністрації України, Міністерства фінансів України та Державного казначейства України від 20.02.2009 №78/238/65 зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27.04.2009 №380/16396.

148. Наказ Державного казначейства України від 05.05.2009 № 188 «Про внесення змін до деяких нормативних актів Державного казначейства

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 21 грудня 2005 р. № 1232

ЗМІНИ,

**що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України
від 24 вересня 2005 р. № 983 та від 12 жовтня 2005 р. № 1005**

1. У постанові Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2005 р. № 983: пункт 2 виключити;

у тексті постанови слова «Державне казначейство» в усіх відмінках замінити словами «Державне казначейство України» у відповідному відмінку.

2. У назві та тексті постанови Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2005 р. № 1005 слова «Державного казначейства» замінити словами «Державного казначейства України».

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 21 грудня 2005 р. № 1232

ПЕРЕЛІК

постанов Кабінету Міністрів України, що втратили чинність

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 31 липня 1995 р. № 590 «Питання Державного казначейства» (ЗП України, 1995 р., № 11, ст. 262).

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 28 червня 1997 р. № 656 «Про внесення зміни до Положення про Державне казначейство» (Офіційний вісник України, 1997 р., число 27, с. 124).

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 лютого 1999 р. № 180 «Про деякі питання діяльності Державного казначейства України» (Офіційний вісник України, 1999 р., № 7, ст. 251).

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 19 квітня 1999 р. № 611 «Про внесення доповнень до постанови Кабінету Міністрів України від 17 лютого 1999 р. № 180» (Офіційний вісник України, 1999 р., № 16, ст. 640).

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 18 травня 1999 р. № 865 «Про доповнення пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 17 лютого 1999 р. № 180» (Офіційний вісник України, 1999 р., № 21, ст. 953).

1.3. Типове положення про Головне управління Державного казначейства України.

**Про затвердження
Типового положення про Головне управління
Державного казначейства України
в Автономній Республіці Крим, областях,
містах Києві та Севастополі**

**Наказ Міністерства фінансів України
від 4 квітня 2006 року № 332
Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
19 квітня 2006 р. за № 454/12328**

Із змінами і доповненнями, внесеними наказом Міністерства фінансів України від 14 квітня 2008 року № 573

Додатково див. Постанову Окружного адміністративного суду міста Києва від 14 січня 2008 року

З метою реалізації пункту 10 Положення про Державне казначейство України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.12.2005 № 1232,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Типове положення про Головне управління Державного казначейства України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, що додається.

2. Департаменту реформування бюджетної системи (Книшенко І.Ф.) у встановленому порядку подати цей наказ на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра фінансів України Мярковського А.І. та голову Державного казначейства України Шлапака О.В. відповідно до функціональних обов'язків.

Міністр

В. Пинзеник

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом Міністерства фінансів України
від 4 квітня 2006 р. № 332

Зареєстровано
в Міністерстві юстиції України
19 квітня 2006 р. за № 454/12328

ТИПОВЕ ПОЛОЖЕННЯ

**про Головне управління Державного казначейства України
в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі**

1. Головне управління Державного казначейства України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі (далі – Головне управління) є територіальним органом Державного казначейства України, який утворюється Державним казначейством України за погодженням з Міністром фінансів України.

2. Головне управління у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, актами Президента України і Кабінету Міністрів України, нормативно-правовими актами Міністерства фінансів України та Державного казначейства України, а також цим Положенням.

Для виконання покладених на Головне управління завдань у районах,

реалізації матеріальних цінностей державного резерву та від реалізації розброньованих матеріальних цінностей мобілізаційного резерву до Державного бюджету України в 2009 році».

124. Наказ Державного казначейства України від 13.10.2009 №431 «Щодо затвердження Змін до Інструкції про порядок заповнення форм місячної та квартальної звітності про виконання місцевих бюджетів».

125. Наказ Державного казначейства України від 12.10.2009 №430 «Про внесення змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

126. Наказ Державного казначейства України від 07.10.2009 №419 «Щодо затвердження Змін до єдиних (місячних, квартальних та річних) форм звіту про виконання Зведеного бюджету України та зведених форм звіту про виконання Державного бюджету України та бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя».

127. Наказ Державного казначейства України від 25.09.2009 №398 «Про внесення змін до Складу Методологічної ради з розгляду проблемних питань, пов'язаних з виконанням функцій та завдань Державного казначейства України».

128. Наказ Державного казначейства України від 14.09.2009 №375 «Про внесення змін до деяких нормативних актів Державного казначейства України».

129. Наказ Державного казначейства України від 14.07.2009 №330 «Щодо внесення змін до наказу Державного казначейства України від 11.08.2008 №327».

130. Наказ Державного казначейства України від 16.07.2009 №286 «Про внесення змін до наказу Державного казначейства України від 28.08.2008 №358 та визнання таким, що втратив чинність, наказу Державного казначейства України від 11.12.2008 № 515», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 29.07.2009 за №711/16727.

131. Наказ Державного казначейства України від 03.08.2009 №315 «Щодо затвердження Змін до Інструкції про порядок складання єдиних (місячних, квартальних та річних) форм звіту про виконання Зведеного бюджету України та зведених форм звіту про виконання Державного бюджету України та бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя».

132. Наказ Державного казначейства України від 30.07.2009 №312 «Про внесення змін до наказу Державного казначейства України від 26.03.2008 №99».

133. Наказ Державного казначейства України від 18.06.2009 №247 «Про внесення змін до наказу Державного казначейства України від 22.12.2008 №543».

134. Наказ Державного казначейства України від 28.07.2009 №309 «Про внесення змін до наказу Державного казначейства України від 26.03.2008 №99».

135. Наказ Державного казначейства України від 22.07.2009 №301 «Про затвердження Порядку казначейського обслуговування клієнтів та інших

квартальної звітності про виконання місцевих бюджетів».

112. Наказ Державного казначейства України від 31.12.2009 №557 «Про внесення змін до Інструкції про порядок складання єдиних (місячних, квартальних та річних) форм звіту про виконання Зведеного бюджету України та зведених форм звіту про виконання Державного бюджету України та бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя».

113. Наказ Державного казначейства України від 30.12.2009 №553 «Про внесення змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

114. Наказ Державного казначейства України від 22.12.2009 №526 «Про внесення змін до наказу Державного казначейства України від 17.07.2000 №64».

115. Наказ Державного казначейства України від 25.12.2009 №538 «Про внесення змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

116. Наказ Державного казначейства України від 28.12.2009 №547 «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Державного казначейства України від 04.11.2004 №194».

117. Наказ Державного казначейства України від 07.12.2009 №496 «Про затвердження змін до деяких нормативних актів Державного казначейства України».

118. Наказ Державного казначейства України від 26.11.2009 №485 «Щодо внесення змін до Інструкції про порядок заповнення органами Державного казначейства України форм місячної та квартальної звітності про виконання державного бюджету».

119. Наказ Міністерства аграрної політики України, Міністерства фінансів України, Державного казначейства України та Державної податкової адміністрації України від 28.10.2009 №767/1258/452/591 «Про затвердження форми звіту та форм зведеної інформації про рух грошових коштів на небюджетних рахунках переробних підприємств».

120. Наказ Державного казначейства України від 12.11.2009 №468 «Про внесення змін до деяких нормативних актів Державного казначейства України».

121. Наказ Державного казначейства України від 06.11.2009 №465 «Щодо затвердження Змін до Інструкції про порядок заповнення форм місячної та квартальної звітності про виконання місцевих бюджетів».

122. Наказ Державного казначейства України від 30.10.2009 №457 «Про внесення змін до Інструкції про порядок складання єдиних (місячних, квартальних та річних) форм звіту про виконання Зведеного бюджету України та зведених форм звіту про виконання Державного бюджету України та бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя».

123. Спільний наказ Державного комітету України з державного матеріального резерву та Державного казначейства України від 15.10.2009 №287/435 «Про затвердження Порядку спрямування надходжень від

містах та в районах у містах головою Державного казначейства України за погодженням з Міністром фінансів можуть утворюватися управління (відділення), що є відокремленими структурними підрозділами Головного управління і не мають статусу юридичної особи. Начальники управлінь (відділень) у районах, містах та в районах у містах призначаються на посаду і звільняються з посади Міністром фінансів України за поданням голови Державного казначейства України.

3. Основним завданням Головного управління є:

– забезпечення казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів на основі ведення єдиного казначейського рахунка, що передбачає:

– розрахунково-касове обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів;

– контроль за здійсненням бюджетних повноважень при зарахуванні надходжень, прийнятті зобов'язань та проведенні платежів за цими зобов'язаннями;

– у межах своїх повноважень контроль за дотриманням учасниками бюджетного процесу бюджетного законодавства;

– ведення бухгалтерського обліку і складання звітності про виконання державного та місцевих бюджетів.

4. Головне управління відповідно до покладених на нього завдань:

1) здійснює розрахунково-касове обслуговування розпорядників, одержувачів бюджетних коштів та інших клієнтів, операцій з коштами бюджетів через систему електронних платежів Національного банку України;

2) управляє наявними фінансовими ресурсами, що ним обліковуються, надає на зворотній основі позики за рахунок тимчасово вільних коштів єдиного казначейського рахунку;

3) відкриває, веде та закриває рахунки в органах Головного управління;

4) провадить безспірне списання коштів з рахунків, на яких обліковуються кошти державного та місцевих бюджетів і бюджетних установ, за рішенням, прийнятим державним органом, що відповідно до закону має право на його застосування;

5) повертає кошти, помилково або надмірно зараховані до бюджету, за поданням органів стягнення, яким відповідно до законодавства надано право стягнення до бюджетів податків, зборів (обов'язкових платежів) та інших надходжень;

6) нараховує штрафи за неповне або несвоєчасне повернення суми надмірно сплачених податків відповідно до законодавства;

7) здійснює розподіл коштів між рівнями місцевих бюджетів відповідно до нормативів відрхувань, визначених бюджетним законодавством, і перерахування розподілених коштів за належністю;

8) проводить взаємні розрахунки між державним бюджетом та бюджетами Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, а також між рівнями місцевих бюджетів у встановленому законодавством порядку;

9) веде базу даних про мережу розпорядників і одержувачів бюджетних коштів, розподіл показників кошторисів та планів асигнувань у розрізі

розпорядників та одержувачів бюджетних коштів;

10) подає розпорядникам і одержувачам бюджетних коштів витяг з розпису державного бюджету та зміни до нього;

11) веде бухгалтерський облік операцій з виконання державного та місцевих бюджетів, складає звітність про виконання державного, місцевих бюджетів, подає звіт органам законодавчої та виконавчої влади в обсязі та в строки, визначені бюджетним законодавством;

12) приймає звіти від розпорядників та одержувачів бюджетних коштів та консолідує форми звітності;

13) забезпечує функціонування багаторівневої інформаційно-обчислювальної системи, внутрішньої платіжної системи, уживає заходів до захисту інформації;

14) у межах своїх повноважень виконує контрольні функції, пов'язані із:

– здійсненням бюджетних повноважень при зарахуванні надходжень;

– дотриманням методології бюджетного процесу з питань складання відповідних бюджетів, кошторисів та планів використання бюджетних коштів;

– відповідністю кошторисів та планів використання бюджетних коштів розпису державного та місцевих бюджетів;

– відповідністю платежів узятим зобов'язанням та бюджетним асигнуванням;

– витрачанням бюджетних коштів у процесі проведення перевірки відповідності підтверджених первинних документів розпорядників та одержувачів бюджетних коштів бюджетним асигнуванням та вимогам бюджетного законодавства;

– дотриманням правил валютного контролю за операціями, що проводять у національній валюті через кореспондентські рахунки банків-нерезидентів бюджетні установи, які обслуговуються Головним управлінням;

– дотриманням єдиних правил ведення бухгалтерського обліку, складання звітності про виконання кошторисів бюджетних установ;

– здійсненням інших повноважень учасників бюджетного процесу відповідно до законодавства;

15) надає консультаційну допомогу учасникам бюджетного процесу з питань, що належать до його компетенції;

16) здійснює добір, розстановку та підвищення кваліфікації працівників Головного управління;

17) виконує відповідно до законодавства функції, пов'язані із аналізом діяльності розпорядників коштів державного та місцевих бюджетів;

18) виконує відповідно до законодавства контрольно-наглядові функції, пов'язані із діяльністю його управлінь (відділень);

19) виконує інші функції, що випливають з покладених на нього завдань.

5. Головне управління має право:

1) відкривати поточні рахунки в іноземній валюті та рахунки для виплат готівкою в уповноважених банках;

2) залучати працівників інших державних органів, спеціалістів і фахівців-експертів для розгляду питань, що належать до його компетенції;

затвердження Змін до Порядку обслуговування державного бюджету за видатками та операціями з надання та повернення кредитів, наданих за рахунок коштів державного бюджету», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 26.01.2010 за №90/17385.

100. Наказ Державного казначейства України від 30.12.2009 №552 «Про затвердження Змін до Порядку обліку зобов'язань розпорядників бюджетних коштів в органах Державного казначейства України», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 26.01.2010 за №89/17384.

101. Наказ Державного казначейства України та Міністерства внутрішніх справ України від 28.12.2009 №546/471, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 26.01.2010 за №87/17382.

102. Наказ Державного казначейства України від 22.01.2010 №19 «Щодо затвердження Змін до Інструкції про порядок заповнення форм річної звітності про виконання місцевих бюджетів».

103. Наказ Державного казначейства України від 15.01.2010 №8 «Про складання річної фінансової звітності за 2009 рік установами та організаціями, які отримують кошти державного або місцевих бюджетів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 22.01.2010 за № 66/17361.

104. Наказ Державного казначейства України від 19.01.2010 №14 «Про внесення змін до Інструкції про порядок заповнення органами Державного казначейства України форм місячної та квартальної звітності про виконання державного бюджету».

105. Наказ Державного казначейства України від 19.01.2010 №13 «Про внесення змін до Інструкції про порядок складання єдиних (місячних, квартальних та річних) форм звіту про виконання Зведеного бюджету України та зведених форм звіту про виконання Державного бюджету України та бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя».

106. Наказ Державного казначейства України від 14.01.2010 №7 «Про затвердження Змін до форм річної звітності про виконання місцевих бюджетів».

107. Додатки 1, 8, 12, 16, 18, 25, 26, 27, 31-33, 47 до пункту 10 «Змін до Порядку складання річних фінансових звітів за 2007 рік установами та організаціями, які отримують кошти державного або місцевих бюджетів» (нова редакція, затверджено наказом ДКУ від 15.01.2010 №8).

108. Зміни до Порядку складання річних фінансових звітів за 2007 рік установами та організаціями, які отримують кошти державного або місцевих бюджетів (затверджені наказом ДКУ від 15.01.2010 «№8»).

109. Лист Державного казначейства України від 15.01.2010 р. №15-04/62-612 щодо направлення наказу Державного казначейства України від 15.01.2009 №8.

110. Наказ Державного казначейства України від 14.12.2009 №502 «Про терміни подання річної фінансової звітності за 2009 рік головними розпорядниками коштів державного бюджету».

111. Наказ Державного казначейства України від 31.12.2009 №558 «Про внесення змін до Інструкції про порядок заповнення форм місячної та

zareєстрований в Міністерстві юстиції України 21.04.2010 за №301/17596.

87. Наказ Державного казначейства України від 10.03.2010 №79 «Про затвердження Змін до Інструкції про порядок складання єдиних (місячних, квартальних та річних) форм звіту про виконання Зведеного бюджету України та зведених форм звіту про виконання Державного бюджету України та бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя».

88. Наказ Державного казначейства України від 10.03.2010 №78 «Про затвердження Інструкції про порядок складання органами Державного казначейства України форм звітності про виконання місцевих бюджетів».

89. Наказ Державного казначейства України від 10.03.2010 №77 «Про затвердження Інструкції про порядок складання органами Державного казначейства України форм звітності про виконання державного бюджету».

90. Наказ Державного казначейства України від 10.03.2010 №76 «Про внесення змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

91. Наказ Державного казначейства України від 28.12.2009 №541 «Про затвердження Пріоритетних завдань Державного казначейства України на 2010 рік».

92. Наказ Державного казначейства України від 21.01.2010 року №17 «Про затвердження Змін до Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів», zareєстрований в Міністерстві юстиції України 11.02.2010 за №151/17446.

93. Наказ Державного казначейства України від 12.02.2010 №45 «Щодо затвердження переліків питань та визначення відповідальних за надання роз'яснень».

94. Наказ Державного казначейства України від 11.02.2010 №42 «Щодо внесення змін до єдиних (місячних, квартальних та річних) форм звіту про виконання Зведеного бюджету України та зведених форм звіту про виконання Державного бюджету України та бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя».

95. Наказ Державного казначейства України від 11.02.2010 №41 «Щодо затвердження форм звітності про виконання місцевих бюджетів».

96. Наказ Державного казначейства України від 03.02.2010 №33 «Про затвердження форм звітності про виконання державного бюджету».

97. Наказ Державного казначейства України від 03.02.2010 №32 «Про затвердження змін до Інструкції про порядок заповнення органами Державного казначейства єдиних форм річної звітності про виконання державного бюджету».

98. Наказ Державного казначейства України від 30.01.2010 №31 «Про затвердження змін до Інструкції про порядок складання єдиних (місячних, квартальних та річних) форм звіту про виконання Зведеного бюджету України та зведених форм звіту про виконання Державного бюджету України та бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя».

99. Наказ Державного казначейства України від 30.12.2009 №554 «Про

3) ініціювати, у межах наданих законодавством повноважень, припинення асигнувань та зупиняти проведення операцій з бюджетними коштами в разі вчинення учасником бюджетного процесу бюджетного правопорушення;

4) надавати послуги (у тому числі платні), пов'язані з обслуговуванням бюджетних коштів, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

5) вимагати в межах повноважень від посадових осіб органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій дотримання установленого порядку казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів, ведення бухгалтерського обліку, складання звітності;

6) звертатися до суду, у тому числі в разі виявлення бюджетного правопорушення;

7) брати участь та проводити конференції, семінари і наради з питань, що належать до його компетенції;

8) одержувати в установленому порядку від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, підприємств, установ, організацій і банків пояснення, довідки, інформацію, необхідні для виконання покладених на нього завдань.

6. Головне управління в межах своїх повноважень видає накази організаційно-розпорядчого характеру та контролює їх виконання.

7. Головне управління очолює начальник, який призначається на посаду і звільняється з посади Міністром фінансів за поданням голови Державного казначейства України.

8. Начальник Головного управління може мати не більше чотирьох заступників, які призначаються на посаду і звільняються з посади Міністром фінансів України за поданням голови Державного казначейства України.

За виняткових обставин окремим рішенням Міністра фінансів за поданням голови Державного казначейства України може бути визначено іншу чисельність заступників начальника Головного управління в межах граничної чисельності працівників Державного казначейства України та коштів, передбачених на його утримання.

9. Начальник Головного управління:

1) здійснює керівництво діяльністю Головного управління, несе персональну відповідальність за виконання покладених на Головне управління завдань і здійснення ним своїх повноважень;

2) призначає на посаду та звільняє з посади керівників структурних підрозділів та інших працівників Головного управління, крім заступників начальника Головного управління та начальників управлінь (відділень) у містах, районах, районах у містах;

3) визначає ступінь відповідальності заступників начальника Головного управління та керівників структурних підрозділів, начальників управлінь (відділень) у містах, районах, районах у містах, інших працівників Головного управління;

4) притягає до дисциплінарної відповідальності керівників структурних підрозділів та інших працівників Головного управління, крім заступників начальника Головного управління та начальників управлінь (відділень) у

містах, районах, районах у містах;

5) готує подання голові Державного казначейства України для прийняття відповідних рішень Міністром фінансів України щодо притягнення до дисциплінарної відповідальності заступників начальника Головного управління та начальників управлінь (відділень) у містах, районах, районах у містах;

6) уживає заходів щодо забезпечення ефективності роботи працівників Головного управління;

7) затверджує положення про структурні підрозділи Головного управління та, за погодженням з головою Державного казначейства України, затверджує положення про управління (відділення) у містах, районах, районах у містах;

8) забезпечує дотримання працівниками трудової, виконавської дисципліни та законодавства про державну таємницю;

9) здійснює інші повноваження, передбачені законодавством та Положенням про Головне управління.

10. Для погодження вирішення питань, що належать до компетенції Головного управління, обговорення найважливіших напрямів його діяльності в Головному управлінні утворюється колегія у складі начальника, його заступників, окремих керівників структурних підрозділів, управлінь (відділень) у містах, районах, районах у містах.

До складу колегії можуть залучатися представники інших органів державної влади, громадських організацій, науковці (за їх згодою).

Персональний склад колегії затверджує голова Державного казначейства України за поданням начальника Головного управління.

Рішення колегії впроваджуються у життя наказами Головного управління.

11. Штатний розпис та кошторис Головного управління затверджує голова Державного казначейства України.

Типову структуру Головного управління затверджує Міністр фінансів за поданням голови Державного казначейства України.

Структуру Головного управління затверджує голова Державного казначейства України в межах граничної чисельності працівників Державного казначейства України.

12. Головне управління утримується за рахунок коштів державного бюджету в межах коштів, передбачених на утримання Державного казначейства України. Умови оплати праці працівників Головного управління визначаються Кабінетом Міністрів України.

13. Головне управління є юридичною особою, має самостійний баланс, печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням.

**Заступник директора Департаменту
реформування бюджетної системи**

І.Ф. Книшенко

73. Наказ Державного казначейства України від 05.07.2010 № 225 «Щодо внесення змін до форм звітності про виконання місцевих бюджетів».

74. Наказ Державного казначейства України від 02.07.2010 №219 «Про затвердження змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

75. Наказ Державного казначейства України від 30.06.2010 №213 «Про затвердження змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

76. Наказ Державного казначейства України від 21.06.2010 № 208 «Про внесення змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

77. Наказ Державного казначейства України від 11.06.2010 № 190 «Про внесення змін до Порядку обліку зобов'язань розпорядників бюджетних коштів в органах Державного казначейства України», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 22.06.2010 за № 423/17718.

78. Наказ Державного казначейства України від 16.06.2010 №198 «Про внесення змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

79. Наказ Державного казначейства України від 25.05.2010 №164 «Про затвердження Порядку складання фінансової звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 14.06.2010 за №385/17680.

80. Наказ Державного казначейства України від 25.05.2010 №163 «Про затвердження Змін до Порядку формування Єдиного реєстру розпорядників та одержувачів бюджетних коштів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 10.06.2010 за №371/17666.

81. Наказ Державного казначейства України від 12 травня 2010 року №151 «Про внесення змін до Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 01.06.2010 за №351/17646.

82. Наказ Державного казначейства України від 26.05.2010 №169 «Про внесення змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

83. Наказ Державного казначейства України від 13.05.2010 №152 «Про внесення змін до наказу Державного казначейства України від 26.03.2008 №99».

84. Наказ Державного казначейства України від 05.05.2010 №148 «Про внесення змін до наказу Державного казначейства України від 26.03.2008 №99».

85. Наказ Державного казначейства України від 01.04.2010 №107 «Про затвердження Термінів подання головними розпорядниками коштів державного бюджету зведеної квартальної фінансової звітності у 2010 році».

86. Наказ Державного казначейства України від 02.04.2010 №115 «Про складання фінансової звітності за I квартал 2010 року установами та організаціями, які отримують кошти державного або місцевих бюджетів»,

внесення змін до Інструкції про порядок складання органами Державного казначейства України форм звітності про виконання державного бюджету».

61. Наказ Державного казначейства України від 21.08.2010 № 301 «Про затвердження змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

62. Наказ Державного казначейства України від 13.08.2010 № 291 «Про затвердження Змін до деяких нормативних актів Державного казначейства України».

63. Наказ Державного казначейства України від 27.07.2010 № 260 «Про затвердження Змін до Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 11.08.2010 за № 667/17962.

64. Наказ Державного казначейства України від 05.08.2010 № 278 «Про затвердження Змін до Інструкції про порядок складання єдиних (місячних, квартальних та річних) форм звіту про виконання Зведеного бюджету України та зведених форм звіту про виконання Державного бюджету України та бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя».

65. Наказ Державного казначейства України від 30.07.2010 № 274 «Щодо внесення змін до єдиних (місячних, квартальних та річних) форм звіту про виконання Зведеного бюджету України та зведених форм звіту про виконання Державного бюджету України та бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя».

66. Наказ Державного казначейства України від 26.07.2010 № 253 «Про затвердження змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

67. Наказ Державного казначейства України від 20.07.2010 № 247 «Про затвердження змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

68. Наказ Державного казначейства України від 15.07.2010 № 239 «Про затвердження Змін до Інструкції про порядок складання органами Державного казначейства України форм звітності про виконання державного бюджету».

69. Наказ Державного казначейства України від 17.06.2010 № 199 «Про внесення Змін до наказу Державного казначейства України від 01.04.2010 № 107».

70. Наказ Державного казначейства України від 09.07.2010 № 232 «Про затвердження Змін до Інструкції про порядок складання органами Державного казначейства України форм звітності про виконання місцевих бюджетів».

71. Наказ Державного казначейства України від 08.07.2010 № 230 «Щодо затвердження змін до наказу Державного казначейства України від 11.08.2008 № 327».

72. Наказ Державного казначейства України від 05.07.2010 № 226 «Щодо затвердження змін до форм звітності про виконання державного бюджету».

РОЗДІЛ 2 СИСТЕМНА ПОБУДОВА ДЕРЖАВНОГО КАЗНАЧЕЙСТВА УКРАЇНИ

2.1. Структура центрального апарату Державного казначейства України.

**Структура центрального апарату
Державного казначейства України
01014, м. Київ, вул. Бастіонна, 6**

1. Керівництво.

2. Відділ забезпечення діяльності голови Державного казначейства України.

3. Департамент відомчого контролю

- відділ внутрішнього аудиту;
- відділ контролю за обслуговуванням державних коштів;
- відділ фінансового контролю;
- відділ розгляду скарг на дії посадових осіб органів Державного казначейства України;

4. Управління персоналу

- відділ добору та розстановки персоналу;
- відділ підвищення кваліфікації та розвитку персоналу;

5. Управління організаційно-розпорядчої роботи

- відділ організаційних заходів, контролю за виконавською дисципліною;
- відділ координації роботи органів Державного казначейства України;

6. Департамент видатків державного бюджету

- зведений відділ;
- відділ видатків оборони та державної безпеки;
- відділ видатків органів державного управління та міжнародної діяльності;

- відділ видатків невиробничої сфери;

- відділ видатків АПК та виробничої сфери;

7. Відділ мережі та зведених показників бюджету

8. Управління бюджетних надходжень

9. Департамент видатків місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин:

- відділ видатків місцевих бюджетів;
- відділ розрахунків за міжбюджетними трансфертами;
- відділ клірингових розрахунків;
- відділ адміністрування територіального розпису за міжбюджетними трансфертами;

10. Управління обслуговування боргових зобов'язань держави:

- відділ обслуговування зовнішнього державного боргу;
- відділ обслуговування внутрішнього державного боргу;

11. Управління фінансових ресурсів:

- відділ ресурсного балансу;
- відділ казначейських операцій;

12. Департамент обслуговування кошторисів головних розпорядників коштів та інших клієнтів:

- загальних відділ;
- відділ попереднього та поточного контролю підтвердних документів оборони і державної безпеки;
- відділ попереднього та поточного контролю підтвердних документів органів державного управління;
- відділ реєстрації зобов'язань, оплати рахунків державного бюджету та інших клієнтів;

13. Департамент консолідованої фінансової звітності:

- відділ управлінської звітності;
- відділ фінансової звітності головних розпорядників коштів;
- відділ фінансової звітності про виконання державного бюджету;
- відділ фінансової звітності про виконання місцевих бюджетів;
- відділ фінансової звітності про виконання зведеного бюджету;

14. Департамент бухгалтерського обліку операцій державного бюджету:

- зведений відділ бухгалтерського обліку;
- відділ бухгалтерського обліку та звітності головних розпорядників коштів;
- відділ оперативного контролю з виконання операцій державного бюджету;
- відділ бухгалтерського обліку валютних операцій;

15. Департамент методології з обслуговування бюджетів, бухгалтерського обліку та звітності:

- відділ методології казначейського обслуговування бюджетів за видатками;
- відділ методології казначейського виконання кошторисів, бухгалтерського обліку та звітності;
- відділ методології казначейського обслуговування бюджетів за доходами;
- відділ методології бухгалтерського обліку та звітності про виконання бюджетів;

16. Департамент інформаційних технологій:

- відділ впровадження програмно-технічних комплексів;
- відділ підтримки користувачів;
- відділ адміністрування корпоративної мережі та серверного обладнання;
- відділ обслуговування комп'ютерної техніки;

17. Департамент фінансово-господарської діяльності:

- відділ фінансового забезпечення;
- відділ бухгалтерського обліку та звітності;
- відділ державних закупівель;

класифікації доходів бюджету».

49. Спільний наказ Міністерства аграрної політики України, Міністерства фінансів України, Державного казначейства України та Державної податкової адміністрації України від 14.10.2010 № 649/1209/366/788.

50. Наказ Державного казначейства України від 2010.2010 № 384 «Про внесення змін до Методичних рекомендацій щодо переліку підтвердних документів, які надаються розпорядниками (одержувачами) бюджетних коштів на стадії реєстрації зобов'язань та оплати рахунків».

51. Наказ Державного казначейства України від 02.09.2010 № 311 «Про внесення змін до Інструкції з інвентаризації матеріальних цінностей, розрахунків та інших статей балансу бюджетних установ», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 12.10.2010 за №913/18208.

52. Наказ Державного казначейства України від 28.09.2010 № 351 «Щодо внесення змін до Інструкції про порядок складання єдиних (місячних, квартальних та річних) форм звіту про виконання Зведеного бюджету України та зведених форм звіту про виконання Державного бюджету України та бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя».

53. Наказ Державного казначейства України від 28.09.2010 № 348 «Про затвердження Змін до Інструкції про порядок складання органами Державного казначейства України форм звітності про виконання місцевих бюджетів».

54. Наказ Державного казначейства України від 24.09.2010 № 341 «Про затвердження змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

55. Наказ Державного казначейства України від 02.09.2010 № 312 «Про затвердження Змін до Інструкції з бухгалтерського обліку необоротних активів бюджетних установ», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 21.09.2010 за № 838/18133.

56. Наказ Державного казначейства України від 14 вересня 2010 № 330 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо переліку підтвердних документів, які надаються розпорядниками (одержувачами) бюджетних коштів на стадії реєстрації зобов'язань та оплати рахунків».

57. Лист Державного казначейства України від 10.09.2010 №17-06/2250-17162 щодо порядку оплати громадських робіт.

58. Наказ Державного казначейства України від 08.09.2010 № 319 «Щодо внесення змін до Інструкції про порядок складання єдиних (місячних, квартальних та річних) форм звіту про виконання Зведеного бюджету України та зведених форм звіту про виконання Державного бюджету України та бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя».

59. Наказ Державного казначейства України від 06.09.2010 № 315 «Про внесення змін до Інструкції про порядок складання органами Державного казначейства України форм звітності про виконання місцевих бюджетів».

60. Наказ Державного казначейства України від 27.08.2010 № 305 «Про

11.08.2008 № 327».

36. Наказ Державного казначейства України від 17.11.2010 № 428, постанова правління Пенсійного фонду України від 17.11.2010 №26-1 «Про затвердження Положення про рух коштів єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціально страхування», зареєстровані у Міністерстві юстиції України 01.12.2010 за № 1207/18502.

37. Наказ Державного казначейства України від 11.11.2010 № 414 «Про втрату чинності наказу Державного казначейства України від 16.12.2002 №232», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 25.11.2010 за №1183/18478.

38. Наказ Державного казначейства України від 24.11.2010 № 435 «Про затвердження Змін до Інструкції про порядок складання органами Державного казначейства України форм звітності про виконання місцевих бюджетів».

39. Наказ Державного казначейства України від 23.11.2010 № 434 «Про затвердження змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

40. Наказ Державного казначейства України від 16.11.2010 № 425 «Про затвердження змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

41. Наказ Державного казначейства України від 28.10.2010 № 398 «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Державного казначейства України від 08.10.2004 № 173», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 15.11.2010 за № 1104/18399.

42. Наказ Державного казначейства України від 12.11.2010 № 420 «Про затвердження Порядку відображення в бухгалтерському обліку операцій щодо руху коштів єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

43. Наказ Державного казначейства України від 12.11.2010 № 419 «Про затвердження змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

44. Наказ Державного казначейства України від 09.11.2010 № 410 «Про затвердження змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

45. Наказ Державного казначейства України від 03.11.2010 № 408 «Про затвердження змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

46. Наказ Державного казначейства України від 01.11.2010 № 403 «Щодо затвердження форм фінансової та бюджетної звітності про виконання місцевих бюджетів».

47. Наказ Державного казначейства України від 29.10.2010 № 400 «Щодо затвердження форм фінансової та бюджетної звітності про виконання Зведеного бюджету України, Державного бюджету України і бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя».

48. Наказ Державного казначейства України від 27.10.2010 №397 «Про затвердження змін до Довідника відповідності символу звітності коду

– відділ експлуатації приміщень та технічних засобів і комунікацій;

– відділ господарського забезпечення;

18.Юридичний департамент:

– відділ договірної роботи;

– відділ претензійно-позовної роботи;

– відділ правової експертизи;

– відділ взаємодії з правоохоронними та контролюючими органами;

19.Управління організації діловодства:

– відділ вхідної і вихідної кореспонденції;

– відділ забезпечення роботи заступників голови та архіву;

20.Сектор режимно-секретної роботи

21.Управління захисту інформації:

– відділ забезпечення функціонування комплексної системи захисту інформації;

– відділ захисту банківської інформації;

– відділ впровадження системи електронного цифрового підпису;

22.Управління платіжної системи:

– відділ обслуговування операційного дня;

– відділ адміністрування платіжної системи;

23.Управління зв'язків з органами державної влади, засобами масової інформації та міжнародного співробітництва:

– відділ зв'язків з органами державної влади та засобами масової інформації;

– відділ міжнародного співробітництва;

24.Управління модернізації органів Державного казначейства України:

– відділ організації розробки та розвитку прикладного програмного забезпечення;

– відділ стратегії розвитку системи Державного казначейства України;

2.2. Територіальні органи Державного казначейства України.

Територіальні органи Державного казначейства України поділяються на Головні управління Державного казначейства України в АРК, областях та містах Києві та Севастополі, що мають статус юридичної особи та управління (відділення) Головних управлінь у районах, містах та в районах у містах і не мають статусу юридичної особи.

1. Головне управління Державного казначейства України в Автономній Республіці Крим

2. ГУДКУ у Вінницькій області

3. ГУДКУ у Волинській області

4. ГУДКУ у Дніпропетровській області

5. ГУДКУ у Донецькій області

6. ГУДКУ у Житомирській області

7. ГУДКУ у Закарпатській області

8. ГУДКУ у Запорізькій області

9. ГУДКУ в Івано-Франківській області
10. ГУДКУ у Київській області
11. ГУДКУ у Кіровоградській області
12. ГУДКУ у Луганській області
13. ГУДКУ у Львівській області
14. ГУДКУ у Миколаївській області
15. ГУДКУ в Одеській області
16. ГУДКУ у Полтавській області
17. ГУДКУ у Рівненській області
18. ГУДКУ у Сумській області
19. ГУДКУ у Тернопільській області
20. ГУДКУ у Харківській області
21. ГУДКУ у Херсонській області
22. ГУДКУ у Хмельницькій області
23. ГУДКУ у Черкаській області
24. ГУДКУ у Чернівецькій області
25. ГУДКУ у Чернігівській області
26. ГУДКУ у місті Києві
27. ГУДКУ у місті Севастополі

внесення змін до Інструкції про порядок складання органами Державного казначейства України форм звітності про виконання місцевих бюджетів».

25. Наказ Державного казначейства України від 24.12.2010 № 502 «Щодо внесення змін до Інструкції про порядок складання єдиних (місячних, квартальних та річних) форм звіту про виконання Зведеного бюджету України та зведених форм звіту про виконання Державного бюджету України та бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя».

26. Наказ Державного казначейства України від 20.12.2010 № 497 «Про затвердження змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

27. Наказ Державного казначейства України від 07.12.2010 № 468 «Про внесення змін до наказу Державного казначейства України від 19.12.2000 № 131», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 23.12.2010 за № 1326/18621.

28. Спільний наказ Міністерства внутрішніх справ України та Державного казначейства України від 30.11.2010 № 536/448 «Про затвердження Порядку взаємодії між органами Державного казначейства України та органами Міністерства внутрішніх справ України в процесі казначейського обслуговування бюджетних коштів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 17.12.10 за № 1292/18587.

29. Наказ Державного казначейства України від 25.11.2010 № 436 «Про внесення змін до наказу Державного казначейства України від 02.12.2002 № 221», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 17.12.2010 за № 1285/18580.

30. Наказ Державного казначейства України від 14.12.2010 № 481 «Про затвердження Термінів подання головними розпорядниками коштів державного бюджету зведеної річної фінансової звітності за 2010 рік», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 29.12.2010 за № 1373/18668.

31. Наказ Державного казначейства України від 20.12.2010 № 497 «Про затвердження змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

32. Наказ Державного казначейства України від 14.12.2010 № 482 «Про затвердження Змін до Інструкції про порядок складання органами Державного казначейства України форм звітності про виконання державного бюджету».

33. Наказ Державного казначейства України від 13.12.2010 № 476 «Щодо затвердження Порядку складання органами Державного казначейства України фінансової та бюджетної звітності про виконання місцевих бюджетів».

34. Наказ Державного казначейства України від 30.11.2010 № 449 «Про внесення змін до наказу Державного казначейства України від 26.06.2002 № 122», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 15.12.2010 за № 1262/18557.

35. Наказ Державного казначейства України від 25.11.2010 № 439 «Щодо затвердження Змін до наказу Державного казначейства України від

13. Наказ Державного казначейства України від 24.01.2011 № 12 «Про затвердження Змін до Інструкції про порядок складання органами Державного казначейства України форм звітності про виконання місцевих бюджетів».

14. Наказ Державного казначейства України від 24.01.2011 № 11 «Щодо затвердження Порядку складання органами Державного казначейства України бюджетної звітності про виконання державного бюджету».

15. Наказ Державного казначейства України від 24.01.2011 № 10 «Щодо внесення змін до Інструкції про порядок складання єдиних (місячних, квартальних та річних) форм звіту про виконання Зведеного бюджету України та зведених форм звіту про виконання Державного бюджету України та бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя».

16. Наказ Державного казначейства України від 21.01.2011 № 9 «Про затвердження змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

17. Наказ Державного казначейства України від 23.12.2010 № 501 «Про внесення змін до наказу Державного казначейства України від 25.05.2004 № 89», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 14.01.2011 за № 49/18787.

18. Наказ Державної податкової адміністрації України, Міністерства фінансів України та Державного казначейства України від 21.12.2010 № 974/1597/499 «Про затвердження Порядку взаємодії органів державної податкової служби, місцевих фінансових органів та органів Державного казначейства України в процесі повернення платникам податків помилково та/або надміру сплачених сум грошових зобов'язань».

19. Наказ Державного казначейства України від 17.12.2010 № 494 «Про внесення змін до Порядку обліку зобов'язань розпорядників бюджетних коштів в органах Державного казначейства України», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 12.01.2011 за № 40/18778.

20. Наказ Державного казначейства України від 14.12.2010 № 480 «Про внесення змін до наказу Державного казначейства України від 10.12.2002 № 226», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 06.01.2011 за № 12/18750.

21. Наказ Державного казначейства України від 29.11.2010 № 447 «Про затвердження Типової інструкції про порядок списання майна бюджетних установ», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 04.01.2011 за № 3/18741.

22. Наказ Державного казначейства України, Міністерства економіки України від 25.11.2010 № 438/1513 «Про втрату чинності наказів Державного казначейства України, Міністерства економіки України», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 04.01.2011 за № 2/18740.

23. Наказ Державного казначейства України від 29.12.2010 № 510 «Про затвердження змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

24. Наказ Державного казначейства України від 27.12.2010 № 506 «Про

РОЗДІЛ 3

КОНСОЛІДОВАНИЙ АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ

ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО КАЗНАЧЕЙСТВА УКРАЇНИ

3.1. Загальна характеристика системного аналізу

судових справ з питань, пов'язаних із

застосуванням бюджетного законодавства.

Міністерство юстиції України
До доручення Кабінету Міністрів України
від 22.10.2009 № 58960/1/1-09

На виконання доручення Кабінету Міністрів України від 22.10.2009 р. № 58960/1/1-09 Державне казначейство України здійснило аналіз судових справ з питань, пов'язаних із застосуванням бюджетного законодавства, за результатами розгляду яких судами приймалися рішення про стягнення коштів з рахунків, на яких обліковуються кошти державного та місцевих бюджетів, або бюджетних установ, та повідомляє.

Розділом VIII Конституції України закріплені основоположні принципи правосуддя в Україні, серед яких: законність, рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом, обов'язковість рішень суду. Так, відповідно до статей 124 та 129 Конституції України рішення суду обов'язкові для всіх органів державної влади і органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, посадових чи службових осіб та громадян і підлягають виконанню на всій території України. Невиконання судового рішення є підставою для відповідальності, встановленої законом, у тому числі тягне за собою кримінальну відповідальність, встановлену статтею 382 Кримінального кодексу України. Тобто законодавець, визначаючи особливий статус судового рішення та обов'язковість його виконання, розраховує на повний, всебічний та об'єктивний розгляд судових справ, однакове застосування судом однієї й тієї самої норми права.

Разом з тим, Конституцією України визначено особливий статус бюджетного законодавства. Так, частиною 2 статті 95 Конституції України встановлено, що виключно законом про Державний бюджет України визначаються видатки держави на загальносуспільні потреби, розмір і цільове спрямування цих видатків. Бюджетна система України будується на засадах справедливого і неупередженого розподілу суспільного багатства між громадянами і територіальними громадами. Держава прагне до збалансованості бюджету України.

Вважаємо, що вищезазначені норми Конституції України є рівнозначними та збалансованими, тому при винесенні судами рішень про стягнення коштів з рахунків, на яких обліковуються кошти державного та місцевих бюджетів, або бюджетних установ повинні обов'язково застосовуватися норми бюджетного законодавства:

– цільове використання бюджетних коштів – бюджетні кошти

використовуються тільки на цілі, визначені бюджетними призначеннями;

– будь-які бюджетні зобов'язання та платежі з бюджету можна здійснювати лише за наявності відповідного бюджетного призначення (статті 23 Бюджетного кодексу України);

– видатки держави на загальносуспільні потреби, розмір і цільове спрямування цих видатків не можуть визначатися інакше як законом про Державний бюджет України;

– бюджетні призначення встановлюються законом про Державний бюджет України на відповідний рік.

Проведений аналіз свідчить про допущення численних порушень та неоднакове застосування норм чинного законодавства судами і, як наслідок, винесення рішень, які, враховуючи їх обов'язковість, можуть призвести до розбалансування державного бюджету.

Слід зазначити, що виконання судових рішень про стягнення коштів з рахунків, на яких обліковуються кошти державного та місцевих бюджетів, або бюджетних установ, здійснюється на підставі та / або з урахуванням таких положень законодавства:

– статті 25 Бюджетного кодексу України;

– статті 29 Закону України «Про Державний бюджет України на 2009 рік»;

– постанови Кабінету Міністрів України від 09.07.2008 №609 «Про затвердження Порядку виконання рішень про стягнення коштів з рахунків, на яких обліковуються кошти державного та місцевих бюджетів, або бюджетних установ»;

Досить часто судом та суддями, зокрема, ототожнюються поняття стягнень з Державного бюджету України та стягнень з Держави Україна із стягненням з Державного казначейства України як органу, на їх думку, -з рахунку якого повинні бути списані відповідні кошти. Іноді, навіть, у судових рішеннях Державне казначейство України наводиться як розпорядник коштів Державного бюджету України. Як наслідок цього суди досить часто виносять рішення про стягнення коштів з Державного казначейства України або Державного бюджету в особі Державного казначейства України.

Мотивуючи дані незаконні рішення, суди роблять хибні висновки, що:

– Державне казначейство України є розпорядником коштів Державного бюджету України;

– здійснення Державним казначейством України повноважень, визначених статтею 48 Бюджетного кодексу України, є підставою для стягнення саме з Державного казначейства України шкоди завданої іншими органами влади;

– норми законодавства про відшкодування шкоди «за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування» є підставою для стягнення відповідних коштів з Державного бюджету України або Державного казначейства України (ст. 56 Конституції України, Цивільний кодекс України).

НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ ДЕРЖАВНОГО КАЗНАЧЕЙСТВА УКРАЇНИ

1. Наказ Державного казначейства України від 12.04.2011 № 85 «Щодо затвердження Змін до наказів Державного казначейства України від 01.11.2010 № 403 та від 13.12.2010 № 476».

2. Наказ Державного казначейства України від 04.03.2011 № 54 «Про затвердження Термінів подання головними розпорядниками коштів державного бюджету зведеної квартальної фінансової та бюджетної звітності у 2011 році», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 16.03.2011 за № 352/19090.

3. Наказ Державного казначейства України від 02.03.2011 № 50 «Про внесення змін до наказу Державного казначейства України від 29.10.2010 №400».

4. Наказ Державного казначейства України від 03.02.2011 № 24 «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Державного казначейства України від 18.11.2002 № 213», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 18.02.2011 за № 209/18947.

5. Наказ Державного казначейства України від 18.02.2011 № 39 «Щодо затвердження структури форм звітності про виконання бюджетів».

6. Наказ Державного казначейства України від 18.02.2011 № 38 «Про внесення змін до Порядку складання органами Державного казначейства України бюджетної звітності про виконання державного бюджету».

7. Наказ Державного казначейства України від 10.02.2011 № 28 «Щодо затвердження Порядку складання Державним казначейством України фінансової та бюджетної звітності про виконання Зведеного бюджету України, Державного бюджету України і бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя».

8. Наказ Державного казначейства України від 10.02.2011 № 27 «Про внесення змін до наказу Державного казначейства України від 29.10.2010 № 400».

9. Наказ Державного казначейства України від 05.01.2011 № 2 «Про затвердження Порядку складання фінансової та бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 02.02.2011 за № 144/18882.

10. Наказ Державного казначейства України від 28.12.2010 № 507 «Про затвердження Змін до Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 25.01.2011 за № 115/18853.

11. Наказ Державного казначейства України від 01.02.2011 № 21 «Про відкриття рахунків та внесення змін до аналітичних параметрів рахунків з обліку надходжень до державного та місцевих бюджетів».

12. Наказ Державного казначейства України від 26.01.2011 № 18 «Про затвердження змін до Довідника відповідності символу звітності коду класифікації доходів бюджету».

у 2006, 2007, 2008 роках вимог статі 6 Закону «Про соціальний захист дітей війни», відповідно до якої розмір соціальної допомоги становить 30 відсотків мінімальної пенсії за віком. Мінімальна пенсія за віком відповідно до статті 28 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» встановлюється у розмірі прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

Як свідчить судова практика, судами не однаково розглядаються справи за даною категорією. Наприклад, Кам'янобрідський районний суд м. Луганська задовольняють позовні вимоги частково застосовуючи ст. ст. 99, 100 КАС України. Отже, позовні вимоги по виплаті допомоги за 2006, 2007 роки відхиляються в зв'язку з тим, що позивачами пропущено строк звернення до суду. Вимоги по сплаті за 2008 рік задовольняються. В той же час, Ленінський районний суд м. Луганську не приймає до уваги клопотань Головного управління Державного казначейства України у Луганській області з приводу застосування ст. ст. 99, 100 КАС України при розглядання судових справ. Як слідство, цим судом задовольняються позовні вимоги за 2007 рік. За 2006 рік вимоги позивачів відхиляються з тих підстав, що ЗУ «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2006 рік» були внесені зміни до ЗУ «Про Державний бюджет України на 2006 рік», відповідно до яких п. 17 ст. 77, а саме «З метою приведення окремих норм законів у відповідність із цим Законом зупинити на 2006 рік дію абзацу сьомого ст. 5 та ст. 6 Закону України «Про соціальний захист дітей війни» було виключено, статтю 110 викладено у такій редакції «Установити, що пільги дітям війни, передбачені абзацом 7 статті 5 Закону України «Про соціальний захист дітей війни», запроваджуються з 1 січня 2006 року, а статтею 6, - у 2006 році поетапно, за результатами виконання бюджету у першому півріччі, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України за погодженням з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету». У 2006 році Урядом не впроваджувався порядок надання пільг, передбачений статтею 6 Закону України «Про соціальний захист дітей війни». Рішення Конституційного суду № 6-рп/2007 від 09.07.2007 року неконституційності ст. 71 ЗУ «Про Державний бюджет України на 2007 рік», яким призупинено дію ст. 6 ЗУ «Про соціальний захист дітей війни» на ЗУ «Про Державний бюджет України на 2006 рік» не поширюється, тому позов в частині перерахунку підвищення пенсії з 01.01.2006р. не підлягає задоволенню.

Здивував підхід Кам'янобрідського суду м. Луганську до формулювання в абсолютно усіх рішеннях суду наступного: «Стягнути з Державного бюджету України, в особі місцевого бюджету Кам'янобрідського району, на користь ... судові втрати зі сплати судового збору у сумі ...» або «Стягнути з Державного бюджету України на користь... судові витрати зі сплати судового збору у сумі ...», при цьому дані рішення виносяться при розумінні, що судовий збір був сплачений у місцевий бюджет.

Вважаємо що потрібно зазначити, що, починаючи з 01.01.2006 до спірних правовідносин слід застосовувати строки звернення до суду, визначені статтею 99 КАС України та вірно визначати назву бюджету з якого потрібно повертати содовий збір.

3.2. Класифікація судових справ до яких залучено

Державне казначейство України.

3.2.1. Справи про відшкодування шкоди.

Статтями 56, 62 Конституції України задекларовано право кожного на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень та право на відшкодування державою матеріальної та моральної шкоди, завдану безпідставним засудженням, у разі скасування вироку суду як неправосудного.

Параграфом 1 глави 82 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) визначені загальні положення відшкодування шкоди. Зокрема, ст.ст. 1173-1177 визначені випадки та підстави для відшкодування моральної шкоди за рахунок коштів державного бюджету.

Крім того, спеціальним законом, який визначає шкоду, яка підлягає відшкодуванню та випадки, коли виникає право на відшкодування шкоди, є Закон України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду» від 01.12.1994.

Частиною другою пункту 10¹ постанови Пленуму Верховного Суду України від 31.03.95 № 4 «Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди» (далі – Пленум ВСУ) визначено, що при вирішенні спору про відшкодування моральної шкоди, заподіяної громадянину незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу державної влади, його посадовими або службовими особами, судам слід виходити з того, що зазначений орган має бути відповідачем у такій справі, якщо це передбачено відповідним законом (наприклад, ст. 9 Закону «Про оперативно-розшукову діяльність»). Якщо ж відповідним законом чи іншим нормативним актом це не передбачено або в ньому зазначено, що шкода відшкодовується державою (за рахунок держави), то поряд із відповідним державним органом суд має притягнути як відповідача відповідний орган Державного казначейства України.

Враховуючи вказане роз'яснення, в процесі розгляду подібних справ суд очікує отримати від представників Державного казначейства України заперечення в розрізі суті та розміру позовних вимог. А саме заперечень щодо доведеності правомірності затримання особи, її тримання під вартою, або заперечень щодо розрахунку суми позовних вимог тощо. Зазначимо, що подібні докази повинні обов'язково вимагатись від органів – заподіювачів шкоди безпосередньо у судовому засіданні, а отже вказані органи повинні обов'язково бути залученими в якості відповідачів і надавати суду подібну інформацію (справа Андрущенко М.М.).

Тому, основними питаннями, що частіше за інші виникають під час розгляду такого роду справ, є питання процесуального статусу органів Державного казначейства України та у якому розмірі здійснювати відшкодування моральної шкоди.

Межі повноважень органів державної влади визначені ст. 19 Конституції України, яка зобов'язує органи державної влади їх посадових осіб діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Вважаємо за необхідне зазначити, що Державне казначейство України не наділено повноваженнями представляти інтереси Держави Україна, або бути «представником Державного бюджету України», а здійснює свою діяльність лише в рамках наданих повноважень.

Так, відповідно до ст. 170 ЦК України, держава набуває і здійснює цивільні права та обов'язки через органи державної влади у межах їхньої компетенції, встановленої законом.

Відповідно до статей 48 та 112 Бюджетного кодексу України Державне казначейство України здійснює розрахунково-касове обслуговування розпорядників бюджетних коштів; бухгалтерський облік всіх надходжень та витрат Державного бюджету України; встановлює єдині правила ведення бухгалтерського обліку та складання звітності про виконання бюджетів, кошторисів, видає інструкції з цих питань, здійснює контроль за їх дотриманням та контролює відповідність платежів взятим зобов'язанням та бюджетним асигнуванням.

Із зазначеного вбачається, що відшкодування зазначеної шкоди можливо робити з Державного бюджету України через Державне казначейство України лише у випадку її доведеності та у випадку законодавчо закріплених положень по відшкодуванню зазначених сум. В інших випадках відшкодування не повинно стягуватись з Державного казначейства України або його територіальних органів. У той же час необхідно, терміново розробити додаткові законодавчі акти, які б закріпили системи відповідних відшкодувань.

Крім того, у чинному діючому законодавстві не встановлено методик чи способів обчислення розміру моральної шкоди, призводить до різного підходу суддями до визначення розміру шкоди, що підлягає відшкодування. Наприклад, деякі судді враховують положення ст. 13 Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду», в частині відшкодування моральної шкоди за час перебування під слідством чи судом що має провадитися виходячи з розміру не менше мінімального розміру заробітної плати за кожен місяць перебування під слідством та судом, у той час як інші судді на власний розсуд визначають розмір моральної шкоди, що підлягає відшкодуванню, з огляду на обставини справи, інколи без зазначення мотивів визначення саме такого розміру моральної шкоди, що призводить до розбіжностей.

Так, наприклад, 12.03.2009 року Долинським районним судом Кіровоградської області в складі головуючого судді Бойко П.М. було винесено рішення по справі за позовом Пархоменко К.О. до Волинського РВ УМВС України, Прокуратури Долинського району Кіровоградської області, Управління Державного казначейства у Волинському районі, Державного казначейства України про відшкодування шкоди, завданої незаконними

України від 19.12.2006 року № 489-V «Про Державний бюджет України на 2007 рік» призупинено дію статті 6 Закону України «Про соціальний захист дітей війни».

Конституційний Суд України своїм рішенням № 6 – рп / 2007 від 9 липня 2007 року по справі № 1 – 29 / 2007, керуючись статтями 147, 150, 152 Конституції України, статтями 45, 51, 61, 63, 65, 70, 73, 74 Закону України «Про Конституційний Суд України», вирішив визнати таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), таке положення Закону України «Про Державний бюджет України на 2007 рік»:

– пункт 12 статті 71, яким зупинено на 2007 рік дію статті 6 Закону України «Про соціальний захист дітей війни», з урахуванням статті 111 цього Закону;

– пункту 39 статті 71, яким зупинено на 2007 рік дію статті 21 Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні».

Рішення Конституційного Суду України у цій справі має преюдиціальне значення для судів загальної юрисдикції при розгляді ними позовів у зв'язку з правовідносинами, які виникли внаслідок дії положень статей зазначених законів, що визнані неконституційними.

Рішення Конституційного Суду України є обов'язковим до виконання на території України, остаточним і не може бути оскаржене.

На тих же правових підставах ґрунтується і Рішення Конституційного Суду України від 22.05.2008 у справі № 10 – рп / 2008 за конституційними поданнями Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень статті 65 розділу I, пунктів 61, 62, 63, 66 розділу II, пункту 3 розділу III Закону України «Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» і 101 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 67 розділу I, пунктів 1-4, 6-22, 24-100 розділу II Закону України «Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України», згідно до якої положення пункту 41 розділу II Закону України «Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» втратили чинність, як такі, що є неконституційними.

Частиною 2 пункту 41 розділу II Закону України «Про Державний бюджет на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» змінює текст ст. 6 Закону «Про соціальний захист дітей війни» та встановлює, що дітям війни (крім тих, на яких поширюється дія Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту») до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, виплачується підвищення у розмірі надбавки, встановленої для учасників війни, а це згідно Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» – 10% від прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

Підставою звернення до суду - не виконання органами Пенсійного фонду

якої пропущення строку звернення до адміністративного суду є підставою для відмови у задоволенні позову за умови, якщо на цьому наполягає одна із сторін, а сторони в усіх випадках на цьому наполягають. Тому у задоволенні позовних вимог по справам про стягнення допомоги за 1996-2007 роки відмовляють у повному обсязі.

Також було декілька випадків, коли позивачі у своїх позовних вимогах просили суд стягнути та зобов'язати Головне управління Державного казначейства України у Луганській області забезпечити виконання рішення суду. У кожному з цих випадків судами відмовлено за необґрунтованістю.

До Луганського окружного адміністративного суду було подано дуже багато позовних заявах в яких позивачі просять стягнути моральну, матеріальну шкоду та 3% річних, але жодного разу суд не задовольняв ці позовні вимоги посилаючись на їх необґрунтованість.

Позивачі, а іноді і суд не розуміють, що органи казначейства здійснюють відшкодування моральної шкоди тільки згідно Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду».

Казначейство здійснює лише технічне виконання рішення суду тобто перераховує кошти на рахунок фізичної особи. Це є основною задачею, обов'язком якій воно виконує повною мірою. І на підставі цього поняття, та розуміння казначейських принципів праці буде ґрунтуватися судова практика при вирішенні спорів про відшкодування моральної шкоди.

Як свідчить аналіз судової практики судам слід звертати увагу на те, що у більшості випадків позивачем пропущено строк звернення до суду за захистом своїх законних прав та свобод. В зв'язку з невірним правозастосуванням однокових норм законодавства і виникають недоліки при винесенні рішень по тотожнім групам справ, але у більшості випадків справи вирішують правильно.

3.6.8. Аналіз судових рішень по справах за категорією «Виплати, передбачені Законом України «Про соціальний захист дітей війни»».

Законодавство, що регулює правовідносини у сфері соціальної захищеності «дітей війни» в Україні – Закон України «Про соціальний захист дітей війни» № 2195-IV від 18 листопада 2004 року. Статтею 1 цього Закону визначається, що дитина війни - особа, яка є громадянином України та якій на час закінчення (2 вересня 1945 року) Другої світової війни було менше 18 років.

Згідно зі статтею 6 Закону України «Про соціальний захист дітей війни» з 01 січня 2006 року Дітям війни (крім тих, на яких поширюється дія Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту») до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, виплачується підвищення у розмірі надбавки, встановленої для учасників війни.

Статтями 77, 110 Закону України від 20.12.2005 року № 3235-IV «Про Державний бюджет України на 2006 рік» та пунктом 12 статті 71 Закону

рішеннями, діями чи бездіяльністю органами досудового слідства, прокуратури і суду.

Вказаним рішенням з Державного бюджету України на користь позивачки було стягнуто моральну шкоду у розмірі 2000 грн.

19.06.2008 року Червнотаврським районним судом м. Харкова у складі головуєчого судді Остапчика С.В. розглянута справа за позовом Олійника І.В. до прокуратури у Харківській області та Державного казначейства України, третя особа: апеляційний суд Харківської області, про відшкодування шкоди, завданої незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури та суду.

Вказаним рішенням позовні вимоги було задоволено частково і відшкодовано за рахунок коштів державного бюджету України моральну шкоду, завдану позивачу і зобов'язано Державне казначейство України виплатити з рахунку державного бюджету 1 000 000 грн.

Державним бюджетом України не передбачено видатків на відшкодування шкоди, завданої фізичній або юридичній особі незаконними рішеннями, дією чи бездіяльністю органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування при здійсненні ними своїх повноважень, відшкодовується державою, Автономною Республікою Крим або органом місцевого самоврядування незалежно від вини цих органів (ст. 1173 ЦК України).

В процесі розгляду даної категорії справ судом, як правило, ігноруються заперечення Державного казначейства України або його територіальних органів про неможливість стягнення такої шкоди з Державного бюджету України, або з Держави Україна, або з Державного казначейства України чи його територіальних органів і як наслідок вказані рішення не можуть бути виконані Державним казначейством України.

Так, цікавим прикладом є справа Андрущенко М.М.

28.08.2009 року Компаніївський районний суд Кіровоградської області у складі головуєчого судді Брегея Р.І. розглянув у відкритому судовому засіданні справу за позовом Андрущенко Михайла Михайловича до Головного управління державного казначейства України у Кіровоградській області, Державного казначейства України про відшкодування матеріальної і моральної шкоди.

По даній справі безпосереднім заподіювачем шкоди є відділ державної виконавчої служби Бобринецького районного управління юстиції у Кіровоградській області. Саме через дії цього органу позивачу були заподіяні відповідні збитки.

Слід зазначити, що по даній справі спочатку відповідачами були органи – заподіювачі шкоди: Головне управління юстиції у Кіровоградській області, відділ державної виконавчої служби Бобринецького районного управління юстиції у Кіровоградській області, а також відповідач Головне управління Державного казначейства України у Кіровоградській області, але позивач 07.04.2009 року подав заяву щодо уточнення позовних вимог, в якій просив стягнути заподіяні йому збитки з Держави Україна в особі Головного управління Державного казначейства у Кіровоградській області, та залишити

позов без розгляду в частині вимог до органів – заподіювачів шкоди.

05.06.2009 року суд розглянув дану заяву і виніс відповідну ухвалу, задовольнивши клопотання позивача про виключення органу-заподіювача шкоди зі сторін по справі.

Також, винесеним рішенням, суд, на нашу думку, неправомірно стягнув з Державного бюджету України на користь позивача матеріальну шкоду у сумі 7944 грн. та моральну шкоду у сумі 1000 грн., заподіяну незаконними діями службових осіб державної виконавчої служби України, а також стягнув з Державного бюджету України на користь позивача судові витрати у сумі 826,32 грн.

Із матеріалів справи вбачалося, що шкода була завдана окремою юридичною особою – Відділом державної виконавчої служби у Кіровоградській області.

Згідно ст.86 Закону України “Про виконавче провадження” збитки, заподіяні державним виконавцем громадянам при здійсненні виконавчого провадження, підлягають відшкодуванню в порядку, передбаченому законом.

Бюджетним кодексом України (п. 7 ч. 1 ст. 2 цього Кодексу) встановлено, що повноваження на здійснення платежів з конкретною метою в процесі виконання бюджету надаються розпоряднику бюджетних коштів відповідно до бюджетного призначення.

Згідно ч. 1 та ч. 2 ст. 21 Бюджетного кодексу України для здійснення програм та заходів, які проводяться за рахунок коштів бюджету, бюджетні асигнування надаються розпорядникам бюджетних коштів. За обсягом наданих прав розпорядники бюджетних коштів поділяються на головних розпорядників бюджетних коштів та розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня.

Відповідно до бюджетного законодавства органи державної влади, у т.ч. відділ державної виконавчої служби, є розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня і уповноважені на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов’язань та здійснення видатків з бюджету.

Згідно ст. 18 Закону України «Про державну виконавчу службу», фінансове і матеріальне забезпечення працівників державної виконавчої служби та фінансування витрат на проведення та організацію виконавчих дій здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України та коштів виконавчого провадження, порядок формування яких встановлюється Законом України «Про виконавче провадження».

Разом з цим, згідно Положення про спеціальний фонд виконавчого провадження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.99, п’ятдесят відсотків суми виконавчого збору, стягнутого державною виконавчою службою, спрямовується на розвиток та матеріально-технічне забезпечення діяльності державної виконавчої служби у встановленому порядку, який закріплено Інструкцією про порядок формування, ведення обліку надходжень та видатків, звітності про використання коштів спеціального фонду виконавчого провадження, затвердженої наказом Міністерства юстиції України від 11.10.99.

Судом не було взято до уваги зазначені законодавчі норми і, як наслідок,

в органах казначейства. Роль останнього при вирішенні даних справ полягає в наданні інформації щодо того, чи є оскаржувана по договору сума бюджетною заборгованістю, чи, навпаки, кредиторська заборгованість по відповідному договору за розпорядником бюджетних коштів не обліковується і відсутні жодні фінансово-юридичні підстави для погашення позабюджетної кредиторської заборгованості за рахунок коштів Державного бюджету України.

Отже, при судовому розгляді спорів зобов’язального характеру до Головного управління Державного казначейства України у Луганській області не висувається жодних вимог стосовно предмета спору і його участь в справі обмежується наданням відповідної інформації, яка може вплинути на остаточний результат судового розгляду.

Практика вирішення спорів зобов’язального характеру свідчить про законність та обґрунтованість винесених судових рішень. Головне управління Державного казначейства України у Луганській області до відповідальності не притягається.

3.6.7. Аналіз судових рішень по справах за категорією «Виплати, передбачені законодавством щодо пільг військовослужбовцям, працівникам МВС».

Згідно Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб » № 2262 від 09.04.1992 року, Постанови КМУ № 393 від 17.06.1992 р. військовослужбовці мають право на одноразову грошову допомогу при звільненні з військової служби та пенсію виплата яких здійснюється органом в якому вони знаходились на службі за рахунок коштів державного бюджету передбачених на їх утримання.

По цим справам органи казначейства виступають відповідачами, що цікаво залучають нас не позивачі, а органи внутрішніх справ.

Позивачі у своїх заявах просять зобов’язати Управління МВС в Луганській області виплатити одноразову грошову допомогу при звільненні та нарахувати індекс інфляції за кожен місяць виплати, на яку вони мають право.

Відповідач – УМВС України у Луганській області у своїх запереченнях просить суд відмовити у задоволенні позовних вимог в зв’язку з тим, що згідно Постанови КМУ № 159 від 21.02.2001 р. компенсації підлягають такі грошові доходи разом із сумою індексації, які одержують громадяни в гривнях на території України і які не мають разового характеру. Виплата грошової допомоги позивачу носить разовий характер, тому підстав для нарахування та її виплати немає. Несвоєчасна виплата одноразової грошової допомоги пов’язана з недостатнім фінансуванням МВС України.

Суд при винесенні рішень регламентується довідками, наданими районними управліннями внутрішніх справ, в яких вказується сума підлягаюча виплаті. Відповідачі невірною нараховують суми виплати, що є основною причиною часткового задоволення позовних вимог.

У Луганському окружному адміністративному суді при винесенні рішень по даним категоріям справ суд застосовує ч. 1 ст. 100 КАС України згідно

Відповідач та третя особа по справі в своїх запереченнях роблять наголос на застосуванні норми законодавства стосовно строку звернення до суду тобто ст. 99, 100 КАС України. Але суд застосовує ст. 268 ЦК України згідно якої позовна давність не поширюється на вимогу про відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю. На мою думку це є невірним застосуванням норми законодавства тому що позивач у своїй позовній заяві не просить суд відшкодувати шкоду, а просить виплатити допомоги у розмірі, який передбачено Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту». Більш того, справи розглядаються в межах КАС, а не ЦК.

Також є випадки коли у своїх вимогах позивачі просять суд зобов'язати відповідача проводити перерахунок допомоги у подальшому. Суд не знаходить підстав для задоволення таких вимог. Як убачається зі змісту ст. 2 КАС України завданням адміністративного судочинства є захист порушених прав, свобод та інтересів фізичних та юридичних осіб від порушень з боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інших суб'єктів при здійсненні ними владних управлінських функцій. Тому позивач не може знати, будуть її права та законні інтереси порушені у майбутньому, а суд не може зобов'язати відповідача до вчинення певних дій на майбутнє.

Як свідчить аналіз судової практики судам слід звертати увагу на те, що у більшості випадків позивачем пропущено строк звернення до суду за захистом своїх законних прав та свобод. В зв'язку з невірним правозастосуванням однокових норм законодавства і виникають недоліки при винесенні рішень по тотожним групам справ, але у більшості випадків справи вирішують правильно.

З метою правильного та однакового застосування законодавства по одній категорії справ, необхідно частіше проводити консультації головам вищих судів для виключення із практики судів різноманітності при винесенні резолютивних частин рішень та системного застосування норм законодавства та принципів застосування бюджетного права.

3.6.6. Аналіз судових рішень по справах за категорією

«Спори зобов'язального характеру».

Станом на вересень 2009 року кількість справ даної категорії, які знаходяться у провадженні Головного управління Державного казначейства України у Луганській області, складає 16. В цих справах органи казначейства залучаються до участі за ініціативою суду в якості третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору.

До спорів зобов'язального характеру належать ті спори, які витікають з невиконання або неналежного виконання сторонами або однією із сторін своїх зобов'язань по господарсько-правовим договорам, та розглядаються в порядку господарського судочинства.

Суд вважає за необхідне залучення до участі у процесі Головного управління Державного казначейства України у Луганській області в тому випадку, коли сторони або одна із сторін є розпорядником/одержувачем бюджетних коштів та знаходиться на розрахунково-касовому обслуговуванні

винесено необгрунтоване рішення.

Аналіз судових справ показує, що часто судами приймаються до свого провадження позовні заяви, що не відповідають вимогам ст. 119 Цивільного процесуального кодексу України, очевидно з розрахунком усунути відповідні недоліки в судовому засіданні, хоча законним було б винести ухвалу про залишення позовної заяви без руху і направити позивачу для усунення недоліків. Тим паче, що у п. 4 Пленуму ВСУ зроблений акцент на цю процесуальну норму, з метою полегшення процедури судового провадження, зокрема, зазначено що суди мають законні підстави не відкривати провадження по багатьох таких позовах.

3.2.2. Справи про стягнення вартості конфіскованого та безхазяйного майна з державного бюджету, що перейшло у власність держави.

По даній категорії справ судом часто не враховується законодавство, що регулює бюджетний процес, а також застосовуються норми законодавства, що не мають відношення до процедури повернення вартості конфіскованого та безхазяйного майна з державного бюджету, що перейшло у власність держави

Судом не враховується те, що відповідно до Положення про Державне казначейство України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.12.2005 № 1232, Державне казначейство України є окремою юридичною особою, має самостійний баланс, утримується за рахунок державного бюджету в межах коштів, передбачених на утримання Мінфіну.

Як окрема юридична особа Державне казначейство України самостійно несе відповідальність за своїми зобов'язаннями.

Згідно статті 19 Конституції України правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Жодним законодавчим та нормативно-правовим актом не передбачено покладення відповідальності на Державне казначейство України за дії інших органів державної влади.

Так іноді суд, посилаючись на статтю 1173 ЦК України щодо відшкодування державою шкоди, завданої юридичній особі незаконними рішеннями, дією чи бездіяльністю органу державної влади при здійсненні ними своїх повноважень, виносить рішення щодо стягнення коштів з Державного казначейства України.

Прикладом може слугувати справа ЗАТ «Авіакомпанії А.Т.І.».

25.06.2008 Господарським судом м. Києва розглянуто справу за позовом ЗАТ «Авіакомпанії А.Т.І.» до Кабінету Міністрів України, Голосіївської районної у м. Києві державної адміністрації, Державного казначейства України, третіх осіб – Державної податкової адміністрації України, Міністерства фінансів України, за участю Прокуратури Голосіївського

району м. Києва про стягнення 145 885 083,75 грн. збитків у вигляді вартості майна, не отриманих прибутків та судових витрат.

Спірне майно було конфісковане державними органами і Державне казначейство України інтересів і прав позивача не порушувало, під час судового розгляду Державним казначейством України зверталась увага на положення статті 31 Закону України «Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України», яким визначено, що до прийняття спеціального Закону України у 2008 році списання коштів з бюджету за рішеннями судів щодо відшкодування вартості конфіскованого та безхазяйного майна, що перейшло у власність держави, для юридичних осіб, здійснюється у розмірах сум коштів, що надійшли до бюджету від реалізації цього майна.

При розгляді даної справи судом не було взято до уваги те, що органи державної влади утримуються виключно за рахунок коштів державного бюджету. На їх рахунках обліковуються кошти, що належать державі. Тому у випадку, якщо у законах України про Державний бюджет України на відповідні роки відсутні окремі бюджетні призначення, стягнення таких коштів можливо за рахунок органу – заподіювача шкоди. Тобто застосовуються загальні норми цивільного законодавства, відповідно до яких шкода, завдана фізичній або юридичній особі неправомірними рішеннями, діями чи бездіяльністю, відшкодовується особою, яка її завдала.

Рішенням Господарського суду м. Києва від 25.06.2008 у справі № 21/13 позов було задоволено частково, з Державного казначейства України на користь ЗАТ «Авіакомпанія А.Т.І.» було стягнуто 18 900,00 грн. матеріальної шкоди.

Судами досить часто не досліджується факт зарахування коштів до бюджету, а також не встановлюється розмір зарахованих коштів.

3.2.3. Справи по соціальних виплатах.

Відповідно до статей 48 та 112 Бюджетного кодексу України Державне казначейство України здійснює розрахунково-касове обслуговування розпорядників бюджетних коштів; бухгалтерський облік всіх надходжень та витрат Державного бюджету України; встановлює єдині правила ведення бухгалтерського обліку та складання звітності про виконання бюджетів, кошторисів, видає інструкції з цих питань, здійснює контроль за їх дотриманням та контролює відповідність платежів взятим зобов'язанням та бюджетним асигнуванням.

Аналіз судової практики по даній категорії показав, що суди грубо порушують вимоги статей 99, 100 КАС України, не застосовуючи дані норми до спірних правовідносин. Враховуючи позовні вимоги, відповідачі по даним справам у своїх письмових запереченнях наполягають на застосуванні даних норм, відповідно до яких встановлений однорічний строк на звернення до адміністративного суду за захисту порушеного права.

Так, 27.07.2009 року Ружинський районний суд Житомирської області в складі головуючої судді Нейла В.М. розглянув у відкритому судовому засіданні справу за позовом Музики Лідії Павлівни до Управління

мінімум для особи, яка втратила працездатність, визначений: з 1 січня – 380 грн., з 1 квітня – 406 грн., з 1 жовтня – 411 грн. Крім цього, цією статтею передбачено, що для визначення мінімального розміру пенсії за віком відповідно до абзацу першого частини 1 статті 28 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» з 1 жовтня 2007 р. застосовується прожитковий мінімум для осіб, які втратили працездатність, визначений абзацом 5 частини першої цієї статті, збільшений на 1 відсоток, що складає 410 грн. 06 коп., 415 грн. 11 коп.

На підставі цього Жовтневий районний суд м. Луганська, Артемівський районний суд м. Луганська позовні вимоги задовольняє частково за 2007 і 2008 роки.

Але у Стаханівському міському суді та Луганському окружному адміністративному суді при винесенні рішень по даним категоріям справ суд застосовує ч. 1 ст. 100 КАС України згідно якої пропущення строку звернення до адміністративного суду є підставою для відмови у задоволенні позову за умови, якщо на цьому наполягає одна із сторін, а сторони в усіх випадках на цьому наполягають. Тому у задоволенні позовних вимог по справам про стягнення допомоги за 2004-2007, 2008 роки відмовляють у повному обсязі.

Також було декілька випадків, коли позивачі у своїх позовних вимогах просили суд стягнути та зобов'язати Головне управління Державного казначейства України у Луганській області забезпечити виконання рішення суду. У кожному з цих випадків судами такі вимоги відхилені за необґрунтованістю.

До Алчевського міського суду Луганської області, Луганського окружного адміністративного суду, Слов'янського районного суду було подано позовні заяви в яких позивачі просять стягнути моральну, матеріальну шкоду та 3% річних за невиконання договірних зобов'язань, але жодного разу суд не задовольняв ці позовні вимоги посилаючись на їх необґрунтованість.

Що стосується відшкодування судових витрат то існує повна закономірність по відмові у задоволенні цих вимог. Можливо зробити висновок, що це є вірним застосуванням норм законодавства.

Питання стягнення та повернення державного мита регулюються відповідно до Інструкції про порядок обчислення та справляння державного мита, затвердженої Наказом Головної державної податкової інспекції України № 15 від 22 квітня 1993 року. Згідно з п. 16, 17 даної Інструкції, державне мито повертається фінансовим органом того району чи міста, до бюджету якого воно надійшло.

Але суд помиляється щодо ототожнення понять «державний бюджет» та «місцевий бюджет» та способів їх взаємодії. Це є основним порушенням бюджетного законодавства.

Э доцільним привести приклад розгляду справи по даній категорії справ Жовтневим районним судом м. Луганська.

Громадянин Вовк А.Є. звернувся до суду з позовом щодо порушення своїх прав стосовно виплати щорічної допомоги до 5 травня у розмірі , який менше ніж встановлено законом.

допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, суди невірною застосовують норми бюджетного законодавства в частині покладення на державний бюджет витрат, не передбачених Законом України про Державний бюджет (витрати за правову допомогу), а також повернення судових витрат не з місцевого бюджету, до якого вони фактично надійшли, а з державного.

Засобом реагування на дані порушення є подання органами Державного казначейства України апеляційних скарг.

3.6.5. Аналіз судових рішень по справах за категорією «Виплати, передбачені ЗУ «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»».

Згідно Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» № 3551 від 22.10.1993 року та закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» громадяни, які є учасниками бойових дій мають право щорічно до 5 травня отримувати разову грошову допомогу.

Суди у своїх рішеннях посилаються на те, що п. 1 Рішення Конституційного Суду України від 9 липня 2007 року № 6-рп/2007 визнані такими, що не відповідають Конституції України, серед інших, положення статті 29 Закону України «Про Державний бюджет України на 2007 рік», якими встановлено, що у 2007 році виплата щорічної одноразової допомоги відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», у тому числі учасникам бойових дій здійснюється у розмірі 280 грн.

Право громадянина звернутися до уповноваженого органу за виплатою щорічної разової грошової допомоги кореспондується з обов'язком відповідного органу здійснити такі виплати.

Разом з тим, після встановлення рішенням Конституційного Суду України від 9 липня 2007 року № 6-рп/2007 такими, що не відповідають Конституції України, серед інших, положення статті 29 Закону України «Про Державний бюджет України на 2007 рік», якими встановлено, що у 2007 році виплата щорічної одноразової допомоги відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», у тому числі стосовно того, що учасникам бойових дій здійснюється у розмірі 280 грн., відповідач повинен був самостійно без попереднього додаткового звернення позивача привести розмір виплати разової допомоги до норм чинного законодавства шляхом донорахування та виплати допомоги до встановленого ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» розміру. У даному випадку до 5 мінімальних пенсій за віком.

Статтею 62 Закону України «Про Державний бюджет України на 2007 рік» від 19 грудня 2006 року № 489-5, що набрав чинності з 1 січня 2007 року, був затверджений прожитковий мінімум на одну особу, яка втратила працездатність з 1 січня – 380 грн., з 1 квітня – 387 грн., з 1 жовтня – 395 грн.

Зазначена стаття була змінена Законом України від 15 березня 2007 року № 749-5 та існує в новій редакції з 28 березня 2007 року, якою прожитковий

Пенсійного фонду України в Ружинському районі Житомирської області і Державного казначейства України про стягнення недоплаченої надбавки до пенсії, як дитини війни за 2007-2008 роки.

Винесеною постановою, суд, неправомірно зобов'язав Державне казначейство України виділити та перерахувати Управлінню Пенсійного фонду України в Ружинському районі Житомирської області для виплати Музиці Лідії Павлівни 1426,14 грн. надбавки до пенсії як дитині війни за період з 09.07.2007 р. по 31.12.2007 р. та з 22.05.2008 р.

09.07.2009 р. представником Державного казначейства України до Ружинського районного суду Житомирської області було надіслано письмове заперечення від 09.07.2009 № 18-13/4247-11541, де були зазначені доводи та обставини по суті позову в даній справі, а також с проханням розглядати справу без участі представника Державного казначейства України. Але судом не було прийнято до уваги надісланий документ і при винесенні постанови він не розглядався, а в постанові була прописана неявка представника Державного казначейства України, чим були грубо порушені процесуальні права Державного казначейства України.

Суд у своїй постанові виклав позицію, що позивачкою не був пропущений строк позовної давності оскільки судом було встановлено, що вона дізналась про порушення своїх прав, отримавши листа Управління Пенсійного фонду України в Ружинському районі Житомирської області за № 1275/02 від 22.05.2009 р., але ж насправді вказана причина пропуску строку обґрунтованою не може вважатися, оскільки Закон України «Про соціальний захист дітей війни» опублікований у виданнях: «Урядовий кур'єр» 22.12.2004 року № 244, «Офіційний вісник України» 31.12.2004 року № 50, «Голос України» 28.12.2004 року № 247, доведений до широкого загалу засобами масової інформації. Тобто позивач знав про надбавку до пенсії, встановлену цим законом, але не звертався за захистом свого порушеного права.

Іноді трапляються випадки, коли відповідач та третя особа по справі в своїх запереченнях роблять наголос на застосуванні норми законодавства стосовно строку звернення до суду тобто, ст. 99, 100 КАС України. Але суд застосовує ст. 268 ЦК України, згідно якої позовна давність не поширюється на вимогу про відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю.

Так, наприклад, Жовтневий районний суд м. Луганська, в постанові від 22.06.09 року у справі за позовом Павлова С.М. посилення відповідача, щодо пропуску позивачем при зверненні із позовом річного строку, встановленого для звернення до адміністративного суду, суд вважає необґрунтованим, оскільки відповідно до ст. 268 ЦК України, на дані вимоги позовна давність не поширюється.

Такого ж висновку дійшов Донецький адміністративний апеляційний суд у справі за позовом Нагорняка О.С. до УПСЗН Алчевської міської ради Луганської області про визнання протиправною бездіяльності, стягнення щорічної допомоги на оздоровлення, зазначивши, що колегія суддів погоджується з висновком суду першої інстанції про безпідставність

посилань відповідача щодо застосування у межах спірних відносин річного строку для звернення до суду, оскільки приписами ч. 2 ст. 99 КАС України передбачено його застосування у випадку, якщо законом не встановлено інше. А інше передбачене пунктом 3 ч. 1 ст. 268 ЦК України, яким визначено, що позовна давність не поширюється на вимоги про відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смерті та ст. 13 Закону України «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», якою визначений обов'язок держави перед громадянами за заподіяну шкоду здоров'я внаслідок аварії на ЧАЕС.

Зовсім іншого висновку дійшов Донецький адміністративний апеляційний суд у справі за позовом Монзікова О.М. до УПСЗН Стаханівської міської ради. Суд вважає, що посилання суду першої інстанції на положення п. 3 ч. 1 ст. 268 ЦК України є необґрунтованими, оскільки ЦК України, зокрема параграф 2 Глави 82, не регулює спірних правовідносин, в тому числі з огляду на положення ч. 1 ст. 1195, ст. 1 ЦК України.

Зокрема, в ст. 1195 ЦК України мова йде про обов'язок лише юридичних чи фізичних осіб відшкодувати шкоду, завдану ушкодженням здоров'я, каліцтвом чи смертю, в той час як спеціальним законодавством, а саме ЗУ «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», обов'язок відшкодувати шкоду покладену на державу. Зміст та наповненість інституту відшкодування шкоди, заподіяної ушкодженням здоров'я, каліцтвом чи смертю, визначений ст. 1195 ЦК України, ніяк не відповідає сутності компенсації на оздоровлення, передбаченій ст. 48 «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», тому ототожнювати ці поняття не можна.

В статті 1 ЦК України, взагалі, як визначальну підставу щодо застосування цього Кодексу до майнових відносин, зазначено юридичну рівність, вільне волевиявлення, майнову самостійність їх учасників, що відсутнє в спірних правовідносинах.

Відтак застосування до цієї категорії справ положення ст. 268 ЦК України не ґрунтується на засадах умотивованості та законності.

Це є невірним застосуванням норми законодавства, тому що позивачі у справах по соціальних виплатах у своїх позовних заявах не просять суд відшкодувати шкоду, а просять здійснити виплату допомоги у відповідному розмірі, який передбачено відповідними законами України. Більш того, суди не звертають увагу, що дані справи розглядаються в межах КАС України, а не ЦК України.

3.2.4. Судові витрати.

Слід окремо зупинитись на поверненні (присудженні на користь сторони) судових витрат.

Частиною 2 статті 95 Конституції України встановлено, що виключно законом про Державний бюджет України визначаються видатки держави на загальносуспільні потреби, розмір і цільове спрямування цих видатків.

Пунктом 8 статті 7 Бюджетного кодексу України передбачено принцип

бюджету України. Северодонецький міський суд Луганської області, Лутугинський районний суд Луганської області, Жовтневий районний суд м. Луганська взагалі не торкаються судових витрат. Інші суди Луганської області постановляють здійснення повернення судових витрат з місцевих бюджетів.

Стягнення з Державного бюджету України витрат на правову допомогу та судових витрат по даній категорії справ є явним порушенням бюджетного законодавства України.

Так, Законом України «Про Державний бюджет України на 2009 рік» загальнодержавні видатки передбачаються лише на відшкодування шкоди, завданої громадянинові незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду. Видатки з державного бюджету на відшкодування витрат пов'язаних з правовою допомогою сторони, на користь якої ухвалено судові рішення і яка не є суб'єктом владних повноважень, не передбачені.

Статтями 92 і 95 Конституції України зазначено встановлення будь-яких видатків держави на загальносуспільні потреби, розмір і цільове спрямування виключно законом про Державний бюджет України.

Згідно з цим, згідно п. 8 ст. 7, п. 1, 2 ст. 23 Бюджетного кодексу України бюджетні кошти використовуються тільки на цілі, визначені бюджетними призначеннями, які встановлюються законом про Державний бюджет України.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2009 рік» не передбачені видатки на відшкодування юридичної допомоги.

Щодо стягнення з Державного бюджету судових витрат, відповідно до ч. 1, 2 ст. 87 Кодексу адміністративного судочинства України, судові витрати складаються із судового збору та витрат, пов'язаних з розглядом справи. Розмір судового збору, порядок його сплати і звільнення від сплати встановлюються законом. На сьогоднішній день в Україні не прийнято жодного закону, який би регулював це питання, але до набрання чинності законом, який регулює порядок сплати і розміри судового збору, відповідно до п. 3 розділу VII «Прикінцеві та перехідні положення» Кодексу адміністративного судочинства України, судовий збір при зверненні до адміністративного суду сплачується в порядку, встановленому законодавством для державного мита.

Відповідно до ст. 6 Декрету КМУ «Про державне мито», державне мито сплачується за місцем розгляду та оформлення документів і зараховується до бюджетів місцевого самоврядування.

Питання стягнення та повернення державного мита регулюються відповідно до Інструкції про порядок обчислення та справляння державного мита, затвердженої Наказом Головної державної податкової інспекції України № 15 від 22 квітня 1993 року. Згідно з п. 16, 17 даної Інструкції, державне мито повертається фінансовим органом того району чи міста, до бюджету якого воно надійшло.

Аналіз судової практики показує, що при вирішенні питання про стягнення з органів праці та соціального захисту населення неспланих сум

прожиткового мінімуму для дітей віком до 6 років. Саме на дану норму посилаються позивачі. Але згідно з п. 3 Розділу VIII Прикінцевих положень Закону в редакції від 25 березня 2005 року, розмір державної допомоги сім'ям з дітьми визначається Верховною Радою України в законі про Державний бюджет України на відповідний рік у відсотковому відношенні до прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку з поступовим наближенням до прожиткового мінімуму, але при цьому не може бути нижчим за величину, що дорівнює 25 відсоткам зазначеного прожиткового мінімуму, а з 1 січня 2006 року - 50 відсоткам цього прожиткового мінімуму.

Отже, управління праці та соціального захисту населення здійснюють нарахування та виплату допомоги у розмірах, визначених у Законах України про державний бюджет на відповідні роки, який є значно меншим, ніж розмір, передбачений ст.15 Закону. Поглиблюють даний конфлікт ряд рішень Конституційного Суду України – №6-рп/2007 від 9 липня 2007 року, №10-рп/2007 від 22 травня 2008 року, які встановлюють що закон про Державний бюджет не може скасовувати чи змінювати обсяг прав і обов'язків, пільг, компенсацій і гарантій, передбачених іншими законами України.

Аналіз судових рішень з даної категорії справ, винесених у судах Луганської області, дозволяє зробити висновок щодо однаковості застосування судами актів законодавства України при вирішенні спору по суті.

Посилаючись на ст.152 Конституції України, відповідно до якої закони, інші правові акти або їх окремі положення, що визнані неконституційними, втрачають чинність з дня ухвалення Конституційним Судом України рішення про їх неконституційність, суди приймають рішення про часткове задоволення позовних вимог і зобов'язання управлінь праці та соціального захисту населення donарахувати та виплатити недоплату в період з 9 липня 2007 року по 31 грудня 2007 року та з 22 травня 2008 року по 31 грудня 2008 року.

При наявності пропущення позивачами строків позовної давності, закріплених в ст. ст. 99, 100 Кодексу адміністративного судочинства України, якщо на їх застосуванні наполягає відповідач або третя особа і позивачем не надано до суду клопотання про відновлення порушеного строку, суди відмовляють у задоволенні позовних вимог на підставі пропущення строку позовної давності.

В кількох випадках позивачами висувалася вимога про відшкодування моральної шкоди, заподіяної внаслідок недоплати відповідної допомоги. У кожному з цих випадків судами відмовлено за необґрунтованістю.

Однак по ряду справ, які розглядалися Брянківським міським судом Луганської області, було постановлено стягнення з Державного бюджету України витрат на оплату правової допомоги.

Неоднаковим у судових рішеннях по даній категорії справ є лише підхід судів до вирішення питання про стягнення судових витрат. Згідно з рішеннями Луганського окружного адміністративного суду, Станично-Луганського районного суду Луганської області та Брянківського міського суду Луганської області, судові витрати підлягають стягненню з Державного

цільового використання бюджетних коштів – бюджетні кошти використовуються тільки на цілі, визначені бюджетними призначеннями. Відповідно до статті 23 Бюджетного кодексу будь-які бюджетні зобов'язання та платежі з бюджету можна здійснювати лише за наявності відповідного бюджетного призначення. Останні встановлюються законом про Державний бюджет України.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2009 рік» бюджетні призначення на відшкодування судових витрат не передбачені, рахунки, з яких би здійснювалось таке відшкодування, в Державному казначействі України відсутні.

Згідно з Положенням про Державне казначейство України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 21.12.2005 № 1232, Державне казначейство України не має права законодавчої ініціативи, а органи Державного казначейства України – встановлювати бюджетні призначення та змінювати їх цільове спрямування.

Статтями 119, 121 Бюджетного кодексу України встановлено відповідальність за нецільове використання бюджетних коштів та порушення бюджетного законодавства. Крім того, використання службовою особою бюджетних коштів у супереччя їх цільовому призначенню тягне кримінальну відповідальність, визначену статтею 210 Кримінального кодексу України.

Частиною першою статті 94 Кодексу адміністративного судочинства України визначено, якщо судові рішення ухвалені на користь сторони, яка не є суб'єктом владних повноважень, суд присуджує всі здійснені нею документально підтверджені судові витрати з Державного бюджету України (або відповідного місцевого бюджету, якщо іншою стороною був орган місцевого самоврядування, його посадова чи службова особа). Аналогічна норма міститься у частині першій статті 88 Цивільного процесуального кодексу України.

Відповідно до статей 84-88 і пункту 2 розділу XI «Прикінцеві та перехідні положення» Цивільного процесуального кодексу України, статей 90-95 і пункту 2 розділу VII «Прикінцеві та перехідні положення» Кодексу адміністративного судочинства України постановою Кабінету Міністрів України від 27.04.2006 № 590 «Про граничні розміри компенсації витрат, пов'язаних з розглядом цивільних та адміністративних справ, і порядок їх компенсації за рахунок держави» (далі – Постанова № 590) затверджено граничні розміри компенсації витрат, пов'язаних з розглядом цивільних та адміністративних справ.

При цьому пунктом 2 Постанови № 590 встановлено, що:

– коли обидві сторони у цивільній справі звільнені від оплати судових витрат, вони компенсуються за рахунок держави Державною судовою адміністрацією України;

– коли виклик свідків, призначення експертизи, залучення перекладачів, спеціалістів у адміністративній справі здійснюється з ініціативи суду або у разі звільнення від сплати судових витрат чи зменшення їх розміру, такі витрати компенсуються за рахунок держави Державною судовою адміністрацією України;

– компенсація судових витрат особам, які їх зазнали, здійснюється шляхом перерахування коштів на їх поточні рахунки в банківських установах;

– підставою для компенсації судових витрат є судові рішення.

Слід звернути увагу, що вищезазначені випадки компенсації судових витрат не у преамбулі Постанови № 590 чітко зазначено відповідно до яких положень законодавства розроблено цей акт, разом з тим, не дивлячись на те, що розроблена на виконання згідно з преамбулою.

Пунктом 4 вищезазначеної Постанови № 590 визначено, що Державній судовій адміністрації України та Міністерству фінансів України необхідно передбачати в межах визначеного зазначеній Адміністрації граничного обсягу видатків за відповідними бюджетними програмами кошти для компенсації судових витрат у цивільних та адміністративних справах.

Тобто, суб'єктом компенсації судових витрат, пов'язаних з розглядом цивільних та адміністративних справ, є Державна судова адміністрація України, яка, в свою чергу, повинна передбачати у своєму кошторисі на відповідний рік кошти для здійснення компенсації виплат на відшкодування судових витрат.

Разом з тим, судами України виносяться рішення про стягнення з Державного бюджету України або Державного казначейства України за рахунок коштів Державного бюджету України на користь юридичних та фізичних осіб судових витрат у цивільних та адміністративних справах.

Зазначені судові рішення надходять на виконання до Державного казначейства України та його територіальних органів. Слід зазначити, що кількість судових рішень, які практично не можуть бути виконані Державним казначейством України, його територіальними органами та бюджетними установами, має тенденцію постійного зростання.

У свою чергу, невиконання таких судових рішень органами Державного казначейства України призводить до звернень осіб, на користь яких ухвалені рішення із зазначених категорій справ, до правоохоронних органів, а також до Європейського суду з прав людини за захистом порушених прав.

Розглядаючи справи Європейський суд з прав людини неодноразово наголошував в своїх рішеннях на те, що державні органи не можуть посилатись на брак коштів, як на виправдання невиконання судового рішення, та зазначав, що відсутність бюджетного фінансування не є виправданням за бездіяльність.

Державне казначейство вдячне за розуміння порушеного питання та сподівається на дієву підтримку у його вирішенні.

Додатки: на __ арк.

Голова

Т.Я. Слюз

не відповідає сутності компенсації на оздоровлення, передбаченій ст. 48 «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», тому ототожнювати ці поняття не можна.

В статті 1 ЦК України, взагалі, як визначальну підставу щодо застосування цього Кодексу до майнових відносин, зазначено юридичну рівність, вільне волевиявлення, майнову самостійність їх учасників, що відсутнє в спірних правовідносинах.

Відтак застосування до цієї категорії справ положення ст. 268 ЦК України не ґрунтується на нормах діючого законодавства.

Із дослідженням рішення вбачається, що суди при вирішенні зазначеної категорії справ в основному однаково застосовують зазначені норми, але в деяких випадках, рішення бувають різними.

3.6.4. Аналіз судових рішень по справах за категорією «Виплати, передбачені ЗУ «Про державну допомогу сім'ям з дітьми».

У судових справах щодо стягнення громадянами недоплачених їм соціальних виплат значне місце займають справи про визнання неправомірними дій управлінь праці та соціального захисту населення, зобов'язання проведення перерахунку та виплати допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку. Станом на вересень 2009 року кількість справ даної категорії в провадженні Головного управління Державного казначейства України у Луганській області складає 1820. В даних справах органи Державного казначейства України залучаються до участі в якості третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору, на боці відповідача.

Відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 92 Конституції України, виключно законами України визначаються права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод. Спеціальним законом, що регулює правовідносини, пов'язані з призначенням та виплатою державної допомоги на неповнолітніх дітей, є Закон України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» №2811-ХІІ від 21.листопада 1992 року (далі-Закон). Умови призначення допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку передбачені ст. 14 даного Закону, при цьому правові норми не передбачають обмежень або особливих умов або розподілу осіб, що мають право на отримання такої допомоги, на застрахованих чи не застрахованих.

Крім того, на дані правовідносини поширюється дія Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням». Але в судових рішеннях є лише посилання на даний закон з вказівкою, що він є загальним, тому до спірних правовідносин необхідно застосовувати норми спеціального закону, яким є Закон України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми».

Причиною виникнення спорів є неоднаковість розуміння діючого законодавства України в частини визначення розміру допомоги. Відповідно до ст.15 Закону, допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку має надаватися у розмірі встановленого законом

Відповідачі у своїх письмових запереченнях наполягають на застосування ст.ст. 99, 100 КАС України, відповідно до яких встановлене однорічний строк на звернення до адміністративного суду за захисту порушеного права.

Застосовуючи зазначені норми, Стаханівський міський суд Луганської області у справі за позовом Єніна І.В. позовні вимоги задовольнив частково. Суд вважає, що позивачем пропущено строк звернення до адміністративного суду з позовом про стягнення грошової допомоги на оздоровлення за 2007 рік і поважних причин пропуску строку звернення до суду не вбачає. Так як допомога носить щорічний характер, про порушення своїх прав позивач повинен був дізнатися по скінченні відповідного року, відтак річний строк, передбачений ч.1 ст.99 КАСУ позивач пропустив.

Водночас у більшості випадках суди зазначають в своїх рішеннях наступне.

Так, наприклад, Жовтневий районний суд м. Луганська, в постанові від 22.06.09 року у справі за позовом Павлова С.М. посилення відповідача, щодо пропуску позивачем при зверненні із позовом річного строку, встановленого для звернення до адміністративного суду, суд вважає необґрунтованим, оскільки відповідно до ст. 268 ЦК України, на дані вимоги позовна давність не поширюється.

Такого ж висновку дійшов ДААС у справі за позовом Нагорняка О.С. до УПСЗН Алчевської міської ради Луганської області про визнання протиправною бездіяльності, стягнення щорічної допомоги на оздоровлення, зазначивши, що колегія суддів погоджується з висновком суду першої інстанції про безпідставність посилення відповідача щодо застосування у межах спірних відносин річного строку для звернення до суду, оскільки приписами ч. 2 ст. 99 КАСУ передбачено його застосування у випадку, якщо законом не встановлено інше. А інше передбачене пунктом 3 ч.1 ст.268 ЦК України, яким визначено, що позовна давність не поширюється на вимоги про відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смерті та ст.. 13 ЗУ «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», якою визначений обов'язок держави перед громадянами за заподіяну шкоду здоров'я внаслідок аварії на ЧАЕС.

Зовсім іншого висновку дійшов ДААС у справі за позовом Монзікова О.М. до УПСЗН Стаханівської міської ради. Суд вважає, що посилення суду першої інстанції на положення п. 3 ч. 1 ст. 268 ЦК України є необґрунтованими, оскільки ЦК України, зокрема параграф 2 Глави 82, не регулює спірних правовідносин, в тому числі з огляду на положення ч. 1 ст. 1195, ст. 1 ЦК України.

Зокрема, в ст. 1195 ЦК мова йде про обов'язок лише юридичних чи фізичних осіб відшкодовувати шкоду, завдану ушкодженням здоров'я, каліцтвом чи смертю, в той час як спеціальним законодавством, а саме ЗУ «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», обов'язок відшкодувати шкоду покладену на державу. Зміст та наповненість інституту відшкодування шкоди, заподіяної ушкодженням здоров'я, каліцтвом чи смертю, визначений ст. 1195 ЦК, ніяк

3.3. Консолідований аналіз прийнятих судових рішень по справах щодо однаковості застосування судами норм матеріального права по Головному управлінню Державного казначейства України у м. Києві.

3.3.1. Аналіз судових рішень у справах про відшкодування податку на додану вартість.

Розглядаючи значну кількість спорів, суди в основному однозначно застосовують норми матеріального права. Однак у судовій практиці мають місце деякі випадки різного застосування норм матеріального права, які регулюють бюджетне відшкодування податку на додану вартість, що зумовлено труднощами у застосуванні податкового законодавства, яке часто зазнає змін і доповнень.

Податок на додану вартість-один із головних податків, який серед інших податкових надходжень має важливе значення для наповнення доходної частини Державного бюджету України.

При вирішенні спорів про відшкодування податку на додану вартість, суди застосовують положення законів «Про податок на додану вартість», «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами».

За характером спорів переважають справи за позовами суб'єктів підприємницької діяльності до органів державної податкової служби про визнання недійсними рішень, податкових повідомлень і податкових вимог щодо визначення сум податкових зобов'язань та погашення податкового боргу з урахуванням штрафних санкцій (за їх наявності).

Сталою є судова практика стосовно визначення правового статусу Державного казначейства України та його територіальних органів у справах досліджуваної категорії.

Частиною 2 ст. 50 Бюджетного кодексу України зазначено, що Державне казначейство України веде бухгалтерський облік всіх надходжень, що належать Державному бюджету України, та за поданням органів стягнення здійснює повернення коштів, що були помилково або надмірно зараховані до бюджету.

Аналіз судової практики свідчить, що позивачами у справах про стягнення бюджетної заборгованості з податку на додану вартість є суб'єкти господарювання – платники податку на додану вартість. Відповідачами у справах зазначеної категорії виступають органи державної податкової служби за місцем обліку платника податку та органи державного казначейства.

У судовій практиці мають місце деякі випадки неоднаковості застосування норм матеріального права через постійні зміни в податковому законодавстві, що призводить до різного тлумачення окремих положень законів.

Прикладом неоднаковості застосування норм матеріального права є справа за позовом ТОВ «Агрополіс» до ДПІ у Святошинському районі м. Києва, Головного управління Державного казначейства України у м. Києві (далі – Головне управління) про стягнення процентів, нарахованих на суму бюджетної заборгованості. Даний позов було задоволено повністю, хоча

даний спір не підлягає задоволенню з наступних підстав.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2005 рік» внесено зміни до Закону України «Про податок на додану вартість», в тому числі й щодо порядку відшкодування податку з бюджету.

Нова редакція пп. 7.7.3 п. 7 ст. 7 Закону України «Про податок на додану вартість» не передбачає нарахування відсотків на суму бюджетної заборгованості з ПДВ, тобто на момент подачі цього позову до суду підстав для нарахування позивачем відсотків та обов'язку Головного управління щодо їх повернення вже не існувало.

Отже, можна зробити висновок, що в цілому склалася усталена судова практика щодо вирішення справ даної категорії і судами однаково застосовуються норми матеріального права, але є поодинокі випадки різного застосування норм матеріального права через досить часті зміни та доповнення в податковому законодавстві.

3.3.2. Аналіз судових рішень у справах про повернення податку з доходів фізичних осіб.

Принципи побудови системи оподаткування в Україні, види податків і зборів (обов'язкових платежів) до бюджетів та до державних цільових фондів, а також права, обов'язки і відповідальність платників визначаються Законом України «Про систему оподаткування».

При вирішенні спорів про повернення податку з доходів фізичних осіб, суди застосовують положення законів «Про податок з доходів фізичних осіб» та «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами», Порядку повернення коштів, помилково або надмірно зарахованих до державного та місцевих бюджетів, затвердженого наказом Державного казначейства України від 10.12.2002 № 226, Порядку взаємодії органів державної податкової служби України, фінансових органів та органів Державного казначейства України в процесі повернення помилково та/або надміру сплачених податків, зборів (обов'язкових платежів) платникам податків, затвердженого наказом Державної податкової адміністрації, Міністерства фінансів України, Державного казначейства України від 03.02.2005 № 58/78/22, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 18.02.2005 № 247/10527.

Аналіз судових рішень засвідчує, що суди в основному однаково застосовують норми матеріального права вирішуючи спори, пов'язані із поверненням податку з доходів фізичних осіб, забезпечуючи як захист інтересів держави, так і захист прав позивачів у разі незаконних дій контролюючих органів. Водночас є поодинокі випадки, коли суди по-різному застосовують окремі норми матеріального права. Це зумовлено труднощами у застосуванні законодавства про оподаткування, яке занадто громіздке, нестабільне, зазнає постійних змін і доповнень, а також має нечіткі формулювання окремих положень, що призводить до їх неоднакового тлумачення судами.

При вирішенні справ даної категорії у випадку задоволення позову сума податку з доходів фізичних осіб здебільшого присуджується з Державного

компенсаційні виплати громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» та від 12.07.2005 року №562 «Про щорічну допомогу громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», які чинні по теперішній час і не визнанні не конституційними. Тобто відповідачі - Управління праці та соціального захисту населення - в своїх письмових запереченнях зазначають, що виплати здійснювались позивачам у межах бюджетних асигнувань на відповідні цілі та у тих роках і ті виплати, коли були подані відповідні заяви.

Вирішуючи справи такої категорії, суди приймають різні рішення.

Більш за все, суди не приймають доводи відповідачів – УПСЗН – про те, що розмір спірних виплат повинен розраховуватися у відповідності до Постанови КМУ № 836 від 26.07.1996, №562 від 12.07.2005.

Зазначеними постановами у супереч Закону України «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» встановлено конкретні розміри такої допомоги в твердій грошовій сумі.

Виходячи із загальних засад пріоритетності законів над урядовими нормативними актами при вирішенні даного спору підлягають застосуванню ст. 48 Закону України «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» та Закони України, яким встановлені розміри мінімальної заробітної плати, зокрема виплати допомоги позивачам, а не постановами №№ 836, 562.

Як приклад, можна навести наступне, Марківський районний суд Луганської області у справі за позовом Лисака М.І. до УПСЗН Марківської райдержадміністрації Луганської області про стягнення недоотриманої одноразової компенсації та щорічної допомоги на оздоровлення адміністративний позов Лисака М.І. задовольнив. Зобов'язав УПСЗН виплатити на користь Лисака М.І. відповідно до ст. 48 Закону України «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» недоотримані кошти на оздоровлення.

Такої ж думки підтримується і Донецький апеляційний адміністративний суд (ДААС).

Так, ДААС, розглянувши адміністративну справу за позовом Ченського В.Д. до УПСЗН Стаханівської міської ради Луганської області - про поновлення строку звернення до адміністративного суду, визнання неправомірною відмову виплатити одноразову компенсацію та щорічну компенсацію на оздоровлення та зобов'язання перерахувати такі компенсації, за апеляційними скаргами УПСЗН та представників Ченського В.Д. на постанову Стаханівського міського суду Луганської області від 07.08.2008 року, встановив, що дії відповідача по відмові у виплаті Ченському В.Д. щорічної допомоги на оздоровлення відповідно до ст. 48 «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» є неправомірними, тому позовні вимоги в цій частині підлягають задоволенню.

Аналіз судової практики показав, що проблеми виникають під час застосування до спірних правовідносин статей 99, 100 КАС України.

будь-які видатки держави на загальносуспільні потреби, розмір і цільове спрямування цих видатків, та позиція держави щодо збалансованості бюджету України. Оскаржені рішення з цього приводу судами апеляційної та касаційної інстанції не задовольняються.

Взагалі, недосконалість та постійні зміни законодавства обумовлює існування неоднакової практики вирішення судами різних інстанцій справ за позовами платників податків.

3.6.3. Аналіз судових рішень по справах за категорією «Виплати, передбачені Законом України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи»».

Вивчення судової практики показало, що значну кількість справ становить справи за позовами до Управління праці та соціального захисту населення про визнання дій незаконними та виплату недоплаченої щорічної допомоги на оздоровлення.

Правове регулювання відносин між позивачем, як учасника ліквідації наслідків аварії ЧАЕС та УПСЗН здійснюється Законом України «Про статус і соціальний захист громадян, що постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» (далі - Закон України).

Відповідно до ст. 48 Закону України учаснику ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС виплачується щорічна допомога на оздоровлення інвалідам першої та другої групи у розмірі 5 мінімальних заробітних плат, інвалідам третьої групи - у розмірі 4 мінімальних заробітних плат. Розмір мінімальної заробітної плати визначається на момент виплати. Причинами виникнення спорів є те, що статтею 48 ЗУ «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» розміри компенсаційних виплат визначені залежно від розміру мінімальної заробітної плати. Статтею зазначеного закону фінансування витрат, пов'язаних із його реалізацією, здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету і тому обсяги видатків на реалізацію державних програм з соціального захисту громадян, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи, не можуть визначатись будь-яким іншим законом крім закону України про Державний бюджет України. Відповідно до ч. 2 ст. 95 Конституції України встановлено, виключно законом України про Державний бюджет на відповідний рік визначаються будь-які видатки держави на загальносуспільні потреби, розмір і цільове спрямування цих видатків. Також ч. 2 ст. 4 Бюджетного кодексу України встановлено, що при здійсненні бюджетного процесу в Україні, положення нормативно-правових актів застосовується лише в частині, в яких вони не суперечать положенням Конституції України, Бюджетному кодексу України та Закону України про Державний бюджет України. Згідно з бюджетним призначенням, виходячи з реалізації можливостей видаткової частини Державного бюджету, як це і передбачено Конституцією України і законами, що визначили розмір мінімальної зарплати на відповідні роки, держава гарантує виплату щорічної допомоги на оздоровлення у розмірах, встановлених постановами КМУ від 26.07.1996 року № 836 «Про

бюджету України, але у судовій практиці є деякі випадки, коли суд зобов'язує Головне управління повернути сплачений податок з доходу фізичних осіб.

Прикладом такого рішення є справа за позовом Мазура Василя Миколайовича до ДПІ у Печерському районі м. Києва, Головного управління про визнання нечинним податкового повідомлення-рішення, повернення податку з доходів фізичних осіб, відшкодування шкоди. Даний позов було задоволено частково і зобов'язано Головне управління повернути позивачу зайво сплачений податок з доходів фізичних осіб за 2006 рік.

Отже, суди в основному однаково застосовують норми матеріального права у справах про повернення податку з доходів фізичних осіб, окрім деяких поодиноких випадків, коли суд зобов'язує Головне управління повернути сплачений податок з доходу фізичних осіб.

3.3.3. Аналіз судових справ про повернення помилково та/або надмірно сплачених митних платежів.

Вирішуючи справи даної категорії, суди застосовують положення законів «Про оподаткування прибутку підприємств», «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами», Митного кодексу України, Порядку повернення коштів, помилково або надмірно зарахованих до державного та місцевих бюджетів, затвердженого наказом Державного казначейства України від 10.12.2002 № 226.

Згідно чинного законодавства повернення митних платежів, помилково та/або надмірно сплачених до бюджету, здійснюється з рахунків, на яких обліковуються кошти Державного бюджету України.

Аналізуючи судові рішення можна зробити висновок, що судова практика є усталеною й у випадку задоволення позову суди присуджують помилково та/або надмірно сплачені митні платежі з Державного бюджету України. Проте, є деякі випадки, коли митні платежі за судовими рішеннями стягувалися з митних органів.

Наприклад, Київським апеляційним адміністративним судом у справі за позовом ТОВ «Інтермік-харчові технології» до Київської регіональної митниці, Головного управління про стягнення надмірно сплаченого мита була ухвалена постанова, якою апеляційну скаргу позивача задоволено й зайво сплачене мито стягнуто з Київської регіональної митниці. Окрім того, цією постановою зобов'язано Державне казначейство України (яке не є стороною у справі) здійснити відповідні видатки з бюджету, хоча покладення подібного зобов'язання не передбачено жодним законодавчим та нормативно-правовим актом і чинним законодавством чітко передбачено механізм повернення помилково та/або надмірно сплачених митних платежів.

Отже, як свідчить аналіз судових рішень у справах про повернення помилково та/або надмірно сплачених митних платежів суди загалом однаково застосовують норми матеріального права, але є поодинокі випадки різного застосування норм матеріального права і як наслідок прийняття деяких судових рішень, які відрізняються від усталеної судової практики.

3.3.4. Аналіз судових рішень у справах про перерахунок та виплату пенсій.

Розглядаючи справи даної категорії, суди застосовують положення законів «Про пенсійне забезпечення», «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», Положення про Пенсійний фонд України, затвердженого указом Президента України від 01.03.2001 № 121/2001, Цивільний кодекс України, інші закони та нормативно-правові акти, що регулюють порядок виплати пенсій окремим категоріям громадян.

Вирішуючи справи щодо перерахунку та виплати пенсій, суди в цілому однаково застосовують норми матеріального права. Водночас в позовах, в яких заявлено вимоги про стягнення моральної шкоди, суди по-різному тлумачать норми Цивільного кодексу України, які регулюють порядок відшкодування моральної шкоди.

Згідно ч. 1 ст. 1167 Цивільного кодексу України моральна шкода, завдана фізичній або юридичній особі неправомірними рішеннями, діями чи бездіяльністю, відшкодовується особою, яка її завдала.

Відповідно до ч. 1 ст. 1173 Цивільного кодексу України шкода, завдана фізичній або юридичній особі незаконними рішеннями, дією чи бездіяльністю органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування при здійсненні ними своїх повноважень, відшкодовується державою, Автономною Республікою Крим або органом місцевого самоврядування незалежно від вини цих органів.

В одних випадках суди при вирішенні справи застосовують ч. 1 ст. 1167 Цивільного кодексу України і приймають рішення, в яких моральна шкода стягується з органів Пенсійного фонду, в інших застосовують ч. 1 ст. 1173 ЦКУ і моральна шкода стягується з держави.

Наприклад, Окружним адміністративним судом м. Києва ухвалена постанова у справі за адміністративним позовом Таран Тетяни Миколаївни до Управління Пенсійного фонду України в Шевченківському районі м. Києва, Управління Пенсійного фонду України в Дарницькому районі м. Києва, Головного управління про визнання рішення нечинним, визнання права на пенсію державного службовця, перерахунок пенсії, стягнення заборгованості, відшкодування моральної шкоди, якою моральну шкоду було стягнуто з Управління Пенсійного фонду України в Шевченківському районі м. Києва як заподіювача шкоди.

У справі за адміністративним позовом Тертичного Олександра Васильовича до Управління Пенсійного фонду України в Святошинському районі м. Києва, третя особа-Головне управління про перерахунок та виплату пенсії була ухвалена постанова, згідно якої моральну шкоду стягнуто з держави.

Отже, аналізуючи судові рішення справ даної категорії, можна зробити висновок, що суди в цілому однаково застосовують норми матеріального права, але мають місце випадки, коли суди по-різному застосовують норми матеріального права, зокрема, в позовах, в яких заявлено вимоги про відшкодування моральної шкоди.

казначейства України та його територіальних відділень у досліджуваній категорії справ.

Відповідно до вимог пунктів 1, 4 «Положення про Державне казначейство України» від 21.12.2005 р. №1232, «Типового положення про Головне управління Державного казначейства України в Автономній республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 04.04.2006 №332 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 19.04.2006 р. №454/12328 територіальні органи Державного казначейства України, яке є урядовим органом державного управління, повертають кошти, помилково або надмірно зараховані до бюджету, за поданням органів стягнення, яким відповідно до законодавства надано право стягнення до бюджетів податків, зборів (обов'язкових платежів) та інших надходжень.

Таким поданням органу стягнення у розумінні абз.2 пп.7.7.5, 7.7.6 п.7.7 ст.7 Закону України «Про податок на додану вартість» є висновок податкового органу із зазначенням суми, що підлягає відшкодуванню з бюджету.

З цією нормою кореспондується п.4.1 Порядку відшкодування ПДВ, затвердженого Наказом ДПА України, Державного казначейства України від 02.07.1997 року № 209/72 (у редакції наказу ДПА України, Державного казначейства України від 21.05.2001 року №200/86) відшкодування податку на додану вартість з бюджету здійснюється органами Державного казначейства України за висновками податкових органів або за рішенням суду. Терміни, порядок та умови відшкодування визначені даним Порядком.

Таким чином, аналіз судової практики засвідчує, що позивачами у справах про стягнення бюджетної заборгованості з податку на додану вартість є суб'єкти господарювання – платники податку на додану вартість. Відповідачами у зазначеній категорії справ виступають органи державної податкової служби за місцем обліку платника податку та органи державного казначейства, які безпосередньо перераховують суми відшкодування з бюджетного рахунку.

З набранням чинності КАС України, метою якого є захист прав, свобод та інтересів юридичних та фізичних осіб у сфері публічно - правових відносин від порушень з боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб. Недосконалість цього документу та його суперечність деяким нормам інших законодавчих актів відчули на собі, мабуть всі, як державні органи, так і суди.

Як приклад. Статтею 94 КАС України передбачено стягнення з Державного бюджету судових витрат в тих випадках, якщо судові рішення ухвалені на користь сторони, яка не є суб'єктом владних повноважень. Насамперед це стосується справ по відшкодуванню податку на додану вартість, наприклад, такі як ЗАТ «Лисичанський склозавод «Пролетарій», ВАТ «Стаханівський завод феросплавів». Як свідчить практика, судами в повному обсязі застосовується ця норма права. При цьому, судові органи не зважають на норми ст.ст. 92, 95 Конституції України, які регламентують, що виключно Законом України «Про Державний бюджет України» визначаються

додану вартість відносяться до юрисдикції адміністративних судів, оскільки учасником спору, є суб'єкт владних повноважень (орган державної податкової служби, територіальний орган державного казначейства), наділений публічно-владними повноваженнями. Відповідно до пп. 7.7.5, 7.7.6 п.7 ст.7 Закону України «Про податок на додану вартість» зазначені органи відповідно визначають суми, що підлягають відшкодуванню з бюджету та здійснюють їх перерахування.

Отже, учасниками адміністративного процесу у справах про стягнення бюджетної заборгованості є суб'єкти господарювання, органи державної податкової служби та територіальні органи державного казначейства.

Пунктом 1.8 ст.1 Закону України «Про податок на додану вартість» визначено, що бюджетне відшкодування – це сума, що підлягає поверненню платнику податку з бюджету у в'язку з надмірною сплатою податку у випадках зазначених цим Законом.

Підпунктом 7.7.1 п.7.7 ст.7 ЗУ «Про податок на додану вартість» встановлено, що сума податку, що підлягає сплаті (перерахуванню) до бюджету або бюджетному відшкодуванню, визначається як різниця між сумою податкового зобов'язання звітного податкового періоду та сумою податкового кредиту такого звітного податкового періоду.

Підпунктом 7.4.1 п.7.4 ст.7 ЗУ «Про податок на додану вартість», крім обов'язкових підстав виникнення у платника податку права на податковий кредит з податку на додану вартість, передбачено обов'язкову наявність ще й такої підстави, як сплата платником податку у звітному періоді відповідних сум податку. Так, п.п.7.4.1 п.7.4 ст.7 ЗУ «Про податок на додану вартість» передбачено, що податковий кредит звітного податків.

Тобто, ЗУ «Про податок на додану вартість» визначено загальний порядок отримання сум бюджетного відшкодування періоду складається із сум податків, нарахованих (сплачених!) платником податку за ставкою, встановленою Законом, протягом такого звітного періоду.

Підпунктом 7.7.10 ст.7 ЗУ «Про податок на додану вартість» передбачено, що джерелом сплати бюджетного відшкодування є загальні доходи Державного бюджету України, в свою чергу, доходи Держбюджету складаються, в тому разі, і із сум податків сплачених платниками.

Діючим законодавством України чітко встановлено прямий взаємозв'язок між сплатою, надходженням до бюджету ПДВ та відшкодування такого податку, зазначені етапи пов'язані між собою: сплата податку, а потім включення відповідних сум до податкового кредиту з ПДВ та відшкодування ПДВ за рахунок коштів, що були сплачені у вигляді цього податку.

Тому, бюджетне відшкодування ПДВ, без його сплати, має своїм наслідком спричинення збитків Державного бюджету України, що є протиріччям самої суті податку і його основної функції – формування доходів бюджету.

З аналізу судової практики, можливо зробити висновок, що суди при винесенні рішень займають позицію про встановлення прямого зв'язку між сплатою, надходженням до бюджету сум ПДВ та його відшкодування.

Сталою є практика стосовно визначення правового статусу Державного

3.3.5. Консолідований аналіз судових рішень у справах про повернення кредитів, залучених державою або під державні гарантії, інших гарантованих державою зобов'язань.

При вирішенні спорів даної категорії суди застосовують положення Бюджетного кодексу України, Закону України «Про Державний бюджет України на відповідний рік», постанови Кабінету Міністрів України від 14.12.1995 № 1002 «Про порядок відшкодування збитків державного бюджету, що виникли внаслідок настання гарантійних випадків за іноземними кредитами, одержаними юридичними особами під гарантії Уряду України», Інструкції про порядок нарахування та погашення пені, затвердженої наказом ДПА України від 01.03.2001 № 77, Інструкції про порядок нарахування та погашення пені за платежами, що контролюються органами державної податкової служби, затвердженої наказом ДПА України № 290 від 11.06.2003.

Частинами 1 та 4 ст. 17 Бюджетного кодексу України, зокрема, зазначено, що Кабінет Міністрів України в особі Міністра фінансів України можуть надавати гарантії щодо виконання боргових зобов'язань суб'єктам виключно у межах повноважень, встановлених відповідно законом про Державний бюджет України.

У разі невиконання юридичними особами своїх зобов'язань щодо погашення та обслуговування наданих на умовах повернення кредитів, залучених державою або під державні гарантії, інших гарантованих державою зобов'язань, та стягнення заборгованості перед Державним бюджетом України з наданих підприємствам і організаціям позичок із державного бюджету, позичок, наданих за рахунок коштів, залучених державою або під державні гарантії, плати за користування цими позичками органи стягнення застосовують механізм стягнення цієї заборгованості у порядку, передбаченому законом для стягнення не внесених у строк податків і неподаткових платежів, включаючи погашення такої заборгованості за рахунок майна боржників.

Аналіз судових рішень засвідчує, що при вирішенні справ про повернення кредитів, залучених державою або під державні гарантії, інших гарантованих державою зобов'язань, суди досить часто по-різному застосовують норми матеріального права в частині позовних вимог щодо стягнення пені.

В одних випадках суди застосовують положення Цивільного кодексу УРСР стосовно визначення строків позовної давності для стягнення пені, оскільки більшість правовідносин у справах даної категорії виникли до набрання чинності Цивільного кодексу України.

Згідно ст. 72 Цивільного кодексу УРСР для вимог про стягнення неустойки був встановлений скорочений строк позовної давності тривалістю в шість місяців.

На підставі зазначеної статті Цивільного кодексу УРСР суди відмовляють в задоволенні позову в частині вимог про стягнення пені.

Наприклад, у справі за позовом Заступника прокурора м. Києва в інтересах держави в особі ДПІ у Шевченківському районі м. Києва,

Міністерства фінансів України до Національної телекомпанії України Господарський суд м. Києва виніс рішення від 13.11.2008, яким в частині позовних вимог про стягнення пені було відмовлено з підстав пропущених строків позовної давності.

В інших випадках суди приходять до висновку, що кредити надаються під державні гарантії і дані правовідносини є бюджетними, тому строки позовної давності до таких правовідносин не застосовуються.

Постановою Київського апеляційного господарського суду від 05.03.2009 вищезазначене рішення Господарського суду м. Києва було скасовано і позов задоволено повністю, в тому числі й позовні вимоги про стягнення пені.

Таким чином, можна зробити висновок, що суди при розгляді справ про повернення кредитів, залучених державою або під державні гарантії, інших гарантованих державою зобов'язань в деяких випадках по-різному застосовують норми матеріального права стосовно заявлених позовних вимог про стягнення пені.

3.3.6. Аналіз судових рішень у справах про відшкодування шкоди, завданої органами дізнання, досудового слідства, прокуратури або суду.

Розглядаючи справи даної категорії суди застосовують положення законів «Про порядок відшкодування шкоди, завданої органами дізнання, досудового слідства, прокуратури або суду», «Про Держаний бюджет України на відповідний рік», Цивільного кодексу України, постанови Пленуму Верховного Суду України від 31.03.1995 № 4 «Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової шкоди)», постанови Пленуму Верховного Суду України від 27.03.1992 № 6 «Про практику розгляду судами цивільних справ за позовом про відшкодування шкоди».

Вирішуючи справи даної категорії, суди в цілому однаково застосовують норми матеріального права, але є поодинокі випадки, коли є розбіжності в застосуванні судами норм Цивільного кодексу України, що регулюють порядок відшкодування шкоди, завданої органами дізнання, досудового слідства, прокуратури або суду.

Частиною 1 ст. 1176 Цивільного кодексу України встановлено, що шкода, завдана фізичній особі внаслідок її незаконного засудження, незаконного притягнення до кримінальної відповідальності, незаконного застосування як запобіжного заходу тримання під вартою або підписки про невиїзд, незаконного затримання, незаконного накладення адміністративного стягнення у вигляді арешту чи виправних робіт, відшкодовується державою у повному обсязі незалежно від вини посадових і службових осіб органу дізнання, досудового слідства, прокуратури або суду.

Шкода, завдана фізичній або юридичній особі внаслідок іншої незаконної дії або бездіяльності чи незаконного рішення органу дізнання, досудового слідства, прокуратури або суду, відшкодовується на загальних підставах, згідно ч. 6 статті 1176 ЦКУ.

Відповідно до зазначеного, стаття 1176 Цивільного кодексу України є спеціальною нормою, яка регулює порядок відшкодування шкоди, завданої

методик чи способів обчислення розміру моральної шкоди, призводить до різного підходу суддями до визначення розміру шкоди, що підлягає відшкодування. Наприклад, деякі судді враховують положення ст. 13 Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду», в частині відшкодування моральної шкоди за час перебування під слідством чи судом що має провадитися виходячи з розміру не менше мінімального розміру заробітної плати за кожен місяць перебування під слідством та судом (справа Чижма О.К.), у той час як інші судді на власний розсуд визначають розмір моральної шкоди, що підлягає відшкодуванню, з огляду на обставини справи, інколи без вказування мотивів визначення саме такого розміру моральної шкоди (справа Бартенєвої Г.Д.), що призводить до розбіжностей.

Щодо питання яким чином відшкодовувати спричинену моральну шкоду, то трапляються випадки коли за рішеннями суду стягнення коштів має бути здійснено з Головного управління Державного казначейства України у Луганській області або з Державного казначейства України (справа Бондаренко В.О.). Тобто судами не дотримуються вимоги Закону України про державний бюджет де кожний рік визначається порядок виконання таких рішень.

Також почастишали випадки подання позовних заяв щодо відшкодування моральної шкоди спричиненої діями державних виконавців відповідно до положень ст. 1173 ЦК України та Закону України «Про виконавче провадження», при цьому ані позивачами, ані судами не приймається до уваги той факт, що Законом України «Про державний бюджет на 2009 рік» кошти на відшкодування такого роду шкоди не передбачені.

Позитивним сигналом у питанні відшкодування моральної шкоди можна вважати рішення судів про відшкодування моральної шкоди за рахунок коштів Прокуратури Луганської області по справам про визнання неправомірною бездіяльність посадових осіб прокуратури Луганської області щодо неприйняття ними рішення відповідно до вимог ст. 97 КПК України (справа Клюкало Л.М., Бурлака О.М.). Згідно до рішень судів за цими справами відшкодування моральної шкоди заявникам здійснено на їх користь за рахунок прокуратури Луганської області.

Як показує аналіз судової практики, справи про відшкодування моральної шкоди розгадуються судами поза принципом однаковості у підході, не розуміючи принципи бюджетного законодавства. З метою правильного та однакового застосування законодавства при вирішенні зазначеної категорії справ вважаємо за необхідне виступити з ініціативою по обміну досвідом та наданням більш широким роз'яснень щодо правил, принципів та умов застосування бюджетного законодавства, а також вірного розуміння місця та ролі органів Державного казначейства у судовому процесі.

3.6.2. Аналіз судових рішень по справах за категорією «Повернення податків, зборів, інших обов'язкових платежів».

Справи про відшкодування бюджетної заборгованості з податку на

Донецьким окружним адміністративним судом було відмовлено у відшкодування моральної шкоди, завданої незаконними звільненням. Однак, за результатами апеляційного перегляду зазначеної справи Донецьким апеляційним адміністративним судом винесене рішення про задоволення позовних вимог Ноздріна В.С. та стягнуто з Державної екологічної інспекції в Донецькій області на користь Ноздріна В.С. моральну шкоду у розмірі 200 грн.

3.6. Консолідований аналіз судових рішень щодо однаковості застосування судами норм матеріального права за відповідними категоріями справ, відповідачем або третьою особою по яких є Головне управління Державного казначейства України в Луганській області.

3.6.1. Аналіз судових рішень по справах за категорією «Відшкодування моральної шкоди за рахунок коштів державного бюджету».

Статтями 56, 62 Конституції України задекларовано право кожного на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень та право на відшкодування державою матеріальної та моральної шкоди, завдану безпідставним засудженням, у разі скасування вироку суду як неправосудного.

Параграфом 1 глави 82 Цивільного кодексу України визначені загальні положення відшкодування шкоди. Зокрема, ст.ст. 1173-1177 визначені випадки та підстави для відшкодування моральної шкоди за рахунок коштів державного бюджету.

Крім того, спеціальним законом, який визначає шкоду, яка підлягає відшкодуванню та випадки, коли виникає право на відшкодування шкоди, є Закон України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду» від 01.12.1994 №266/94-ВР.

На теперішній час Головним управління Державного казначейства України у Луганській області отримано 4 рішення за заявами громадян щодо відшкодування моральної шкоди, завданої незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду та 2 рішення за позовними заявами щодо відшкодування шкоди, спричиненої посадовою особою органу державної влади. Здійснивши аналіз наявних судових рішень щодо однаковості застосування судами норм матеріального права встановлено наступне.

Основним питанням, що частіше за інші виникає під час розгляду такого роду справ, є питання процесуального статусу органів Державного казначейства та питання яким чином здійснювати відшкодування моральної шкоди та у якому розмірі.

Щодо розміру моральної шкоди, то відсутність у діючому законодавстві

саме органами дізнання, досудового слідства, прокуратури або суду.

У справі за позовом Беха М.О. до Дарницького РУ ГУ МВС України в м. Києві, Головного управління про визнання бездіяльності протиправною, зобов'язання вчинити дії та відшкодування шкоди суд всупереч усталеній практиці застосував положення ч. 1 ст. 1173 Цивільного кодексу України.

Згідно ч. 1 ст. 1173 Цивільного кодексу України шкода, завдана фізичній або юридичній особі незаконними рішеннями, дією чи бездіяльністю органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування при здійсненні ними своїх повноважень, відшкодовується державою, Автономною Республікою Крим або органом місцевого самоврядування незалежно від вини цих органів.

Аналізуючи судові рішення даної категорії, можна дійти до висновку, що суди в цілому однаково застосовують норми матеріального права, але є поодинокі випадки, коли деякі суди всупереч усталеній практиці застосовують не спеціальну статтю 1176 Цивільного кодексу України, яка регулює порядок відшкодування шкоди, завданої саме органами дізнання, досудового слідства, прокуратури або суду, а положення ст. 1173 Цивільного кодексу України.

3.3.7. Аналіз судових рішень про відшкодування шкоди, завданої іншими органами державної влади.

При вирішенні справ про відшкодування шкоди, завданої органами державної влади суди керуються положеннями Цивільного кодексу України та спеціальними законами та нормативно-правовими актами, що регулюють засади діяльності конкретного органу державної влади, який є відповідачем у справі.

Проводячи аналіз судових рішень справ цієї категорії, можна зробити висновок, що суди в основному однаково застосовують норми матеріального права. У справах про відшкодування шкоди, завданої органами державної влади суди, як правило, застосовують положення ч. 1 ст. 1166, ч. 1 ст. 1167 Цивільного кодексу України.

Частиною 1 ст. 1166 Цивільного кодексу України зазначено, що майнова шкода, завдана неправомірними рішеннями, діями чи бездіяльністю особистим немайновим правам фізичної або юридичної особи, а також шкода, завдана майну фізичної або юридичної особи, відшкодовується в повному обсязі особою, яка її завдала.

Відповідно до ч. 1 ст. 1167 Цивільного кодексу України моральна шкода, завдана фізичній чи юридичній особі неправомірними рішеннями, діями чи бездіяльністю, відшкодовується особою, яка її завдала за наявності її вини.

У справах даної категорії суди, застосовуючи зазначені норми Цивільного кодексу України, виносять в основному рішення, за якими матеріальна та моральна шкода стягується рахунків органу державної влади, який заподіяв дану шкоду. Проте, є одиничні випадки, коли суди застосовують не ч. 1 ст. 1166, ч. 1 ст. 1167 Цивільного кодексу України, а ч. 1 ст. 1173, ч. 1 ст. 1174 ЦКУ.

Згідно ч. 1 ст. 1173 Цивільного кодексу України шкода, завдана фізичній

або юридичній особі незаконними рішеннями, дією чи бездіяльністю органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування при здійсненні ними своїх повноважень, відшкодовується державою, Автономною Республікою Крим або органом місцевого самоврядування незалежно від вини цих органів.

Відповідно до ч. 1 ст. 1174 ЦКУ шкода, завдана юридичній чи фізичній особі незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю посадової або службової особи при здійсненні нею своїх повноважень, відшкодовується державою незалежно від вини цієї особи.

Наприклад, рішенням Голосіївського районного суду м. Києва від 19.06.2008 у справі № 2-1621/08 за позовом Лізунової Галини Семенівни до ВДВС Голосіївської РУЮ у м. Києві, Головного управління, третя особа-начальник ВДВС Голосіївського РУЮ у м. Києві про відшкодування моральної шкоди стягнуто з державного бюджету через Головне управління 150 грн. моральної шкоди. При винесенні рішення суд керувався положеннями ч. 1 ст. 1174 ЦКУ.

Отже, судова практика при вирішенні справ про відшкодування шкоди, завданої органами державної влади є усталеною і суди однаково застосовують норми матеріального права. Існують лише одиничні випадки, коли матеріальна та моральна шкода стягується не з органів державної влади як заподіювачів даної шкоди, а з Державного бюджету України.

3.3.8. Аналіз судових рішень про стягнення заборгованості за договорами.

Розглядаючи справи про стягнення заборгованості за договорами, суди застосовують положення Цивільного кодексу України та Господарського кодексу України, які регулюють договірні відносини.

Аналіз судової практики свідчить, що позивачами у справах про стягнення заборгованості за договорами є суб'єкти господарювання, відповідачами у справах зазначеної категорії виступають бюджетні організації, а Головне управління залучають, як правило, в якості третьої особи.

Поширеною є практика залучення в якості відповідача або третьої особи головного розпорядника бюджетних коштів.

При вирішенні справ зазначеної категорії суди керуються, зокрема, ст.ст. 509, 526, 530 Цивільного кодексу України, ст. 173 Господарського кодексу України.

Згідно з ч. 1 ст. 509 Цивільного кодексу України та ч. 1 ст. 173 Господарського кодексу України в силу зобов'язання одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку.

Статтями 526, 530 Цивільного кодексу України передбачено, що зобов'язання має виконуватися належним чином відповідно до умов договору та у встановлений строк (термін) його виконання.

стягнути з Державного казначейства України на користь Адоніної О.С. за рахунок коштів державного бюджету України – 43 288 грн., за рахунок коштів місцевого бюджету Донецької області – 23 187,620 грн.

При цьому, суд керувався Законами України про Державний бюджет України на 2007, 2008 та 2009 роки та ст. ст. 661, 1173 ЦК України.

Зараз це рішення оскаржується ГУДКУ у Донецькій області у апеляційній інстанції.

Крім того, Господарським судом Донецької області по справі за позовом фізичних осіб-підприємців Порошина М.І. та Мирончук Н.М. до Амвросіївської митниці та ВДВС в Амвросіївському районі було вирішено стягнути з Державного бюджету України на користь Порошина М.І. 16 965,88 грн. збитків, 169,66 грн. на відшкодування витрат по оплаті державного мита, 17,79 грн. на відшкодування витрат по сплаті послуг інформаційно-технічного забезпечення судового процесу; стягнути на користь Мирончук Н.М. 9 200,00 грн. збитків, 92,00 грн. на відшкодування витрат по оплаті державного мита, 9,62 грн. на відшкодування витрат по сплаті послуг інформаційно-технічного забезпечення судового процесу. Також стягнуто з Державного бюджету України на користь Державного гемологічного центру України 330, 00 грн. судових витрат – проведення судової товарознавчої експертизи. Суд апеляційної інстанції залишив рішення без змін.

Вищий господарський суд України, переглянувши зазначені рішення в касаційному порядку, дійшов до висновку скасувати їх з направленням справи на новий розгляд, мотивуючи свою позицію невірним застосуванням судами ст. ст. 1173, 1174 ЦКУ та відсутністю обґрунтування суми матеріальних збитків, стягнутих на користь позивачів.

3.5.5. За категорією трудові спори, зокрема, спори щодо поновлення на роботі та стягнення матеріальної та моральної шкоди спричиненої незаконним звільненням.

Суди Донецької області, задовольняючи позовні вимоги про поновлення на роботі, стягують матеріальну та моральну шкоду, спричинену незаконним звільненням з власника (або уповноваженої ним особи) або взагалі відмовляють в задоволенні вимог про стягнення моральної шкоди.

При цьому, позиція судів базується на нормах ст. 237-1 КЗпП та ст. 1166, ст. 1167 Цивільного кодексу України.

Однак, мають місце випадки стягнення моральної шкоди по зазначеній категорії справ безпосередньо з Державного бюджету України.

Так, Донецьким окружним адміністративним судом ухвалено рішення стягнути з Державного бюджету України на користь Колоди О.В. компенсацію за заподіянням незаконним звільненням моральної шкоди у розмірі 1 000 (одна тисяча) грн. 00 коп.). Приймаючи рішення, суд керувався ст. 237-1 КЗпП України, ч. 3 ст. 23 ЦК України, п. 10-1 Постанови Пленуму Верховного Суду України від 31 березня 1995 року №4 «Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди». В даний час рішення оскаржується в апеляційній інстанції.

Крім того, необхідно зазначити, що по справі за позовом Ноздріна В.С.

матеріального права.

Так, керуючись ст. 56 Конституції України та ст.ст. 48, 25 Бюджетного кодексу України Господарським судом Донецької області по справі СПД фізичної особи – Носко В.Ф. було вирішено стягнути з Державного бюджету України з рахунку відкритого на ім'я ГУДКУ у Донецькій області на користь Носко В.Ф. компенсацію моральної шкоди завданої неправомірними діями ДПІ у Ворошиловському районі м. Донецька у сумі 5 000,00 грн. (залишено без змін судами апеляційної та касаційної інстанції).

Також, Господарським судом Донецької області на підставі ст. 56 Конституції України та ст. 24 Бюджетного кодексу України було винесено рішення про відшкодування за рахунок держави майнової шкоди у розмірі 60 грн., завдану неправомірними діями посадових осіб ДПІ у Ворошиловському районі м. Донецька на користь СПД фізичної особи – підприємця Носко В.Ф. (залишено без змін судами апеляційної та касаційної інстанції).

Стосовно стягнення матеріальної шкоди за рахунок Державного бюджету України, треба відзначити рішення Господарського суду Донецької області по справі за позовом Науково-виробничого об'єднання «Енергосоюз», яким було стягнуто з Державного бюджету України на користь позивача майнову шкоду у сумі 3 000,00 грн., спричинену діями органів державної виконавчої служби.

При цьому суд, при винесенні рішення керувався ст. 1173, 1174 ЦКУ, які встановлюють обов'язок відшкодування державою або відповідним органом шкоди, завданої юридичній особі незаконним рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади або їх посадовими особами, незалежно від вини цього органу.

Необхідно звернути увагу на рішення Господарського суду Донецької області по справі ЗАТ КБ «ПриватБанк», відповідно до якого було стягнуто з коштів Державного бюджету України з рахунку відкритого на ім'я ГУДКУ у Донецькій області на користь ЗАТ КБ «ПриватБанк» шкоду у сумі 6 334,50 грн., спричинену діями органів державної виконавчої служби.

Постановою Донецького апеляційного господарського суду вказане рішення скасовано, в позові відмовлено.

Вищий господарський суд України з посиланням на ст. 1166 ЦКУ касаційну скаргу позивача залишив без задоволення, а рішення апеляційної інстанції без змін.

У судовій практиці є випадки, коли при винесенні рішення суд помилково ототожнює Державний бюджет України з Державним казначейством України, як конкретним органом Державної влади або коли позовні вимоги позивача до Державного казначейства України за своєю природою є помилково/надмірно сплаченими коштами, а суд вирішує стягнути їх як збитки.

Так, рішенням Ленінського районного суду м. Донецька по справі Адоніної О.С. до Державного казначейства України, ДПІ у Ленінському районі м. Донецька про повернення виконаного по недійсній угоді, відшкодування збитків стягнуто з ДПІ у Ленінському районі м. Донецька шляхом списання Державним казначейством України за рахунок коштів державного бюджету України на користь Адоніної О.С. – 136981,40 грн.;

Застосовуючи вищезазначені норми матеріального права, суди, як правило, задовольняють позови, стягуючи заборгованість за договорами з бюджетної організації-боржника.

Наприклад, ТОВ «Пром-Екскалатор» звернулось до суду з позовом до Господарського суду м. Києва про стягнення з Комунального підприємства «Київський метрополітен» заборгованості за договором поставки. Рішенням Господарського суду м. Києва від 24.02.2009 позов було задоволено повністю, стягнуто з Комунального підприємства «Київський метрополітен» суму основного боргу, інфляційні збитки, 3% річних.

Аналізуючи судові рішення, можна зробити висновок, що судова практика у вирішенні справ про стягнення заборгованості за договорами є усталеною й суди однаково застосовують норми матеріального права при вирішенні справ цієї категорії.

3.3.9. Аналіз судових рішень про повернення надмірно та/або помилково сплачених коштів.

При вирішенні спорів про повернення надмірно та/або помилково сплачених коштів, суди застосовують положення Закону України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами», Бюджетного кодексу України, Порядку повернення коштів, помилково або надмірно зарахованих до державного та місцевих бюджетів, затвердженого наказом Державного казначейства України від 10.12.2002 № 226.

Аналіз судових рішень засвідчує, що суди в основному однаково застосовують норми матеріального права вирішуючи спори, пов'язані із поверненням надмірно та/або помилково сплачених коштів. Однак є поодинокі випадки, коли суди по-різному застосовують окремі норми матеріального права.

При вирішенні справ даної категорії у випадку задоволення позову сума надмірно сплачених коштів здебільшого присуджується з Державного бюджету України, але у судовій практиці є деякі випадки, коли суд стягує надмірно сплачені кошти з рахунку Головного управління.

Наприклад, АКБ «Укрсоцбанк» звернувся до Господарського суду м. Києва з позовом до Головного управління про повернення надмірно сплачених коштів. Постановою Господарського суду м. Києва від 05.06.2007 позовні вимоги задоволені повністю і з Головного управління стягнуто надмірно сплачені кошти, а також судовий збір.

При винесенні рішення суд не врахував, що надмірно сплачені кошти зараховувались на рахунки, на яких обліковуються кошти Державного бюджету України.

В силу покладених на Головне управління чинним законодавством повноважень та функцій, Головне управління є органом, що здійснює виключно обслуговування державного бюджету, а не є уособленням державного бюджету.

Суд помилково ототожнює поняття «повернення надмірно сплачених коштів з державного бюджету» та «повернення надмірно сплачених коштів з

рахунку на утримання Головного управління, як окремої юридичної особи».

Згідно ч. 2 ст. 51 Бюджетного кодексу України, зокрема, відповідно до затвердженого бюджетного розпису розпорядники коштів Державного бюджету України одержують бюджетні асигнування, що є підставою для затвердження кошторисів.

Кошторис є основним плановим документом бюджетної установи, який надає повноваження щодо отримання доходів і здійснення видатків, визначає обсяг і спрямування коштів для виконання бюджетною установою своїх функцій та досягнення цілей, визначених на бюджетний період відповідно до бюджетних призначень.

У кошторисі Головного управління не передбачені асигнування на покриття витрат, пов'язаних з поверненням надмірно сплачених коштів, відповідно і код економічної класифікації видатків на покриття зазначеної заборгованості відсутній.

Враховуючи зазначене, Головне управління не має можливості виконати судові рішення.

Отже, як свідчить аналіз судових рішень у справах про повернення помилково та/або надмірно сплачених коштів суди загалом однаково застосовують норми матеріального права, але є поодинокі випадки різного застосування норм матеріального права і як наслідок прийняття деяких судових рішень, які відрізняються від усталеної судової практики.

3.4. Консолідований аналіз судових рішень по справах щодо однаковості застосування судами норм матеріального права по Головному управлінню Державного казначейства України у Закарпатській області.

Головним управлінням Державного казначейства України у Закарпатській області станом на 23 жовтня поточного року проведено аналіз судових рішень, прийнятих загальними та спеціалізованими судами всіх інстанцій щодо однаковості застосування норм матеріального права у справах, відповідачем або третьою особою по яких є Державне казначейство України або Головне управління Державного казначейства України у Закарпатській області (далі – Головне управління). Аналіз проведено на виконання листа Державного казначейства України № 18-06/5843-17087 від 12.10.2009 року з метою формування судової практики по справах, відповідачем або третьою особою по яких є Державне казначейство України або його територіальні органи.

При проведенні аналізу були використані матеріали судових справ, які знаходяться у поточному провадженні юридичного відділу Головного управління та на зберіганні в архіві Головного управління.

В результаті проведеного аналізу встановлено, що суди в цілому дотримуються однакової позиції при вирішенні аналогічних правових ситуацій, внаслідок чого сформувалася усталена практика розгляду окремих категорій судових справ. Втім, трапляються непоодинокі випадки різночитань норм цивільного, адміністративного, податкового та митного законодавства, неврахування судами особливостей застосування норм

області, територіального управління Державної судової адміністрації в Донецькій області.

Рішенням від 10.06.2009 року Докучаєвський міський суд Донецької області ухвалив стягнути з Державного бюджету України 9 000,00 грн., моральної шкоди.

З матеріалів справи вбачається, що позивач Тацій Т.Г. перебував під слідством та судом з 12.09.2005 року по 15.02.2007 рік, з урахуванням ч. 3 ст. 13 Закону розмір моральної шкоди становить 6 503,00 грн.

Представником ГУДКУ у Донецькій області подана апеляційна скарга.

3.5.3.4. Щодо застосування судами ст. 1174 Цивільного кодексу України.

Так, 25.09.2008 року Краматорський міський суд Донецької області ухвалив рішення про стягнення з Торезької виправної колонії № 28 на користь Бубякіна М.Г. моральну шкоду у розмірі 10 000,00 грн. за невчасне звільнення з міст позбавлення волі.

24.02.2009 року Апеляційний суд Донецької області задовольнив апеляційну скаргу Бубякіна М.Г., скасував рішення Краматорського міського суду від 25.09.2008 року та стягнув на користь Бубякіна М.Г. з Державного казначейства України моральну шкоду у розмірі 10 000,00 грн.

Суд апеляційної інстанції застосував ст. 1174 ЦКУ, якою встановлено, що шкода, завдана фізичній особі незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю посадової особи або службової особи відшкодовується Державою. Виходячи з вимог цієї норми шкода має відшкодовуватися за рахунок коштів державного бюджету, а не з конкретної юридичної особи.

Крім того, необхідно зазначити, що існують випадки розгляду судами Донецької області справ про відшкодування шкоди, завданої громадянинуві незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду, не у позовному провадженні, як це передбачено ст. 110 ЦПК України, а в окремому провадженні із поданням заяви

Так, Авдіївським міським судом Донецької області 23.09.2009 року винесено Ухвалу за результатами розгляду заяви Красікова С.В. до Державного казначейства України про відшкодування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними діями органів прокуратури у розмірі 71189, 25 грн. Зобов'язано Державне казначейство України списати зазначену суму з єдиного казначейського рахунку Державного бюджету України. Зазначене рішення оскаржується до суду апеляційної інстанції.

3.5.4. Щодо розгляду справ про відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, дією чи бездіяльністю органів державної влади.

Найбільш поширеними є випадки, коли суди, керуючись ст. 23 Цивільного кодексу України, Постановою Пленуму Верховного суду України «Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди» приймають рішення про відмову у задоволенні вимог позивача щодо відшкодування моральної шкоди, завданої органами державної влади.

Але у судовій практиці мають місце і інші випадки застосування норм

казначейства України у Донецькій області про відшкодування моральної та матеріальної шкоди у зв'язку з незаконним обранням запобіжного заходу в вигляді підписки про невиїзд, притягненням до кримінальної відповідальності та незаконним засудженням задоволено повністю, ухвалено стягнути з Головного управління Державного казначейства України в Донецькій області на користь Крамаренко А.В. матеріальну шкоду 2 500 грн., моральну шкоду 30 000 грн., а всього 32 500,00 грн.

При прийнятті рішення суд керувався ст. 1176 ЦКУ, та ст. 1, 3, 13 Закону.

Зазначене рішення оскаржується в апеляційному порядку, як таке, що не відповідає ст. 4 Закону та ст. 1176 ЦКУ.

3.5.3.3. Щодо застосування судами ч.3 ст. 13 Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду».

Так, 28.12.2007 року ухвалою Артемівського міськрайонного суду Донецької області позовні вимоги гр. Михайського Р.Л., про відшкодування матеріальної та моральної шкоди, задоволені частково.

Ухвалено стягнути на користь Михайського Р.Л. за рахунок коштів Державного бюджету України у відшкодування матеріальної шкоди 550,00 грн., у відшкодування моральної шкоди 10 396,59 грн.

Ухвалою від 16.04.2008 року Апеляційний суд Донецької області, змінив ухвалу Артемівського міськрайонного суду Донецької області від 28.12.2007 року, в частині стягнення за рахунок коштів Державного бюджету України на відшкодування моральної шкоди 30 396,59 грн.

Апеляційний суд Донецької області збільшуючи розмір шкоди посилається на п.17 Положення про застосування Закону України “Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду” від 04.03.1996 року.

Ухвалою Верховного суду України від 23.06.2008 року відмовлено у відкритті касаційного провадження за відсутністю підстав для перегляду рішення.

Аналогічна справа розглядалася Кіровським районним судом м. Донецька за позовом Якубенко І.Ю. до Державного казначейства України, прокуратури Донецької області, прокуратури Кіровського району м. Донецька про відшкодування моральної шкоди.

Рішенням Кіровського районного суду м. Донецька від 25.03.2008 року ухвалено стягнути з Державного бюджету України моральну шкоду у розмірі 15 000, 00 грн., а рішенням Апеляційного суду Донецької області від 12.06.2008 року апеляційна скарга Державного казначейства України відхилена, рішення від 25.03.2008 року змінено шляхом стягнення коштів з рахунку Державного казначейства України у розмірі 20 000,00 грн., моральної шкоди.

Також, завищена сума відшкодування шкоди по справі за позовом Тацій Т.Г. до Волноваського районного суду Донецької області, ГУДКУ у Донецькій

бюджетного законодавства, що призводить до довготривалих процедур оскарження відповідних судових рішень та ускладнень під час виконавчого провадження.

За матеріалами вивчення судових рішень різних категорій справ щодо однаковості застосування судами норм матеріального права було зроблено наступні висновки.

1. Як свідчить судова практика, органи казначейства, як правило, залучаються судами в якості співвідповідача або третьої особи до участі у всіх справах, в яких позовні вимоги щодо відшкодування шкоди, стягнення або повернення коштів звернені до органів державної влади або місцевого самоврядування. Суди обґрунтовують таке залучення посиланням на процесуальні і бюджетно-правові норми, а також правові позиції Верховного Суду України та Вищих спеціалізованих судів, висловлених щодо справ відповідних категорій (зокрема, Інформаційний лист Вищого господарського суду України № 01-8/157 від 14.02.2002 року «Про деякі питання практики застосування Закону України «Про податок на додану вартість», Постанову Пленуму Верховного Суду України від «Про судову практику у справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди» № 4 від 31.03.1995 року тощо). При цьому суди зазначають, що відповідно до п.6 ст.2 Бюджетного кодексу України органи державної влади і місцевого самоврядування є бюджетними установами і повністю утримуються за рахунок коштів відповідно державного бюджету чи місцевих бюджетів. Але оскільки забезпечення казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів є виключною компетенцією органів державного казначейства, покладення судами у таких справах відповідних обов'язків лише на органи державної влади і місцевого самоврядування призвело б до виконання цими органами невласливих їм функцій щодо здійснення операцій з коштами державного і місцевих бюджетів. Саме тому залучення органів казначейства у таких справах є, як правило, необхідним для забезпечення належного виконання судових рішень відповідно до чинного бюджетного законодавства.

Втім, в судовій практиці мають місце випадки розгляду справ без залучення та участі органу казначейства, однак з покладенням відповідних зобов'язань на орган казначейства у резолютивній частині рішення, що є неприпустимим. Прикладом є ухвала Ужгородського міськрайонного суду Закарпатської області від 20.04.2005 року по справі за позовом Негря І.М. до Управління міністерства внутрішніх справ України в Закарпатській області про захист честі, гідності, ділової репутації та відшкодування моральної шкоди.

2. У практиці здійснення судового представництва інтересів Головного управління трапляються непоодинокі випадки неправильного розуміння судами правових підстав участі органів Державного казначейства у справах позовного провадження та ототожнення понять «орган казначейства» і «Держава». Внаслідок цього суди ухвалюють рішення, якими фактично покладають на органи казначейства відповідальність щодо відшкодування матеріальної і моральної шкоди, завданої порушенням прав, свобод чи інтересів позивачів, у тих випадках, де норма закону покладає цю

відповідальність на Державу (зокрема, ст. 56 Конституції України, ст.ст. 1161, 1162, 1173-1177 Цивільного кодексу України, ч.3 ст. 11 Закону України «Про державну виконавчу службу», ч.3 ст.25 Закону України «Про державну податкову службу в Україні» тощо). При цьому мотивувальна частина такого судового рішення, як правило, відповідає чинному бюджетному законодавству, тоді як резолютивна викладається поза будь-яким зв'язком з мотивувальною і викладається таким чином: «стягнути з Державного казначейства України суму коштів», «зобов'язати управління Державного казначейства України виплатити суму коштів» тощо. Прикладом такої ситуації є справа за позовом Пири О.І. до відділу ДВС Великоберезнянського районного управління юстиції, відділу ДВС Головного управління юстиції в Закарпатській області, Головного управління Державного казначейства України у Закарпатській області, Державного казначейства України про відшкодування моральної шкоди. Рішенням Великоберезнянського районного суду Закарпатської області від 13.11.2008 року по цій справі ухвалено: «Стягнути з Державного казначейства України на користь Пира О.І. 2000 (дві тисячі) грн. моральної шкоди та 138 (сто тридцять вісім) грн. 60 коп. судових витрат».

Аналогічні випадки безпідставного покладення зобов'язань з виплати коштів на орган казначейства трапляються в судовій практиці і в справах, де застосовуються норми про повернення органами казначейства з Державного бюджету України чи місцевих бюджетів коштів, що були помилково або надмірно до них зараховані. Ухвалюючи рішення у цих справах, суди зазначають, що таке повернення відповідно до наданих повноважень здійснюється органами казначейства, однак формулюють рішення без врахування того, що таке повернення здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету, а не за рахунок коштів органу казначейства як юридичної особи. Так, у справі за позовом Куничка М.Ю., Староста М.М., Долинич В.Ю. до ДПІ у м. Ужгород, управління Державного казначейства України у Закарпатській області, третіх осіб ТОВ «Моді», приватного нотаріуса Ужгородського міського нотаріального округу Балаж М.В. про зобов'язання вчинити певні дії Ужгородській міськрайонний суд Закарпатської області ухвалив рішення від 13.07.2009 року, яким зобов'язав Головне управління Державного казначейства України у Закарпатській області виплатити Куничка М.Ю., Староста М.М., Долинич В.Ю. суму в розмірі 181523,88 грн., хоча ця сума була помилково сплачена ними на рахунок Державного бюджету України як податок з доходів фізичних осіб.

Слід зазначити, що судова практика містить і складні випадки неправильного застосування судами норм бюджетного законодавства – зокрема, тоді, коли ухвалою суду, постановленою в порядку ст. 83 ЦПК України, з органу казначейства як з юридичної особи стягують кошти, сплачені позивачами як судовий збір чи кошти на оплату витрат з інформаційно-технічного забезпечення розгляду справи в суді, незважаючи на те, що такі кошти підлягають поверненню з Державного бюджету. Такі ухвали суду практично неможливо оскаржити в апеляційному порядку, і на практиці виправлення таких помилок здійснюється в межах виконавчого

адміністративного суду України та скасувала рішення судів першої та апеляційної інстанції з посиланням на п. 11 «Порядку здійснення контролю за правильністю визначення митної вартості», затвердженого ПКМУ від 09.04.1998 року № 339 та ст. 265 МКУ щодо ненадання позивачем додаткових документів на підтвердження заявленої митної вартості.

3.5.3. За категорією справ щодо відшкодування шкоди, завданої незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду.

Відповідно до Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду» та Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік, судами Донецької області здебільш виносяться рішення про відшкодування зазначеної шкоди з Державного бюджету України у встановлених законодавством розмірах.

Однак, мають місце випадки неоднакового застосування норм матеріального права по зазначеній категорії справ.

3.5.3.1. Щодо застосування норм Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду».

Так, 03.12.2008 року Петровським районним судом м. Донецька прийнято рішення у справі за позовом гр. Софронової В.Є. до Донецького міського управління ГУМВС України в Донецькій області, Державного казначейства України про відшкодування моральної та матеріальної шкоди, яким позов задоволено частково.

Ухвалено визначити відшкодування моральної шкоди Софроновій В.Є. у розмірі 25000,00 грн., відшкодування провести за рахунок коштів Державного бюджету Державним казначейством України шляхом списання в безспірному порядку на користь Софронової В.Є. встановлену на відшкодування суму з єдиного казначейського рахунку Державного бюджету України.

При прийнятті вказаного рішення Петровський районний суд м. Донецька керувався ст.ст. 1, 2 Закону. Однак, судом не враховано, що Закон на спадкоємців не розповсюджується, тому право на відшкодування моральної шкоди у позивача відсутнє. У зв'язку з чим, представником Державного казначейства України зазначене рішення було оскаржене.

Рішенням Апеляційного суду Донецької області від 19.02.2009 року апеляційна скарга Державного казначейства України задоволена частково. Рішення від 19.02.2009 року скасовано і у задоволенні позовних вимог відмовлено.

3.5.3.2. Щодо застосування судами ст. 4 Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду».

Рішенням від 15.04.2009 року Волноваським районним судом Донецької області позов Крамаренко А.В. до Головного управління державного

Так, Донецьким окружним адміністративним судом по справах за позовом ПП «СХБ Арматура» та ТОВ «МІЛА» зобов'язано ГУДКУ у м. Києві повернути надмірно сплачені митні платежі з Державного бюджету України, з посиланням на п. 4 Порядку виконання рішень про стягнення коштів з рахунків, на яких обліковуються кошти державного та місцевого бюджетів, або бюджетних установ, затвердженого ПКМУ від 09.07.2008 року № 609. При цьому, судами не враховано, що спірні кошти обліковуються на рахунках, відкритих в ГУДКУ у Донецькій області, а в ГУДКУ у м. Києві відкрито лише депозитний рахунок Східної митниці. За наслідками перегляду зазначених справ у судах апеляційної інстанції, рішення залишені без змін.

Крім того, Донецьким окружним адміністративним судом задоволено позовні вимоги ЗАТ «ВО КОНТИ» щодо спонукання ГУДКУ у Донецькій області повернути з Державного бюджету України надмірно сплачену суму митних платежів з посиланням на «Порядок розрахунково-касового обслуговування через органи Державного казначейства України митних та інших платежів, які вносяться до/або під час митного оформлення», затвердженого спільним наказом Міністерства фінансів України та Державної митної служби України від 24.01.2006 року № 25/44. Зазначене рішення було залишено без змін апеляційною інстанцією. На теперішній час, справа знаходиться на розгляді у Вищому адміністративному суді України.

Крім того, існують випадки відмови у задоволенні позовних вимог по зазначеній категорії справ. Так, Донецьким окружним адміністративним судом по справі за позовом ЗАТ «Єнакіївський коксохімпром» та ТОВ «ТВО Аріста», ТОВ «Струм» було відмовлено в задоволенні вимог про визнання недійсними рішень органу державної митної служби, скасування карток відмови та стягнення з Державного бюджету України надмірно сплачених митних платежів. Позиція суду вмотивована посиланням на п. 11 Порядку здійснення контролю за правильністю визначення митної вартості, затвердженого ПКМУ від 09.04.1998 року № 339 та ст. 265 МКУ щодо ненадання позивачем додаткових документів на підтвердження заявленої митної вартості.

При цьому, по справі за позовом ЗАТ «Єнакіївський коксохімпром» судом апеляційної інстанції було скасовано рішення суду першої інстанції, та позовні вимоги задоволені частково: визнано протиправними дії Митниці, в частині стягнення надмірно сплачених коштів відмовлено.

Також, вважаємо за необхідне зазначити, Постанову Донецького окружного адміністративного суду (залишеною без змін Ухвалою Донецького апеляційного адміністративного суду), якою стягнуто з Державного бюджету України на користь ТОВ «Гранд Продукт» надмірно сплачені митні платежі. Судові рішення по зазначеній справі вмотивовані посиланням на те, що позивачем для митного оформлення надано Митниці вичерпний перелік документів на підтвердження правильності обчислення митної вартості товару за ціною договору щодо товарів, які імпортуються, а тому дії митного органу по відмові у митному оформленні за методом першим визначення митної вартості, є неправомірними.

З такими висновками не погодилася судова колегія Вищого

провадження шляхом зміни способу і порядку виконання таких ухвал. Прикладом є ухвала Ужгородського міськрайонного суду Закарпатської області від 30.09.2008 року, якою задоволено клопотання представника ЗАТ «ПроКредит Банк» Маселка Р. про повернення судових витрат в розмірі 1575 грн., сплачених ним по справі за позовом ТОВ «Факт» до ЗАТ «ПроКредит Банк» про визнання недійсним кредитного договору та договору застави майна та зустрічним позовом ЗАТ «ПроКредит Банк» до ТОВ «Факт» про повернення безпідставно отриманих коштів, та ухвалено стягнути з Управління Державного казначейства в м. Ужгород зазначену суму коштів.

Як свідчить судова практика, лише в одиничних випадках вищенаведена помилка судів щодо безпідставного стягнення коштів з органу казначейства як юридичної особи виправляється судом вищої інстанції. Так, у справі за позовом Петришинця М.Я. до Державного казначейства України, Іршавського РВ УМВС України в Закарпатській області про відшкодування моральної шкоди, завданої незаконними діями органу досудового слідства, Іршавський районний суд Закарпатської області ухвалив рішення від 22.10.2007 року, яким було стягнуто з Державного казначейства України на користь Петришинця М.Я. 5000 грн. на відшкодування моральної шкоди. Це рішення в цій частині в подальшому було змінено рішенням Апеляційного суду Закарпатської області від 25.03.2008 року з посиланням на те, що «Стягнення коштів з рахунків, на яких обліковуються кошти державного бюджету, на виконання рішень здійснюється Державним казначейством України, однак судом безпідставно було покладено обов'язок по відшкодуванню моральної шкоди на Державне казначейство України як юридичну особу». Іншим прикладом є рішення Апеляційного суду Закарпатської області від 23.01.2007 року у справі за позовом Плавайка Г.Д. до Управління СБУ, прокуратури Закарпатської області, Державного казначейства України про відшкодування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними діями органів досудового слідства і прокуратури. У цьому рішенні судова колегія погодилася з доводами апеляційної скарги Державного казначейства України в частині незаконного стягнення з нього коштів на користь позивача, зазначивши, що висновки суду першої інстанції щодо стягнення грошових сум з Державного казначейства України як з юридичної особи є безпідставними і такими, що не відповідають обставинам даної справи та суперечать матеріальним нормам права України, а тому рішення суду слід змінити, стягнувши присуджену судом грошову суму на користь Плавайка Г.Д. з Державного бюджету України.

3. У результаті вивчення судової практики також встановлено, що мають місце випадки ототожнення судами також понять «бюджетна установа» і «Держава», внаслідок чого відбувається взаємозаміна таких категорій, як «кошти бюджетної установи» (які обліковуються на реєстраційних рахунках цих установ як розпорядників бюджетних коштів і використовуються на їх утримання) та «кошти Державного бюджету України» (які обліковуються окремо від коштів розпорядників і використовуються на інші цілі, визначені законом про державний бюджет на відповідний рік). У результаті суди фактично покладають на Державу обов'язки з відшкодування шкоди в тих

випадках, коли така шкода заподіяна виключно з вини посадових осіб державного органу, і навпаки. При цьому суди, внаслідок неправильного застосування норм бюджетного законодавства, роблять висновок про те, що Державне казначейство України та його територіальні органи здійснюють розпорядження усіма бюджетними коштами, в тому числі і коштами бюджетних установ. Яскравим прикладом цього є справа за позовом ТОВ «Світлана» до ВДВС Тячівського РУЮ ГУЮ у Закарпатській області, Державного казначейства України про відшкодування 38169,00 збитків, заподіяних внаслідок невиконання рішенням суду. Постановою Львівського апеляційного господарського суду від 07.10.2008 року встановлено, що суд першої інстанції дійшов правильного висновку, що збитки позивачу були заподіяні з вини органу виконавчої служби і саме ним повинні бути відшкодовані, а тому судом правомірно було постановлено стягнути суму цих збитків з державного бюджету України і при цьому зазначено реквізити реєстраційного рахунку ВДВС Тячівського РУЮ ГУЮ у Закарпатській області.

Роз'яснюючи зміст цієї постанови, Львівський апеляційний господарський суд в ухвалі від 19 грудня 2008 року, проігнорувавши норми бюджетного законодавства, наголосив на тому, що в резолютивній частині постанови йдеться про стягнення коштів саме з Державного бюджету України тому, що винна особа (орган виконавчої служби) є бюджетною установою і фінансується з бюджету, а його рахунок відкрито в органі Державного казначейства України, котрий і здійснює розпорядження бюджетними коштами.

4. Норми про відшкодування шкоди за рахунок держави отримують неоднакове застосування в рішеннях суду також в частині наявності підстав та всіх умов для такого відшкодування. Невстановлення зазначених обставин має наслідком скасування рішень судів першої та апеляційної інстанцій з направленням справи на новий розгляд до суду першої інстанції. Так, Апеляційним судом Закарпатської області було скасовано рішення суду першої інстанції у цивільній справі за позовом Савуляка В.А. до Управління внутрішніх справ України в Закарпатській області, Рахівського районного відділу Управління Міністерства внутрішніх справ України в Закарпатській області, третя особа – Державне казначейство України, про відшкодування матеріальної та моральної шкоди та ухвалено нове рішення від 13 листопада 2007 року, яким визначено стягнути шляхом списання відповідних коштів з Державного казначейства України матеріальну шкоду в розмірі 1275 грн. та 1 тис. грн. у рахунок моральної шкоди. Ухвалою Верховного Суду України від 20 серпня 2008 року були скасовані усі рішення по цій справі з посиланням, зокрема, на те, що у порушення вимог ст.ст. 212-214 ЦПК України суди не з'ясували, які правовідносини сторін впливають із встановлених обставин, хто є належним відповідачем у справі, чиїми діями позивачу заподіяна шкода, чи виконували працівники міліції свої службові обов'язки при пошкодженні майна позивача, чи не застосовуються до цих правовідносин правила ст. 1172 ЦК України, не залучили цих осіб до участі у справі.

5. Варто також звернути увагу на те, що, застосовуючи одні й ті ж норми

Постановою Донецького апеляційного адміністративного суду від 06.10.2009 року апеляційну скаргу позивача було задоволено частково, внаслідок чого, постанову суду першої інстанції – скасовано, позов задоволено частково, зобов'язано Державну податкову адміністрацію в Донецькій області надати інформацію до Державної податкової адміністрації України інформацію про можливе відшкодування заборгованості з податку на додану вартість на користь позивача, зобов'язано Державну податкову адміністрацію України надати Державному казначейству України реєстри суб'єктів підприємницької діяльності з зазначенням в ньому позивача та суми, яка підлягає відшкодуванню на його розрахунковий рахунок, зобов'язано Державне казначейство України здійснити позивачу протягом п'яти днів відшкодування податку на додану вартість.

На теперішній, рішення оскаржується Головним управлінням Державного казначейства у Донецькій області в касаційній інстанції.

Що стосується практики вирішення судами справ про відшкодування податку на додану вартість з державного бюджету шляхом зобов'язання податкового органу надати органу казначейства відповідний висновок із зазначенням суми, що підлягає відшкодуванню з бюджету, вважаємо за необхідне зазначити справу за позовом ТОВ «Бета-Агро-Інвест». Отже, Постановою Донецького окружного адміністративного суду від 27.04.2009 року, залишеною без змін ухвалою Донецького апеляційного адміністративного суду від 02.10.2009 року, позов було задоволено, внаслідок чого, визнані недійсними податкові повідомлення – рішення та зобов'язано Ясинуватську об'єднану Державну податкову інспекцію надати Головному управлінню Державного казначейства України у Донецькій області висновок із зазначенням суми податку, що підлягає відшкодуванню з Державного бюджету України на користь ТОВ «Бета-Агро-Інвест» за жовтень 2008 року в сумі 510511 гривень.

При цьому суди першої та апеляційної інстанції при винесенні рішення керувалися положеннями Порядку відшкодування податку на додану вартість, затвердженого сумісним Наказом Державної податкової адміністрації України та Державного казначейства України від 02.07.1997 року № 209/72.

3.5.2. За категорією справ щодо повернення помилково (надмірно) сплачених митних платежів, у т.ч. митного збору та податку на додану вартість.

За зазначеною категорією справ судами Донецької області виносяться рішення про стягнення надмірно сплачених митних платежів з Державного бюджету України. При цьому, суди керуються ст. 25 Бюджетного Кодексу України, Законом України «Про Державний бюджет України» на відповідний рік та «Порядком виконання рішень про стягнення коштів з рахунків, на яких обліковуються кошти державного та місцевого бюджетів, або бюджетних установ», затвердженого ПКМУ від 09.07.2008 року № 609.

Однак мають місце, поодинокі випадки невірної застосування судами норм матеріального права.

3.5. Аналіз судових рішень щодо однаковості застосування судами норм матеріального права за відповідними категоріями справ, відповідачем або третьою особою по яких є Головне управління Державного казначейства України у Донецькій області.

3.5.1. За категорією справ щодо відшкодування податку на додану вартість з Державного бюджету України.

Необхідно зазначити, що найпоширенішим способом захисту прав є стягнення суми бюджетної заборгованості з Державного бюджету України. Однак, мають місце поодинокі випадки, коли суд, задовольняючи позовні вимоги, обирає інші способи захисту порушеного права позивача, такі як:

– зобов'язання податкового органу надати органу казначейства відповідний висновок із зазначенням суми, що підлягає відшкодуванню з бюджету;

– зобов'язання податкового органу та органу казначейства виконати вимоги Наказу Державної податкової адміністрації України, Міністерства фінансів України та Державного казначейства України від 03.08.2004 року № 451/501/132.

Так, ФОП Коваленко Б.О. звернувся до Донецького окружного адміністративного суду з позовом до Головного управління Державного казначейства України у Донецькій області, Державної податкової адміністрації у Донецькій області, Артемівської об'єднаної Державної податкової інспекції, Державної податкової адміністрації України, третя особа – Державне казначейство України, про визнання бездіяльності неправомірною та зобов'язання вчинити певні дії.

Постановою Донецького окружного адміністративного суду від 10.07.2009 року позов було задоволено частково, внаслідок чого, стягнуто з Державного бюджету України на користь позивача суму бюджетної заборгованості з податку на додану вартість по декларації за жовтень 2007 року у сумі 149440 гривень та витрати по сплаті судового збору у розмірі 1,70 грн.

Судом першої інстанції було встановлено, що на момент розгляду справи позивач мав право на бюджетне відшкодування, тому відповідно до ч. 2 ст. 11 КАС України з метою повного захисту порушеного права позивача суд вийшов за межі заявлених позовних вимог та поновив порушене право позивача шляхом стягнення з Державного бюджету України на користь ФОП Коваленко Б.О. належного йому бюджетного відшкодування у сумі 149440 грн.

Позивач не погодився з постановою суду першої інстанції та подав апеляційну скаргу. Вважав, що постанова ухвалена з порушенням норм процесуального та матеріального права. Апеляційну скаргу обґрунтовував тим, що судом першої інстанції безпідставно прийнято рішення поза межами його позову. Порядок здійснення бюджетного відшкодування податку на додану вартість встановлено Законом України “Про податок на додану вартість”, Наказом Державної податкової адміністрації України, Міністерства фінансів України та Державного казначейства України від 03.08.2004 року № 451/501/132. Позивач наполягав на здійсненні відповідачами дій, встановлених порядком.

законодавства, суди першої та апеляційної інстанцій іноді доходять різних висновків щодо того, яка з цих норм має мати пріоритет при вирішенні справи. Про це свідчить, зокрема, аналіз судових рішень, прийнятих в цивільній справі за позовом Виноградівської міжгалузевої виробничо-торгівельної фірми «Руно» до Прикарпатської універсальної товарної біржі в особі Закарпатського представництва, Дусин Н.М., Головного управління Державного казначейства у Закарпатській області, Державної податкової інспекції у Виноградівському районі про визнання недійсним договору купівлі-продажу споруди (приміщення), що перебуває у податковій заставі, з цільового аукціону, повернення учасників угоди в первісне положення та зобов'язання Головного управління Державного казначейства України у Закарпатській області повернути Дусин Н.М. кошти в розмірі 42526 грн., отриманих відповідно до договору.

Так, рішенням Виноградівського районного суду від 01.12.2008 року в задоволенні позову було відмовлено в повному обсязі на підставі того, що предметом купівлі-продажу були активи платника податків, що перебували у податковій заставі, а такий продаж здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами». Відповідно до вимог підпункту 10.2.1 пункту 10.2 та підпункту 10.5.2 пункту 10.5 ст. 10 цього Закону продаж активів платника податків, що перебувають у податковій заставі, здійснюється з цільового аукціону, і такі операції не підлягають нотаріальному посвідченню.

Однак Апеляційним судом Закарпатської області це рішення було скасовано і ухвалено нове рішення від 27.03.2009 року, яким позовні вимоги Виноградівської міжгалузевої виробничо-торгівельної фірми «Руно» задоволено з посиланням на те, що ані Закон України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» (підпункт 10.5.2 пункту 10.5 ст. 10), ані Закон України «Про товарну біржу» (ст. 15) не поширюється на спірні правовідносини в частині встановленої ними необов'язковості нотаріального посвідчення договорів купівлі-продажу, тоді як пріоритетними в цьому контексті судової колегії вважає положення ЦК України, який було прийнято пізніше.

6. Значну кількість справ, які розглядаються судами за участю Головного управління, становлять спори про визнання протиправними дій митних органів та стягнення коштів, які були зайво сплачені при здійсненні митного оформлення товарів під час ввезення товарів на митну територію України. Аналіз застосування судами норм митного законодавства у поєднанні з нормами бюджетного законодавства дозволяє зробити висновок про відсутність у судів єдиного підходу до вирішення справ зазначеної категорії.

Так, у справі за позовом Гецянина І.І. до Чопської митниці і УДК в Ужгородському районі про стягнення грошової суми у розмірі 16506 грн. як зайво сплаченої за розмитнення автомобіля суд першої інстанції постановою від 30 травня 2007 року, залишеною без змін ухвалою Львівського апеляційного адміністративного суду від 08.11.2008 року, зобов'язав Чопську митницю розмитнити автомобіль як вантажний та ухвалив, в порушення норм

бюджетного законодавства, стягнути з Головного управління Державного казначейства України у Закарпатській області на користь Гецянина І.І. зайво сплачену суму в розмірі 13395,51 грн. Суд касаційної інстанції своєю постановою від 23 квітня 2009 року скасував рішення судів першої та апеляційної інстанції з мотивів неправильного застосування ст. 313 Митного кодексу України, в якій зазначено, що митні органи класифікують, тобто відносять товари до класифікаційних групувань, зазначених в УКТЗЕД, при цьому рішення митних органів щодо класифікації товарів для митних цілей є обов'язковими для підприємств і громадян. Таким чином, суди дійшли помилкових висновків про можливість оскарження рішення митного органу щодо визначення коду товару, не врахувавши положення статей 312, 313 Митного кодексу, які визначають виключну прерогативу митної служби в процесі визначення коду товару за УКТЗЕД.

На протигагу цьому зазначені норми щодо митної класифікації товарів та повернення сплачених до бюджету коштів були застосовані інакше в аналогічній справі за позовом Шейхмамбетова Н.А. до Чопської митниці та третіх осіб – Кримської регіональної митниці і Головного управління Державного казначейства України у Закарпатській області про визнання протиправним і скасування рішення і повернення надмірно сплачених податків та зборів. Рішенням Залізничного районного суду м. Сімферополя АРК від 23.07.2008 року зобов'язано Чопську митницю прийняти відповідно до закону нове рішення щодо класифікації автомобіля відповідно до УКТЗЕД і провести перерахунок всіх платежів, що підлягають сплаті при митному оформленні, з поверненням Шейхмамбетову Н.А. надмірно сплачених сум. Однак при цьому в резолютивній частині рішення суд постановив, що повернення сплачених сум повинно бути проведене відповідно до «Порядку повернення коштів, помилково або надмірно зарахованих до державного та місцевих бюджетів», затвердженого Наказом Державного казначейства України від 10.12.2002 року № 226, не врахувавши, що цей Порядок не поширюється на повернення коштів з Державного бюджету за рішенням суду.

7. У справах про виключення майна з опису, які становлять значну частину судової практики Головного управління, поширеними є випадки неоднакового вирішення судами питань, які стосуються права власності на це майно. Прикладом цієї категорії справ є справа за позовом Калуги Яноша до Береша Габора, відділу ДВС Виноградівського районного управління юстиції, УДК У Виноградівському районі про виключення майна з опису та арешту. У рішенні Апеляційного суду Закарпатської області від 11.12.2008 року колегія суддів зазначила, що суд першої інстанції помилково застосував Закон України «Про власність», який не поширюється на спірні правовідносини. В даному випадку необхідно було взяти до уваги Постанову Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про контрабанду та порушення митних правил», в якій зазначається, що товари, тобто предмети порушення митних правил, а також предмети зі спеціально виготовленими сховищами, що використовувалися для приховування указаних товарів від митного контролю і транспортні засоби, які використовувалися для переміщення товарів через митний кордон України,

підлягають конфіскації за правилами ч. 2 ст. 326 МК незалежно від того, чи є ці товари і транспортні засоби власністю правопорушника.

8. Як свідчить аналіз судової практики, за загальним правилом не виникає ускладнень при вирішенні судами спорів про відшкодування з бюджету податку на додану вартість. Водночас, в деяких випадках суди не враховують усіх норм податкового та бюджетного законодавства, які підлягають застосуванню у спірних правовідносинах і визначають момент виникнення права на бюджетне відшкодування.

Так, у справі за позовом дочірнього підприємства «Укграгіколсемі-Закарпаття» до ДПІ в Іршавському районі і ВДК у Іршавському районі про стягнення бюджетної заборгованості з ПДВ Вищий адміністративний суд у своїй постанові від 31 травня 2007 року встановив, що у відповідності до матеріалів справи сума позову включає в себе залишок бюджетної заборгованості за відповідний період, однак дана вимога заявлена за межами граничного строку, встановленого підпунктом 15.3.1. пункту 15.3. ст. 15 ЗУ «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами». Пропуск позивачем граничного строку на пред'явлення вимоги про відшкодування бюджетної заборгованості з ПДВ є підставою для відмови в задоволенні позову у частині позовних вимог, але суди першої та апеляційної інстанції не звернули увагу на вказану обставину.

Іншим прикладом неоднакового вирішення судами питання про наявність у позивача права на бюджетне відшкодування є справа за позовом ТОВ «Євро-Транс 2001» до ДПІ у м. Ужгороді та ГУДКУ у Закарпатській області про стягнення бюджетної заборгованості з ПДВ у сумі 18051 грн. Ухвалою Львівського апеляційного господарського суду від 19.12.2006 року залишено без змін рішення Господарського суду Закарпатської області від 12.09.2006 року, яким у позові було відмовлено повністю. Рішення мотивовано тим, що позивачем подано заяву про стягнення бюджетної заборгованості 12.09.2005 року, тобто коли до Закону України «Про податок на додану вартість» Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2005 рік» та деяких інших законодавчих актів України», були внесені зміни, і механізм та порядок бюджетного відшкодування змінився. А оскільки позивач поставив вимогу про відшкодування ПДВ у вересні 2005 року, то він повинен був виконати вимоги, передбачені Законом України «Про податок на додану вартість» в редакції, яка діяла на момент подачі заяви про відшкодування. Ухвалою Вищого адміністративного суду України від 16.04.2009 року такий висновок судів визнано помилковим з огляду на те, що підставою для отримання відшкодування є дані тільки податкової декларації, а тому право на бюджетне відшкодування платник податку має у випадку, якщо ним виконані усі законодавчі вимоги для отримання такого відшкодування, встановлені Законом України «Про податок на додану вартість» в редакції, яка діяла на момент подання податкової декларації за вересень 2003 року, а не на момент подання заяви про відшкодування.